

TARTU ÜLIKOO AASTAARUANNE 2011

SISUKORD

2	REKTORI EESSÕNA
4	TARTU ÜLIKOOLI ÜLDANDMED 2007–2011
5	TARTU ÜLIKOOLI STRUKTUUR
8	ÕPPETÖÖ
8	ÜLIÕPILASKONNA ÜLDINE KIRJELDUS
9	ÜLIÕPILASTE VASTUVÕTT
13	VÄLISÜLIÕPILASED JA ÜLIÕPILASVAHETUS
14	ÕPPEKAVAARENDUS
16	ÕPPE KVALITEET JA ÕPPIMISE TUGITEGEVUSED
18	ÕPINGUTE LÕPETAMINE JA JÄTKAMINE
19	DOKTORIÕPE
20	VILISTLASTE TAGASISIDE
22	ÕPPE-, ARENDUS- JA LOOMETÖÖ REGIOONIDES
24	TEADUSTÖÖ
24	PUBLIKATSIOONID
26	TEADUSPREMIAD JA TUNNUSTUSED
27	ARENGUFOND
27	TEADUSE TIPPKESKUSED
28	TEADUS- JA ARENDUSTEGEVUSE VALDKONNA PROJEKTID
28	KOOSTÖÖ ETTEVÕTJATEGA
28	IDEELABOR
29	PATENDID, PATENDITAOTLUSED JA LEIUTISED
30	ÜLIKOOLILT ÜHISKONNALE
30	TÄIENDUSÕPE
34	ÜLIKOOLI MÄLUASUTUSTE TEGEVUS
36	TEADUSE POPULARISEERIMINE
37	KULTUURI- JA SPORDITEGEVUS
39	ORGANISATSIOON
39	TÖÖTAJAD
41	PARTNERLUS JA RAHVUSVAHELISTUMINE
43	ARENDUSTEGEVUS
44	FINANTSTEGEVUS

REKTORI EESSÕNA

2011. aasta oli Tartu Ülikoolile mitmete tähtsate teadusalgatuste ja ülikooli juhtimise muudatuste ettevalmistamise aasta. Samuti suurenes ülikooli nähtavus maailmas.

Tartu Ülikool on 3% maailma parimate ülikoolide hulgas vastavalt edetabeli Times Higher Education World University Ranking aastate 2011–2012 tulemustele. Nii kõrge koha on meie ülikool saavutanud ainsana Balti riikide ülikoolidest. Tartu Ülikool on ühtlasi maailma tipus eluteadustes (QS World University Rankings) ning esimesena Eesti ülikoolidest 1% enim tsiteeritud institutsioonide seas ka tehnikateadustes (Thomson Reuters Web of Science). Selliste tulemuste üle on põhjust rõõmu tunda.

Rõõmustada on põhjust ka selle üle, et üha enam väga heade hinnete ja kõrgete olümpiaadisaavutustega noori tuleb õppima Tartu Ülikooli. Akadeemilisele nõudlikkusele sai tähelepanu pööratud 2011. aastal vastuvõtutingimusi muutes: lävendipõhise vastuvõtu asemel toimus üliõpilaskandidaatide vastuvõtt paremusjärjestuse alusel. Suurenes ka välisüliõpilaste soov tulla Tartusse õppima, rahulolu valmistavad nende senisest paremad akadeemilised tulemused. Tähelepanuväärseks kordaminekuks tuleb 2011. aastal pidada 152 Tartu Ülikoolis kaitstud doktoriväitekirja. Ülikool on kasvanud ka suurimaks täiendusõppe pakkujaks Eestis – aasta jooksul käis eri kursustel õppimas üle 30 000 inimese.

Tartu Ülikooli teadustegevus on mitmes valdkonnas tipp-tasemel. Sellele viitab rahvusvaheline tunnustus, aga ka paljud meie ülikooli teadlaste teaduspreemiad. On tore, et igapäevase teadustegevuse kõrval loodi aasta jooksul huvitavaid ja uuenduslikke tehnoloogilisi rakendusi ning tuule tiibadesse said mitmed ülikooli ja kogu Eesti jaoks tähtsad algatused teaduskoostöö vallas. 2011. aastal moodustati ülikoolis 6,1 miljoni euro suurune teaduse arengufond, mille abil on edaspidi võimalik ülikooli teadust valitud suundades toetada.

Ülikooli rahvusvahelistumise ja välissuhete areng on olnud lootusrikas. Aasta jooksul pidasid Tartu Ülikoolis loenguid paljud mainekad teadlased, nagu näiteks Robert Gallo, Keith Devlin, Roland Inglehart jt. Ülikooli väisasid ka maailma-

mainega poliitikud. Coimbra grupi toel korraldati ülikoolis rahvusvaheline sümposium „Keel ja identiteet“, mis tõi kokku eri maade semiootikuid, keeleteadlasi, sotsiolooge ja filosoofe. Samuti olid paljud Tartu Ülikooli teadlased ja õppejõud edukad õppe- ja teadustöös teistes ülikoolides ja teadusasutustes raja taga.

Ülikool on paindlik ja muutumisvõimeline organisatsioon. 2011. aasta oli uuele juhtimisstruktuurile ülemineku ettevalmistuste aasta: moodustati teistsuguse funktsiooni ja koosseisuga ülikooli nõukogu ja senat. Ülikooli juhtimisse on nüüd kaasatud ülikoolivälised partnerid, mis sidustab ülikooli ja ühiskonda senisest enam.

Ülikooli eelarve on tasakaalus, suure panuse ülikooli tulude kasvu andsid Euroopa Liidu tõukefondid. 2011. aastal renoveeriti Philosophicum'i õppehoone Jakobi 2 ning sotsiaal- ja haridusteaduskonna õppehoone Lossi 36. Alustati Narva kolledži õppehoone ehitusega. Panustatud on tähetorni renoveerimisse ja uue füüsikahoone projekteerimisse. See kõik loob Tartu Ülikooli õppe- ja teadustööks paremad tingimused.

2011. aastal kordasaadetu põhjal võib tõdeda, et Tartu Ülikool on töötanud tulemuslikult. Soovin, et Tartu Ülikoolil läheks hästi ka edaspidi ja ülikool oleks usaldusväärne partner nii Eesti ühiskonnas kui ka maailmas tervikuna.

Alar Karis
Tartu Ülikooli rektor

TARTU ÜLIKOOLI ÜLDANDMED 2007–2011

	2007	2008	2009	2010	2011
TÖÖTAJAD					
Töötajate arv	3 445	3 476	3 517	3 493	3 596
sh akadeemilise personali osakaal	49,3%	48,5%	48,8%	49,4%	48,6%
Õppejõudude ja teadustöötajate arv	1 698	1 687	1 729	1 725	1 748
sh doktorikraadiga	54,8%	56,7%	58,8%	63,6%	67,3%
Professorite arv	176	169	180	179	191
sh naisprofessorite osakaal	19,3%	20,7%	21,1%	18,4%	19,4%
Välisteadlaste ja -õppejõudude osakaal	4,5%	4,1%	4,5%	6,0%	6,4%
ÜLIÕPILASED					
Üliõpilaste arv	16 992	16 944	17 493	18 136	18 047
sh kõrghariduse esimesel astmel	71,7%	70,4%	69,2%	68,0%	66,1%
sh magistriõppes	21,3%	22,2%	23,2%	24,1%	25,7%
sh doktoriõppes	7,0%	7,4%	7,6%	7,9%	8,3%
Naisüliõpilaste arv	11 807	11 792	12 127	12 325	12 172
osakaal päevases õppes	67,5%	67,2%	66,7%	64,9%	64,1%
osakaal avatud ülikooli õppes	74,2%	75,2%	75,7%	75,8%	75,9%
30-aastaste ja vanemate üliõpilaste arv	4 115	4 039	4 032	4 224	4 418
osakaal päevases õppes	10,3%	10,7%	11,1%	11,5%	12,9%
osakaal avatud ülikooli õppes	56,5%	54,6%	52,2%	53,0%	53,7%
Välisüliõpilaste arv	294	314	343	438	484
osakaal üliõpilastest	1,7%	1,9%	2,0%	2,4%	2,7%
Lõpetajate arv	3 549	2 937	2 726	3 145	3 132
sh doktorikraadi kaitsnute arv	97	77	100	109	152
TEADUSTÖÖ PUBLITSEERIMINE					
Publikatsioonide arv	2742	2023	2127	2507	2479
sh kõrgetasemeliste publikatsioonide (1.1, 1.2, 2.1, 3.1) osakaal	45,4%	58,2%	58,7%	62,4%	64,3%
sh 1.1 publikatsioonide arv	670	651	775	943	952
STRUKTUUR					
Teaduskondade arv	12	10	10	9	9
Õppekavade arv	273	271	273	238	198
sh ingliskeelsete õppekavade arv esimesel ja teisel astmel	2	3	6	8	9
EELARVE					
Koondeelarve tulud, mln eurot	109,0	116,8	123,9	114,1	118,2
sh põhieelarve tulud	85,9	102,0	96,5	101,3	106,2
sh riiklik koolitustellimus	24,9	32,5	33,1	31,4	32,2
Teadustegevuse tulude osakaal põhieelarvest	43,4%	41,0%	40,0%	42,1%	41,3%
Koondeelarve kulud, mln eurot	101,4	124,6	118,5	113,0	127,2
sh tööjõukulude osakaal	43,2%	42,4%	45,9%	49,8%	46,7%

Andmed aasta lõpu seisuga.

Üliõpilaste arv ei hõlma külalisüliõpilasi ja arst-residente.

Kõrghariduse esimese astme õpe hõlmab rakenduskõrgharidusõpet, bakalaureuseõpet ning bakalaureuse- ja magistriõppe integreeritud õpet ja varasemat diplomioõpet ning magistriõppe hõlmab varasemat 1-aastast õpetajakoolitust.

Publikatsioonide eristamisel on kasutatud Eesti Teaduse Infosüsteemi klassifikaatorit.

Õppekavade arv hõlmab õppekavu, millel õppisid aasta lõpu seisuga üliõpilased ja ainult Tartu Ülikooli koordineeritavaid ühisõppekavu.

TARTU ÜLIKOOI STRUKTUUR

Tartu Ülikooli kõrgeim otsustuskogu oli 2011. aastal 50-liikmeline ülikooli nõukogu. Nõukogu tööd toetasid alalised komisjonid: akadeemiline komisjon, eelarvekomisjon, teadus- ja arenduskomisjon ning õppekomisjon.

Alates 1. juulist 2007 juhib Tartu Ülikooli rektorina professor Alar Karis. Juhtimise nõuandva organina tegutses 2011. aastal ülikooli valitsus, mille koosseisu kuulusid rektor, prorektorid, teaduskondade dekaanid ja

üliõpilasesinduse esimees. Ülikooli ja ühiskonda siduva nõuandva koguna tegutses kuni 31. detsembrini Tartu Ülikooli kuratoorium.

Rektoraat seisuga 31.12.2011

prof Alar Karis
Rektor

Martin Hallik
Õppeprorektor

Kristjan Haller
Teadusprorektor

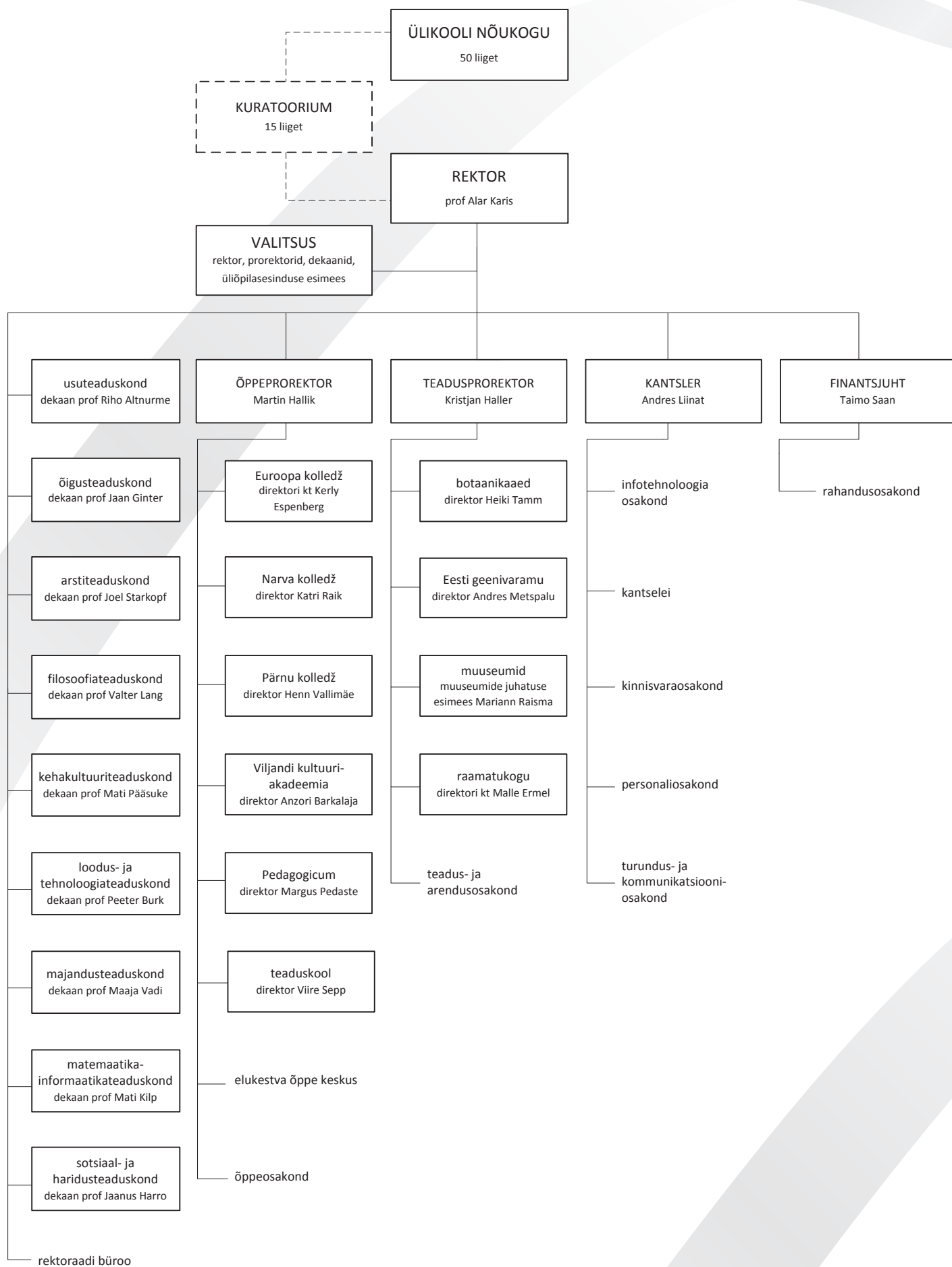
Andres Liinat
Kantsler

Taimo Saan
Finantsjuht

Ivar-Igor Saarniit
Akadeemiline sekretär

16. veebruaril 2011. aastal võttis Riigikogu vastu Tartu Ülikooli seaduse ja ülikooliseaduse muutmise seaduse, millega muudeti Tartu Ülikooli juhtimisstruktuuri ning määratleti täpselt Tartu Ülikooli kui rahvusülikooli ülesanded. Juhtimisskeemi puudutavad muudatused jõustuvad järk-järgult alates 1. jaanuarist 2012. aastal, kuid valikud ettevalmistused algasid 2011. aastal. 17.–21. oktoobrini toimusid ülikooli senati esimesed valimised. Õppejõud ja teadustöötajad valisid 16 senati liiget – igast ülikooli valdkonnast (*humaniora*, *medicina*, *realia et naturalia* ja *socialia*) neli esindajat. Tartu Ülikooli üliõpilasesindus nimetas senatisse viis üliõpilaste esindajat. Senatit juhib rektor. Vabariigi Valitsus kinnitas haridus- ja teadusministri ettepanekul 22. detsembril 2011. aastal ülikooli uue, 11-liikmelise nõukogu koosseisu. Ülikooli nõukogu ja senat alustasid tööd 1. jaanuaril 2012. aastal.

Tartu Ülikooli struktuur jaguneb akadeemiliseks ning tugistruktuuriks. 2011. aasta lõpu seisuga moodustasid ülikooli akadeemilise struktuuri üheksa teaduskonda, neli kolledžit ja kaksteist asutust (neist kuus loodus- ja tehnoloogiateaduskonna koosseisus olevad teadus- ja arendusasutused). Ülikooli tugistruktuuri moodustasid kümme allüksust.

29. augustil 2011. aastal lõpetas tegevuse Türi kolledž, mille üliõpilased viidi üle loodus- ja tehnoloogiateaduskonda.

Oma sisemist töökorralduslikku struktuuri ajakohastasid aruandeaastal filosoofiateaduskond, arstiteaduskond, sotsiaal- ja haridusteaduskond, Viljandi kultuuriakadeemia ja muuseumid. Kantsleri vastutusalas alustas välissuhete ja kommunikatsiooniosakonna tööülesannete ümberkorralduse tulemusena 1. juunil 2011. aastal tööd turundus- ja kommunikatsiooniosakond, mille eesmärk on ülikooli turundus- ja kommunikatsioonitegevuse kaudu ülikooli konkurentsivõime ja nähtavuse suurendamine Eestis ja välismaal.

2011. aastal võeti vastu õigusaktide muudatused, millega lõpetati ülikooli nelja valdkonna formaalsete organisatsiooniliste funktsioonide väljaarendamine. Valdkonnad jäid ülikooli üksuste õppe- ja teadustöölase koostöö mitteformaalseks vormiks.

Teaduskondade ja kolledžite jaotumine ülikooli nelja valdkonda:

humaniora valdkond

usuteaduskond, filosoofiateaduskond, Viljandi kultuuriakadeemia

socialia valdkond

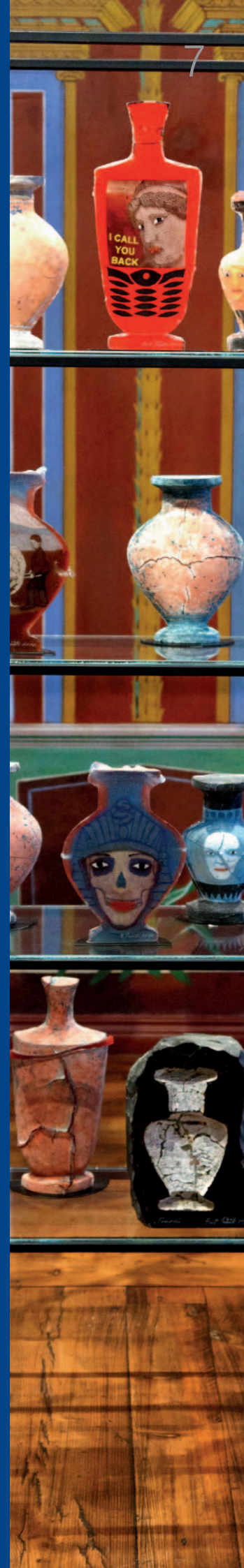
õigusteaduskond, majandusteaduskond, sotsiaal- ja haridusteaduskond, Euroopa kolledž, Narva kolledž, Pärnu kolledž

medicina valdkond

arstiteaduskond, kehakultuuriteaduskond

realia et naturalia valdkond

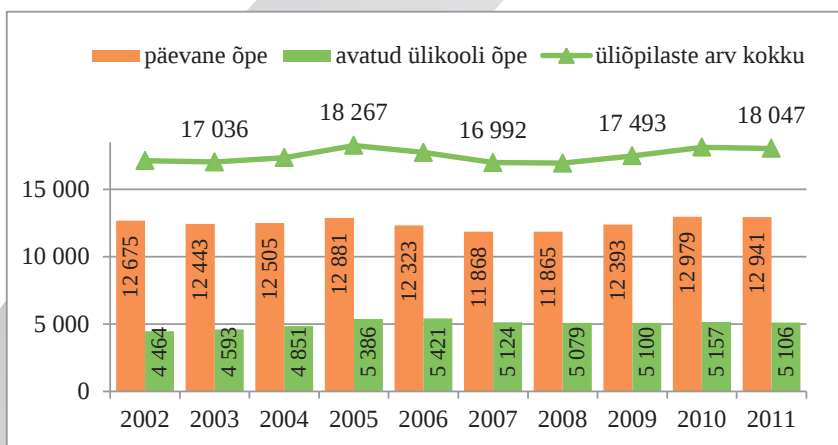
loodus- ja tehnoloogiateaduskond, matemaatika-informaatikateaduskond, Türi kolledž (kuni 29.08.2011)

ÕPPETÖÖ

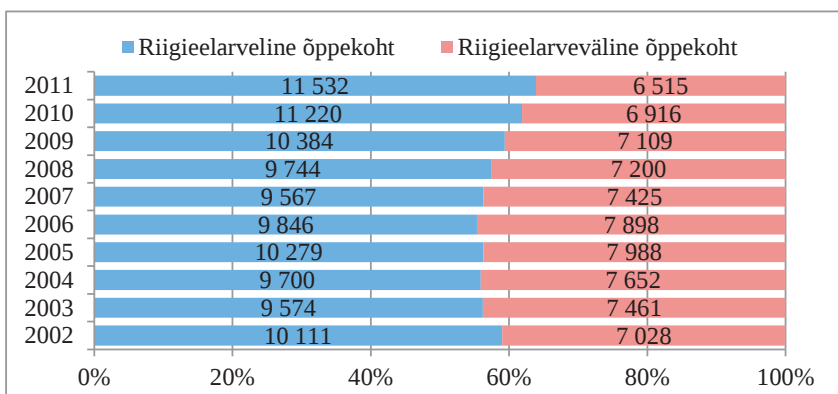
ÜLIÕPILASKONNA ÜLDINE KIRJELDUS

2011. aasta lõpu seisuga õppis Tartu Ülikoolis 18 047 üliõpilast, neist 183 ühisõppekavadel – 54 üliõpilast Tartu Ülikooli koordineeritud õppekavadel, 122 Tallinna Tehnikaülikooli ja seitse Tallinna Ülikooli koordineeritud õppekavadel.

Tartu Ülikooli üliõpilaste arv päevases ja avatud ülikooli õppes ning kokku aastatel 2002–2011

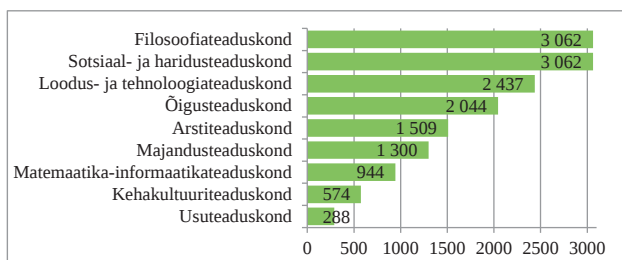
Avatud ülikooli õppes õppis 2011. aastal jätkuvalt 28% üliõpilastest (5106 üliõpilast). Riigieelarvevälistel õppekohtadel õppis 36% kõikidest üliõpilastest (6515 üliõpilast). Veel 2006. aastal ulatus riigieelarveväliste üliõpilaste osakaal üle 44%. Varasema õppeaastaga võrreldes 2011/2012. õppeaastal riigieelarvevälistel õppekohtadel õppivate üliõpilaste arv kahanes 6% ning riigieelarvelistel kohtadel õppivate üliõpilaste arv kasvas 3%.

Tartu Ülikooli üliõpilaste arv riigieelarvelistel ja riigieelarvevälistel õppekohtadel aastatel 2002–2011

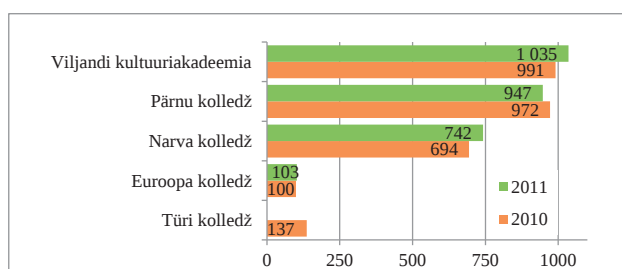
Viimase viie aasta jooksul on Tartu Ülikoolis kasvanud doktoriõppe ja magistriõppe üliõpilaste osakaal, moodustades 2011/2012. õppeaastal kokku ühe kolmandiku ülikooli üliõpilaskonnast. Kui kõrghariduse esimesel astmel, sealhulgas bakalaureuse ja magistriõppe integreeritud õppes, on üliõpilaste arv kahanenud võrreldes 2010/2011. õppeaastaga 3%, siis magistriõppes kasvas üliõpilaste arv 6% ja doktoriõppes 4%.

2011/2012. õppeaastal õppis ülikooli üheksas teaduskonnas kokku 15 220 üliõpilast. Kõige suurem oli üliõpilaste arv filosoofiateaduskonnas ning sotsiaal- ja haridusteaduskonnas – mõlemas teaduskonnas õppis 3062 üliõpilast. Usuteaduskonnas õppis samal ajal 288 ja kehakultuuriteaduskonnas 574 üliõpilast.

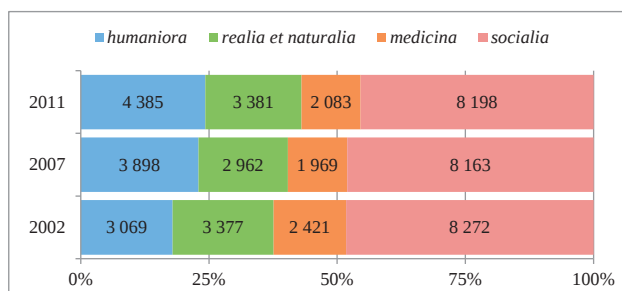
Tartu Ülikooli teaduskondades õppivate üliõpilaste arv 2011/2012. õppeaastal

Ülikooli neljas kolledžis õppis 2011/2012. õppeaastal kokku 2827 üliõpilast (16% ülikooli üliõpilastest). Üliõpilaste arvu erinevus oli kolledžites kümnekordne – Viljandi kultuuriakadeemias õppis 1035 üliõpilast, Euroopa kolledžis samal ajal 103 üliõpilast. Võrreldes eelneva aastaga kasvav üliõpilaste arv kõige enam Narva kolledžis (7%) ning loodus- ja tehnoloogiateaduskonnas (6%), kuhu tulid üle tegevuse lõpetanud Türi kolledži üliõpilased. Üliõpilaste arv vähenes kõige enam õigusteaduskonnas (6%) ja Pärnu kolledžis (3%).

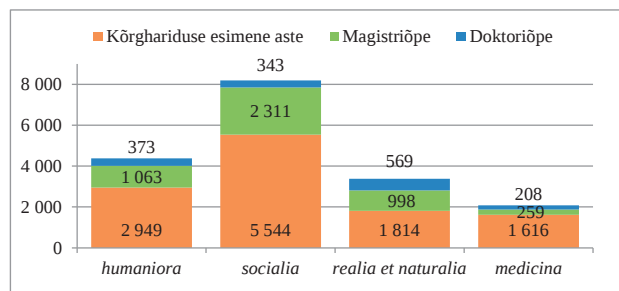

Tartu Ülikooli kolledžites õppivate üliõpilaste arv aastatel 2010–2011

Tartu Ülikooli üliõpilased jagunesid 2011/2012. õppeaastal valdkonniti järgnevalt: 45% üliõpilastest *socialia*, 24% *humaniora*, 19% *realia et naturalia* ning 12% *medicina* valdkonnas.

Tartu Ülikooli üliõpilaste arv ülikooli nelja valdkonna lõikes aastatel 2002, 2007 ja 2011

Tartu Ülikooli üliõpilaste arv ülikooli nelja valdkonna ja õppeastmete lõikes 2011/2012. õppeaastal

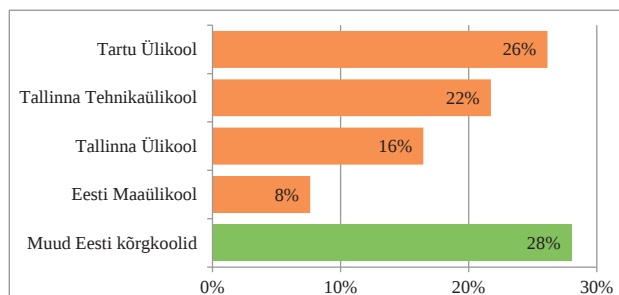
ÜLIÕPILASTE VASTUVÕTT

EESMÄRK: Ülikoolis õpib mitmekesise taustaga, võimekas ja motiveeritud üliõpilaskond

Tartu Ülikoolis asus 2011/2012. õppeaastal õppima 4578 üliõpilast – 735 üliõpilast vähem kui 2010/2011. õppeaastal. Vastuvõetud üliõpilaste arvu vähenemine tulenes ülikooli eesmärgist vaadata üle koolitusvõimsus, suurendada akadeemilist nõudlikkust ning korraldada lävendipõhise vastuvõtu asemel üliõpilaskandidaatide vastuvõtt paremusjärjestuse alusel.

26% kõrgharidust omandama asunud vastsetest Eestis gümnaasiumi lõpetanutest asus õppima Tartu Ülikoolis

Haridus- ja Teadusministeeriumi andmetel omandas 2010/2011. õppeaastal Eestis üldkeskhariduse kokku 10 080 inimest (ligi 5% vähem kui varasemal õppeaastal). Neist jätkas 2010/2011. õppeaastal Eestis õpinguid kõrghariduse tasemel veidi enam kui 57% (2010/2011. õppeaastal 62%). Kõrgharidust omandama asunud äsjastest gümnaasiumi lõpetanutest 74% alustas õpinguid Eesti avaõiguslikes ülikoolides.

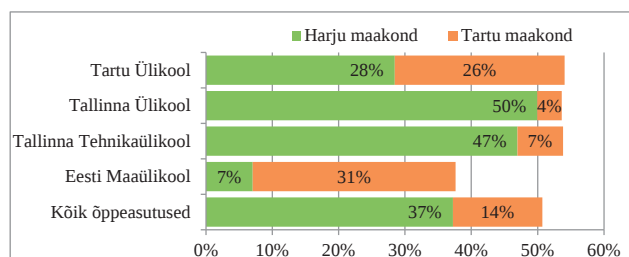
2010/2011. õppeaastal üldkeskhariduse omandanud ja kõrghariduse tasemel õpinguid jätkanute jaotumine kõrgkoolide lõikes 2011/2012. õppeaastal. Allikas: EHIS

Kõikidest Eesti gümnaasiumide lõpetanutest, kes olid vähemalt ühe riigieksami sooritanud 90 või enamale punktile, kandideeris Tartu Ülikooli 46%, ning vähemalt ühe riigieksami 100 punktile sooritanud abiturientidest kandideeris Tartu Ülikooli 55%.

Gümnaasiumid, mille 2011. aastal lõpetajatest kõige suurem osa jätkas 2011/2012. õppeaastal õpinguid Tartu Ülikoolis:

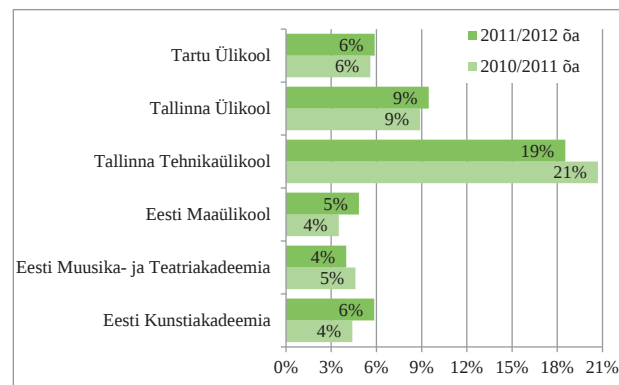
Miina Härma Gümnaasium	66%
Hugo Treffneri Gümnaasium	63%
Tallinna Prantsuse Lütseum	49%
Tallinna Reaalkool	47%
Pärnu Sütevaka Humanitaargümnaasium	42%
Tartu Tamme Gümnaasium	41%

Tartu Ülikool oli ainsa ülikoolina tõmbekeskuseks nii Tartu kui ka Harju maakonnast pärit gümnaasiumilõpetajatele (elukoha aluseks rahvastikuregistris 2011. aasta novembris märgitud aadressid). Kui võrrelda kõikide kõrghariduse esimesele astmele vastuvõetud üliõpilaste, kes omandasid üldkeskhariduse 2010/2011. õppeaastal, jaotumist maakondade lõikes ja Tartu Ülikooli vastuvõetud gümnaasiumilõpetajate maakondlikku jaotust, siis kujunes Tartu Ülikooli vastuvõtus keskmisest veidi väiksemaks Põhja-Eesti maakondadest pärit üliõpilaste osakaal.

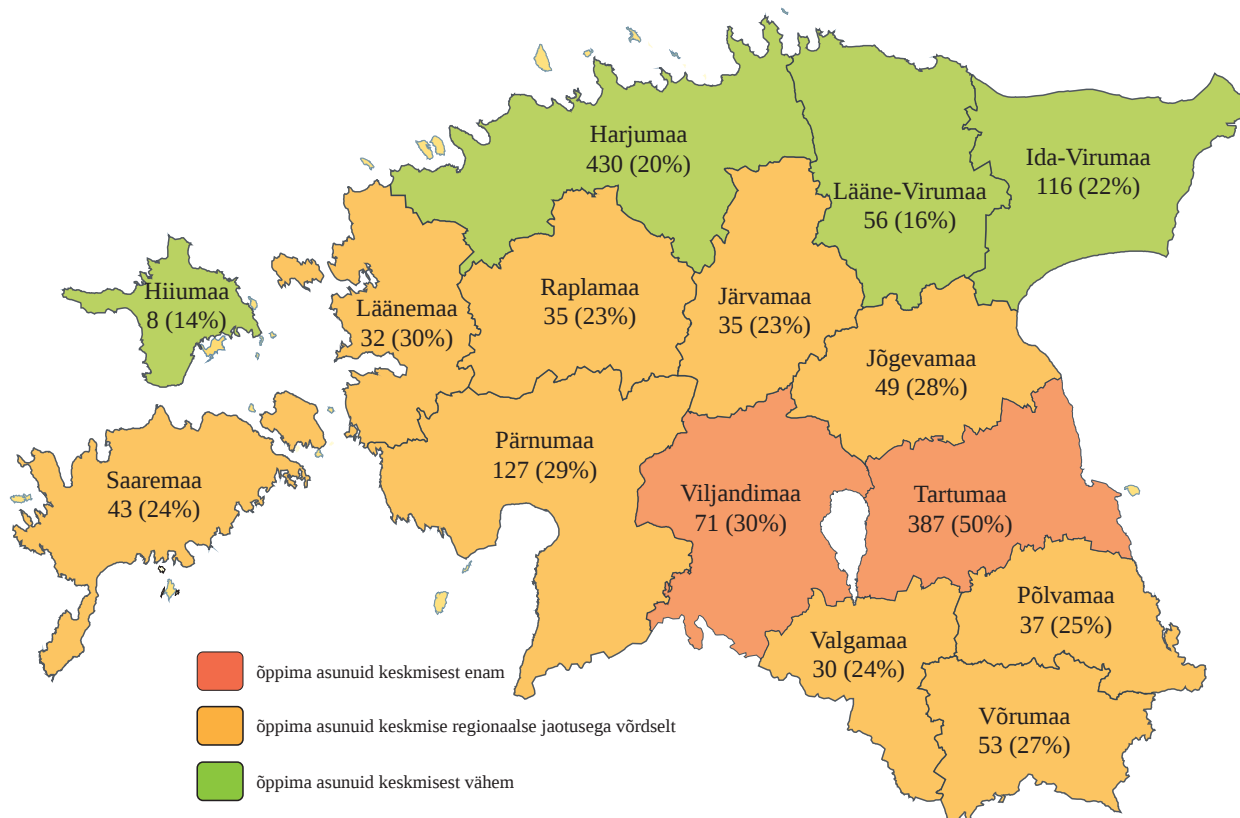
Nelja avaõiguslikku ülikooli ja kokku kõikidesse kõrgkoolidesse kõrghariduse esimesele astmele vastu võetud Tartu maakonna ja Harju maakonna vastsete gümnaasiumilõpetajate osakaal 2011/2012. õppeaastal. Allikas: EHIS

2011/2012. õppeaastal kõrghariduse esimesele astmele vastu võetud üliõpilastest moodustasid vene õppekeelela gümnaasiumi lõpetanud üliõpilased Eestis tervikuna 11%. Avaõiguslikes ülikoolides oli vene õppekeelela gümnaasiumi lõpetajate osakaal vastu võetud üliõpilastest väga erinev, ulatudes 4%-st Eesti Muusika- ja Teatriakadeemias ligi 19%-ni Tallinna Tehnikaülikoolis. Tartu Ülikooli kõrghariduse esimesele astmele vastu võetud üliõpilastest moodustasid vene õppekeelela gümnaasiumi lõpetajad 6%.

Vene õppekeelela gümnaasiumi lõpetanute osakaal kõrghariduse esimesel astmel vastu võetud üliõpilastest avaõiguslikes ülikoolides aastatel 2010–2011. Allikas: EHIS

Eri värvidega näidatud Tartu Ülikooli 2011/2012. õppeaastal immatrikuleeritud äsjaste gümnaasiumilõpetajate jaotumine elukoha järgi, võrreldes kõikide Eesti kõrgkoolidesse vastuvõetud gümnaasiumilõpetajate jaotusega. Arvudega kajastatud Tartu Ülikooli vastuvõetud äsjaste gümnaasiumilõpetajate arv ja osakaal Eestis õppima asunutest elukoha järgi. Allikas: EHIS

2011/2012. õppeaastal asus Tartu Ülikooli õppima 129 olümpiaadidel edukalt esinenud üliõpilast (kasv varasema aastaga võrreldes 42%), kelle populaarsemateks valikuteks osutusid õigusteadus, arstiteadus, füüsika, informaatika ja keemia. Parimatest gümnaasiumilõpetajatest asus 2011/2012. õppeaastal Tartu Ülikoolis õppima 433 kuld- ja hõbemedaliga ning kaheksa oma gümnaasiumi parima keskmise hindegaga lõpetajat. Gümnaasiumi medaliga lõpetanute seas oli kõige sagedasemaks valikuks arstiteadus (85 üliõpilast), millele järgnesid õigusteadus (34), bioloogia (23), majandusteadus (20), eripedagoogika (16) ja geenitehnoloogia (16). Akadeemilist testi sooritas 2011. aastal 1083 üliõpilaskandidaati. Neist 39 kasutas hiljem ka vastaval eritingimustel õppima asumise võimalust, eelistades õppimist arstiteaduskonnas ja õigusteaduskonnas.

Kõrghariduse esimesel astmel alustas 2011/2012. õppeaastal õpinguid 2864 üliõpilast. Päevases õppes asus õppima 2141 üliõpilast, neist 27% riigieelarvevälisel õppekohal. Avatud ülikooli õppes alustas õpinguid 723 üliõpilast, neist 73% riigieelarvevälisel õppekohal. Vastuvõtutingimuste muutmise tulenevalt kahanes esimesel astmel vastuvõetud üliõpilaste arv 2010/2011. õppeaastaga kõrvutades 686 võrra.

Järgneval kuuel õppekaval oli paremusjärjestuses viimase vastuvõetud üliõpilase punktisumma kõrgem kui 90 punkti: õigusteadus, inglise keel ja kirjandus, romanistika, skandinaavia keeled ja kultuurid, ettevõtetmajandus ja tantsukunst. Tartu Ülikooli immatrikuleeritud kümme üliõpilast, kes said sisseastumisel tulemuseks maksimaalsed 100 punkti, olid lõpetanud Valga Gümnaasiumi, Jõgeva Gümnaasiumi, Tallinna Prantsuse Lütseumi, Tallinna Saksa Gümnaasiumi, Haapsalu Wiedemanni Gümnaasiumi, Pärnu Sütevaka Humanitaargümnaasiumi, Tallinna 21. Kooli, Hugo Treffneri Gümnaasiumi ja Gustav Adolphi Gümnaasiumi.

Iga neljas Tartu Ülikooli päevasesse õppesse vastuvõetu oli medaliga lõpetanu või olümpiaadi paremate hulgas

Kõige suurem konkurss kõrghariduse esimesel astmel päevase õppe õppekohtadele oli järgmistel õppekavadel:

Õppekava	Konkurss õppekohale
Psühholoogia	16,9
Romanistika (hispaania keel ja kirjandus)	16,7
Ettevõtlus ja projektijuhtimine	14,6
Füsioteraapia	13,5
Ettevõtetmajandus (inglise keeles)	12,5
Õigusteadus	12,4
Skandinaavia keeled ja kultuurid (taani keel)	11,7
Inglise keel ja kirjandus	10,7
Keskkonnakorraldus ja planeerimine	10,5

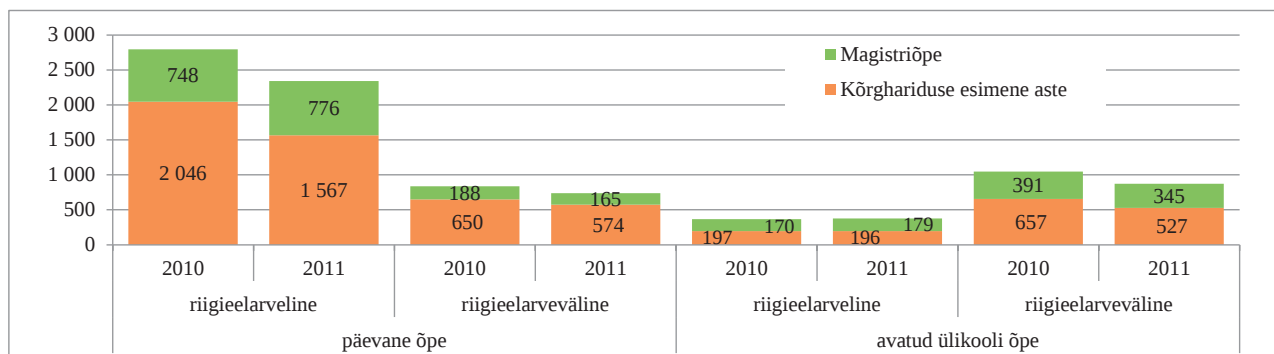
Magistriõppes alustas 2011/2012. õppeaastal õpinguid 1465 üliõpilast. Päevases õppes asus õppima 941 üliõpilast, neist 18% riigieelarvevälisel õppekohal. Avatud ülikooli õppesse immatrikuleeriti 524 üliõpilast, kellest 66% asus õppima riigieelarvevälisel õppekohal. Võrreldes varasema aastaga jäi magistriõppesse vastuvõetud üliõpilaste arv samale tasemele, kuid kasvas riigieelarvelistel õppekohtadel õppijate osakaal.

Magistriõppe õppekavadele immatrikuleeritud üliõpilastest 77% oli lõpetanud Tartu Ülikooli. Tallinna Ülikooli oli lõpetanud 5%, Eesti Maaülikooli 2%, Tallinna Tehnikaülikooli 2% ja Tartu Tervishoiu Kõrgkooli 2% sisseastujatest. Eritingimustel võeti riigieelarvelistele õppekohtadele vastu 40 üliõpilast, kes lõpetasid kõrghariduse esimese astme *cum laude* Eesti ülikoolide kvaliteedi hea tava leppega liitunud ülikoolides.

Doktoriõppesse õppima asumiseks esitati 2011/2012. õppeaastal 465 avaldust, sarnases mahus varasema õppeaastaga. Immatrikuleeriti 249 doktoranti, neist 161 riikliku koolitustellimuse alusel moodustatud õppekohale. Doktoriõppes alustas 2011/2012. õppeaastal õpinguid 25 välisdoktoranti (10% vastuvõetust).

Õppekavad, millel riigieelarvelisele õppekohale vastuvõetud üliõpilaste minimaalne punktisumma kasvas eelmise õppeaastaga kõige enam

Õppekava	2010 minimaalsed punktid	2011 minimaalsed punktid
Keskkonnakorraldus ja planeerimine	70,7	86,7
Usuteadus	66,0	78,0
Informaatika	59,3	69,5
Matemaatiline statistika	76,3	86,3
Eripedagoogika	75,0	84,2
Koolimuusika	81,0	90,0

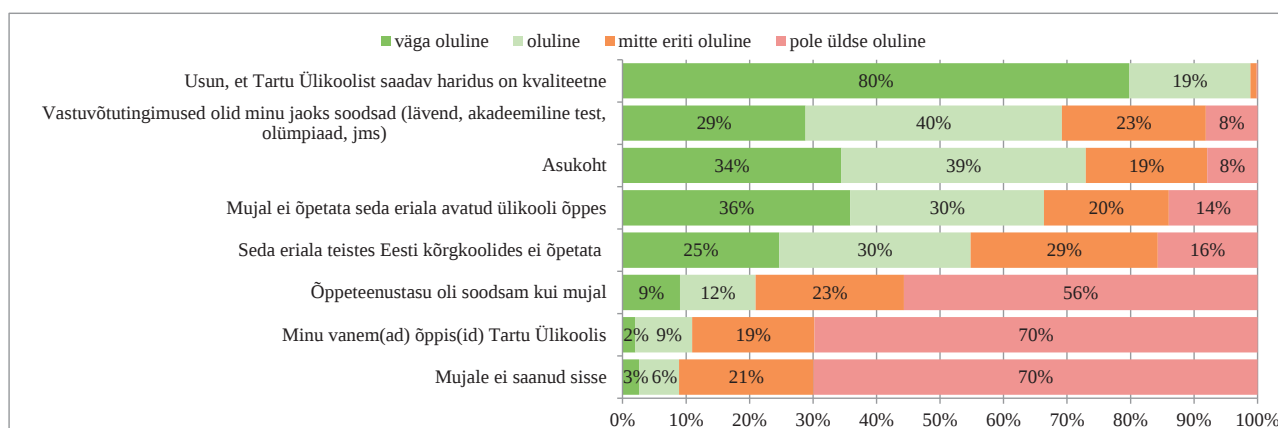

Aastatel 2010 ja 2011 Tartu Ülikooli immatrikuleeritud üliõpilaste arv kõrghariduse esimesel ja teisel astmel finantseerimisallika ja õppevormi lõikes

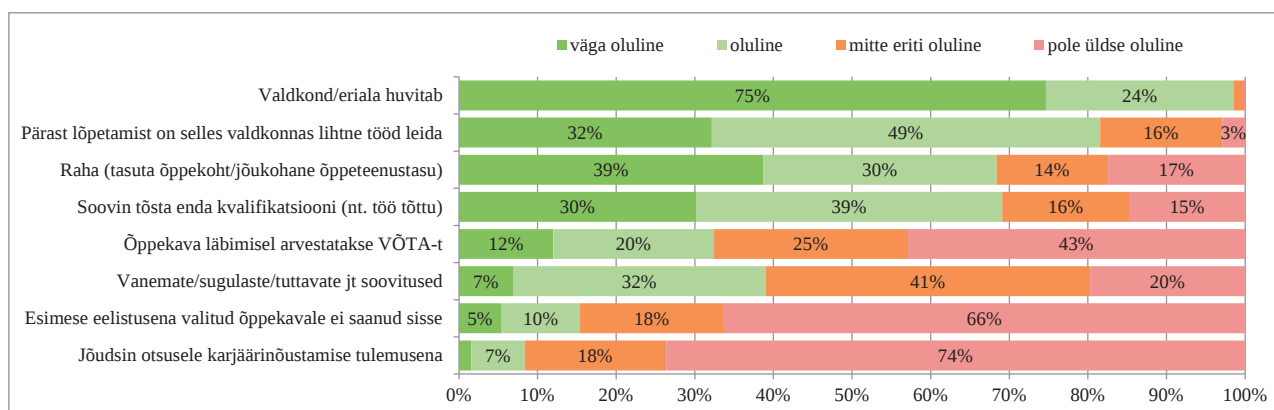
2011. aasta sügisel korraldati Tartu Ülikooli kõrghariduse esimese ja teise astme õppe esimese aasta üliõpilaste seas kolmandat aastat tagasisideküsitlus. Tagasisidet andis 45% küsitletutest (1854 üliõpilast). Õppima asunud pidasid Tartu Ülikooli kasuks otsustamise juures olulisemateks faktoriteks nii Tartu Ülikoolist saadava hariduse kvaliteeti, ülikooli asukohta kui ka soodsaid vastuvõtutingimusi.

Tartu Ülikooli sisseastujad peavad pakutavat haridust kvaliteetseks ning arvestavad õppekava valikul oma erialaseid huvisid, õppeteenustasu taskukohasust ja hilisemaid tööleilmise võimalusi

Nii kõrghariduse esimese kui ka teise astme üliõpilastest 99% hindas õppekava valikul kõige olulisemaks või oluliseks seda, et valdkond või eriala oleks huvitav. Esimese astme üliõpilaste jaoks oli valiku tegemisel ühtlasi tähtis, et õpitavas valdkonnas oleks edaspidi lihtne tööd leida (81%). Magistriõppe üliõpilased märkisid, et tööle asumiseks on magistrikraad vajalik (71%). Mõlemal astmel õppima asujatele oli oluline, et vastaval õppekaval oleks võimalik õppida tasuta õppekohal või õppeteenustasu oleks jõukohane.

Tartu Ülikoolis 2011/2012. õppeaastal õppima asunud kõrghariduse esimese astme üliõpilaste vastuste jaotus küsimusele „Palun hinnake järgnevate faktorite olulisust Tartu Ülikooli õppima asumisel”

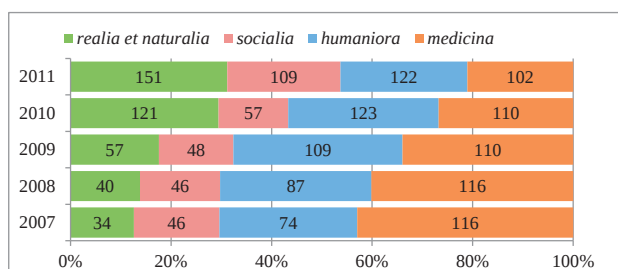

Tartu Ülikoolis 2011/2012. õppeaastal õppima asunud kõrghariduse esimese astme üliõpilaste vastuste jaotus küsimusele „Palun hinnake järgnevate faktorite olulisust õppekava valikul”

VÄLISÜLIÕPILASED JA ÜLIÕPILASVAHETUS

Tartu Ülikoolis õppis 2011. aasta lõpu seisuga 484 välisüliõpilast, mis moodustas 2,7% üliõpilaste üldarvust. Doktoritõppes moodustas välisüliõpilaste osakaal kõigist üliõpilastest 6,7%, magistriõppes 4,7% ja kõrghariduse esimesel astmel 1,4%. Päritolumaadest olid enim esindatud Soome, Venemaa, Läti, Ukraina ja Ameerika Ühendriigid. Kokku õppis ülikoolis välisüliõpilasi 64 riigist.

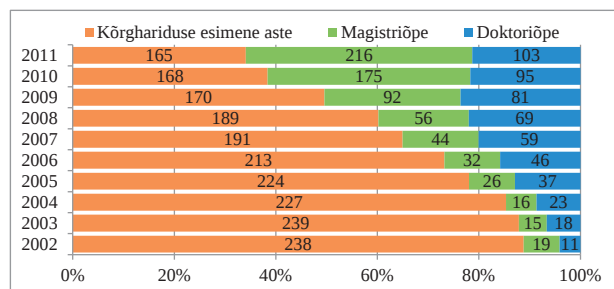
Kõikide õppeastmete peale kokku õppis kõige rohkem välisüliõpilasi *realia et naturalia* ning *humaniora* valdkonnas. Viimase viie aasta jooksul on *realia et naturalia* valdkonnas välisüliõpilaste osakaal pidevalt kasvanud ning *medicina* valdkonnas veidi langenud. 2011/2012. õppeaastal kasvas välisüliõpilaste arv *socialia* valdkonnas varasema õppeaastaga võrreldes peaaegu kaks korda.

Tartu Ülikoolis õppivate välisüliõpilaste arv ülikooli nelja valdkonna lõikes aastatel 2007–2011

Bakalaureuse- ja rakenduskõrgharidusõppe osakaal rahvusvahelise õppe pakkumisel on ülikoolis aasta-aastalt kahanenud. 2011. aasta lõpus õppis ülikoolis kõrghariduse esimesel astmel, sealhulgas bakalaureuse- ja magistriõppe integreeritud õppes, 165 välisüliõpilast (34% välisüliõpilastest).

Magistriõppes õppis kokku 216 välisüliõpilast (24% enam kui 2010. aasta lõpus) ning doktoritõppes 103 välisdoktoranti (8% enam). Tartu Ülikooli välisüliõpilastest 45% õppis seega magistriõppes ning 21% doktoritõppes.

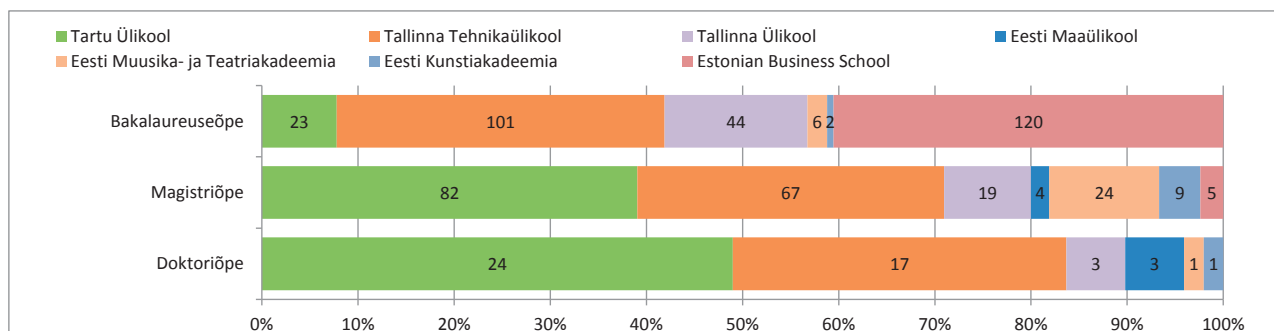
Tartu Ülikoolis õppivate välisüliõpilaste arv õppetasemete lõikes aastatel 2002–2011

Eesti ülikoolide võrdluses asus Tartu Ülikoolis õppima iga teine 2011/2012. õppeaastal Eestis õpinguid alustanud välisdoktorant. Tartu Ülikooli magistriõppes alustas õpinguid 40% Eestis magistriõppesse vastuvõetud välisüliõpilastest.

2011. aasta lõpuga saab võtta kokku 2010/2011. õppeaastal toimunud rahvusvahelise üliõpilasvahetuse. 2010/2011. õppeaastal õppis Tartu Ülikoolis kokku 380 välisküla-lisüliõpilast – kasv varasema aastaga võrreldes ligi 12%. Euroopa Liidu kõrgharidusprogrammi Erasmus raames õppis Tartu Ülikoolis kokku 203 vahetusüliõpilast (kasv 15%). Iga neljas Erasmuse programmi võimalusi kasutanud üliõpilane oli pärit ülikooli partnerülikoolidest Saksamaalt.

Suuremat huvi Tartu Ülikoolis õppimise vastu näitasid ka Poola, Itaalia ja Hollandi üliõpilased. Kahepoolsete koostöölepingute raames tuli Tartu Ülikooli õppima 61 üliõpilast, kõige rohkem Venemaa (21) ja Ameerika Ühendriikidest (15). Alates 2008/2009. õppeaastast on Euroopa Liidu tõukevahendite toel rakendatav doktoritõppe ja rahvusvahelistumise programm DoRa võimaldanud tuua ülikooli välisküla-lisdoktorante ja toetada nende lühiajalist õppe- ja teadustööd. Seda võimalust kasutas 2010/2011. õppeaastal kokku 30 doktoranti 22 riigist (2009/2010. õppeaastal 22 doktoranti 16 riigist).

Välisüliõpilaste arv kasvas Tartu Ülikoolis aastaga 10% ja välisküla-lisüliõpilaste arv 12%

Eesti ülikoolidesse vastuvõetud välisüliõpilaste arv õppeastmete lõikes 2011/2012. õppeaastal. Allikas: EHIS

Ülikooli andmetel suundus 2010/2011. õppeaastal Tartu Ülikoolist välisülikoolidesse kokku 479 vahetusüliõpilast. Võrreldes varasema õppeaastaga kasvas välismaal õppijate arv 19% (77 üliõpilase võrra). 284 üliõpilast ehk 60% väliskõrgkoolides õppinud ja välispraktikal osalenud üliõpilastest kasutas selleks Euroopa Liidu kõrgharidusprogrammi Erasmus. Teaduskondade ja kolledžite üliõpilaste ja õppejõuvahetuse lepingute arv kasvas 2011. aasta lõpuks 700-ni, mis on 50 lepingu võrra enam kui 2010. aastal. Kõige enam üliõpilasi suundus programmi raames Hispaaniasse (30%), Prantsusmaale (13%) ja Saksamaale (13%).

Kahepoolsete koostöölepingute raames kandideeris välisülikoolidesse kokku 150 üliõpilast, kuid piiratud kohtade arvu tõttu sai vahetusüliõpilasena õppima minna 66 üliõpilast. Võrreldes 2009/2010. õppeaastaga kasvas nende lepingute raames välismaal õppinute arv ligi 18%. Kõige enam üliõpilasi suundus vahetusüliõpilasena õppima Ameerika Ühendriikidesse, Saksamaale ja Venemaale.

Lisaks Erasmuse programmile ja partnerülikoolide koostöölepingutele kasutati välisülikoolides õppimiseks ka teisi programme – ISEP (International Student Exchange Programs), Utrechti koostöövõrgustiku üliõpilastevahetusprogrammid (AEN ja MAUI), Kristjan Jaagu ja DoRa programmi stipendiumiprogrammid, Nordplus programm ning riikidevahelised koostöölepingud. Kõige enam kasutati neist DoRa programmi, mille raames läks välisülikoolidesse õppima kokku 48 üliõpilast. Kristjan Jaagu stipendiume kasutas 25 üliõpilast.

2010/2011. õppeaastal läks Tartu Ülikoolist teistesse Eesti kõrgkoolidesse külalisüliõpilasena õppima 80 üliõpilast. Peamised kõrgkoolid, kus üliõpilased on kolmel viimasel õppeaastal külalisüliõpilasena õppinud, on Tallinna Ülikool (50–60%), Tallinna Tehnikaülikool ja Eesti Maaülikool. Tartu Ülikooli tuli teistest Eesti kõrgkoolidest õppima 677 üliõpilast. Suurima osa külalisüliõpilasena õppima tulijatest moodustasid Eesti Lennuakadeemia (35%), Eesti Maaülikooli (31%) ja Tallinna Ülikooli (10%) üliõpilased.

ÕPPEKAVAARENDUS

EESMÄRK: Ülikool pakub õpet kvaliteedihindamise läbinud õppekavade alusel, vähendab õppekavade killustatust ning arendab rahvusvahelisi õppekavu

Õppekavade arv on ülikoolis viimastel aastatel järjepidevalt kahanenud. Kui 2010. aasta lõpus õppisid üliõpilased Tartu Ülikoolis 238 õppekaval, siis 2011. aasta lõpus õpiti 198 õppekaval. 2011/2012. õppeaastal toimus vastuvõtt 177 õppekavale, sealhulgas kuuele ühisõppekavale.

2011. aastal lõppes Eesti kõrgkoolide üleminekuhindamine. 2011. aastal läbis Tartu Ülikoolis üleminekuhindamise 77 õppekava 14 õppekavagrupis. Aastatel 2009–2011 hinnati Tartu Ülikoolis kokku 22 õppekavagruppi, neist 14 õppekavagrupi hindamine toimus ilma hindamiskülastuseta. Kuivõrd hindamine toimus õppeastmete lõikes, siis tehti Tartu Ülikooli osas kokku 65 hindamisotsust, neist kuus tähtajalist järgmistes õppekavagruppides: keeled ja kultuur (rakenduskõrgharidusõpe), kunstid (bakalaureuse- ja magistriõpe), muusika ja teatrikunst (magistriõpe), õpetajakoolitus ja kasvatusteadus (magistri- ja doktoriõpe).

2011/2012. õppeaasta vastuvõtu õppekavade arv ja osakaal õpete lõikes:

Rakenduskõrgharidusõpe	16	9%
Bakalaureuseõpe	45	25%
Bakalaureuse- ja magistriõppe integreeritud õpe	5	3%
Magistriõpe	77	44%
Doktoriõpe	34	19%
KOKKU	177	100%

Rahvusvahelised õppekavad ja ühisprogrammid 2011/2012. õppeaastal:

Inglisekeelsed ühisprogrammid	Akadeemiline üksus
Majandus-, riigi- ja ühiskonnateaduse Erasmus Munduse ühisprogramm (IMESS)	sotsiaal- ja haridusteaduskond
Venemaa, Kesk- ja Ida-Euroopa uuringute ühisprogramm Erasmus Munduse (IMRCEES)	sotsiaal- ja haridusteaduskond
Infoturbe Erasmus Munduse ühisprogramm (NordSecMob)	matemaatika-informaatikateaduskond

Inglisekeelsed magistriõppe õppekavad	Akadeemiline üksus
Läänemere regiooni uuringud	sotsiaal- ja haridusteaduskond
Ristmeedia tootmine (ühisõppekava Tallinna Ülikooliga)	sotsiaal- ja haridusteaduskond
Euroopa Liidu ja Vene uuringud	Euroopa kolledž
Heaolu- ja spaateenuste disain ja juhtimine	Pärnu kolledž
Semiootika	filosoofiateaduskond
Virtuaalkeskondade loomine ja arendamine	Viljandi kultuuriakadeemia
Muusika ja filmikunsti helitehnoloogiad (ühisõppekava Tallinna Ülikooliga)	Viljandi kultuuriakadeemia
Rakenduslik mõõteteadus	loodus- ja tehnoloogiateaduskond
Materjalid ja protsessid jätkusuutlikus energeetikas (ühisõppekava Tallinna Tehnikaülikooliga)	loodus- ja tehnoloogiateaduskond
Tarkvaratehnika (ühisõppekava Tallinna Tehnikaülikooliga)	matemaatika-informaatikateaduskond
Küberkaitse (ühisõppekava Tallinna Tehnikaülikooliga)	matemaatika-informaatikateaduskond

EESMÄRK: Ülikool toetab eri õppemeetodite arendamist ning tehnoloogia igapäevast kasutamist õppetöös

2010. aastal jätkus Tartu ülikoolis e-õppe kursuste arvu kasv. E-õpet kasutatakse ülikoolis valdavalt kombineeritud auditoorse õppega, et toetada üliõpilaste iseseisvat tööd. Täielikult veebipõhiseid kursusi oli e-kursuste üldarvust ligikaudu 13%. Aastal 2011 töötas ülikoolis üheksa haridustehnoloog, kes nõustasid õppejõude e-kursuste loomisel ja korraldamisel.

Õppeinfosüsteemi andmetel oli ülikoolis 2011. aastal 850 veebipõhist või osaliselt veebipõhist õppeainet (2010. aastal 526 õppeainet). Nendel kursustel osales kokku 26 870 õppijat – 12 857 võrra rohkem kui 2010. aastal.

2011. aasta lõpu seisuga oli ülikooli keskse veebipõhise õpikeskkonna Moodle kasutajaid 18 902 – ligi 1,8 korda enam kui aasta varem. Aasta lõpus oli ülikoolil kokku 1475 Moodle'i kursuse põhja. 2011. aastal töötati tõukefondide toel Primuse programmi raames välja uus e-õppe koolituskursus „Minu e-kursus kvaliteedimärgi vääriliseks”. E-õppe koolituskursusi pakuti 11 kursuse raames ning lisaks toimusid eri teemadel õppejõudude regulaarsed e-lõunad.

9% kõikidest Tartu Ülikooli õppeainetest olid 2011. aastal täielikult või osaliselt veebipõhised

2011. aastal loodi e-õppe programmi BeSt raames 68 uut e-kursust ning 115 õpiobjekti.

Aasta e-kursuse tiitli ja stipendiumi võitis Tartu Ülikooli stomatoloogia kliiniku suu- ja hambateaduste assistent **Riina Runnel** e-kursuse „Suu- ja hambahaiguste propedeutika” eest. Kõrgkoolide ja kutseõppeasutuste aasta parima e-kursuse valimise korraldas e-õppe arenduskeskus.

2010. aastal valmis Tartu Ülikooli videoportaal UTTV (Tartu Ülikooli televisioon), kuhu 2011. aasta lõpu seisuga oli lisatud 229 avalikult kättesaadavat õppevideot. Ülikooli töötajatel ja üliõpilastel oli võimalik administratiivse töö, õppe- või teadustöö eesmärkidel kasutada veebiseminari tarkvara, mis võimaldab sünkroonselt korraldada esitlusi, audio- ja videokonverentse, jagada eri formaatides faile ja oma arvutiekraanil toimuvat, kasutada ühist jututuba ning valget tahvlit. 2011. aastal kasutas 49 õppejõudu 67 seminariruumi. Veebiseminari kasutati kokku 3147 tundi ja 18 minutit.

Ilmus veebipõhise e-õppe ajakirja e-TÜ (<http://www.etu.ut.ee/>) kevad- ja sügisnumber, millel oli aprillis 891 ning oktoobris 817 lugejat.

2011. aastal Eesti e-ülikooli konsortsiumis e-kursuse kvaliteedimärgi saanud Tartu Ülikooli kursused ja nende autorid:

Statistika ja andmetöötlus	Kandela Õun, Pärnu kolledž
Akadeemiline kirjutamine	Krista Uibu, haridusteaduste instituut
Korrektne eesti keel igapäevases asjaajamises	Krista Uibu, haridusteaduste instituut
Sissejuhatus erinoorsootöösse	Maria Žuravljova, Narva kolledž
Gerodontoloogia	Riina Runnel, stomatoloogia kliinik
Suu- ja hambahaiguste propedeutika	Riina Runnel, stomatoloogia kliinik

ÕPPE KVALITEET JA ÕPPIMISE TUGITEGEVUSED

EESMÄRK: Ülikool arvestab õppijate ootuste ja vajadustega ning täiustab õppimist toetavaid tugiteenuseid

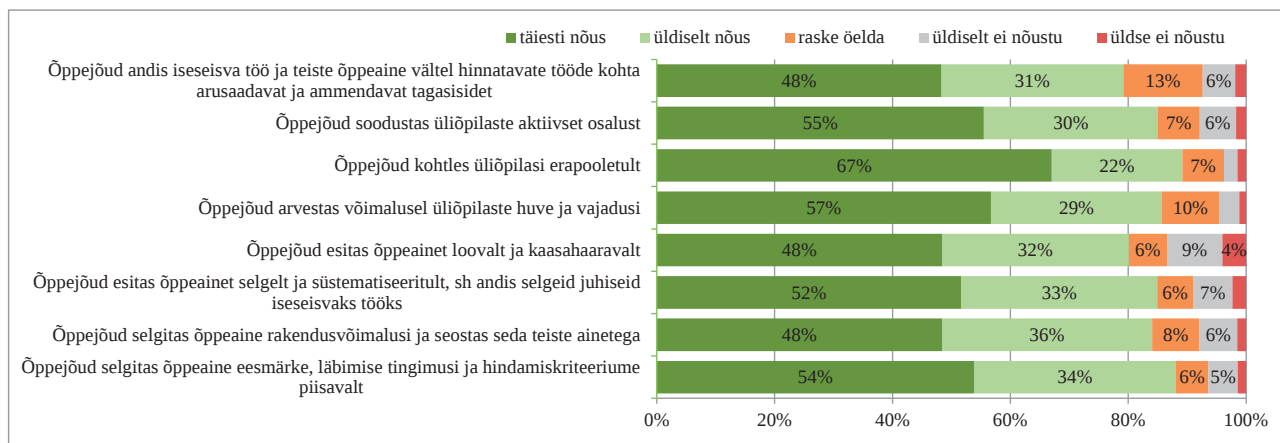
Üliõpilastelt küsitakse igal aastal tagasisidet õppeainete ning õppejõu õpetamis- ja juhendamisoskuste kohta. Õpetamise ja õppeainete hindamise küsitlus toimus iga õppeaine lõpus ning oli kohustuslik kõigile üliõpilastele, v.a arst-residendid, külalisüliõpilased ja eksternid. 2010/2011. õppeaastal laekus kõrghariduse esimese ja teise astme üliõpilastelt 102 402 õigeaegselt täidetud ankeeti ning doktoriõppe üliõpilastelt 704 ankeeti. Kokku anti nende ankeetidega tagasisidet 2283 õppejõule.

Üliõpilaste tagasiside näitas, et tunniplaanis ettenähtud loengud, seminarid, praktikumid, veebipõhised tegevused algasid ja lõppesid ettenähtud ajal ning õppeaine läbimiseks vajalikud õppematerjalid olid kättesaadavad. Õppejõudude

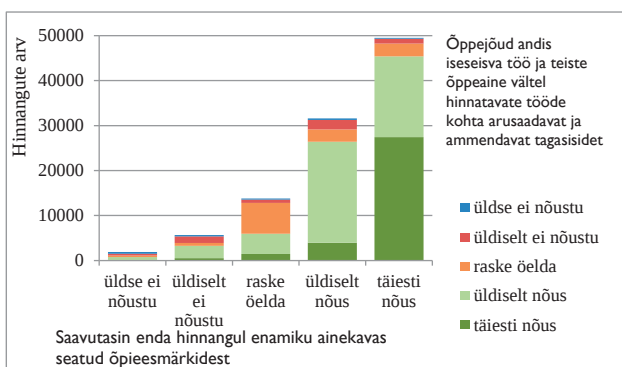
tegevust hinnates nõustusid vastajad täiesti või üldiselt kõige enam väitega, et õppejõud kohtles üliõpilasi erapooletult (89%) ning selgitas õppeaine eesmärged, läbimise tingimusi ja hindamiskriteeriume piisavalt (88%).

Vähem nõustuti väitega, et õppejõud andis iseseisva töö ja teiste õppeaine vältel hinnatavate tööde kohta arusaadavat ja ammendavat tagasisidet (79%). Võttes kokku õppeaine eri aspektid ning õppejõu õpetamisoskused, andsid üliõpilased 36%-l juhtudest õppeainele hinde A („suurepärase“), 34%-l hinde B („väga hea“) ning 17%-l hinde C („hea“).

Doktoriõppe üliõpilased nõustusid kõige enam (94–96%) väidetega, et kõik ettenähtud õppetunnid toimusid, õppeaine läbimiseks vajalikud materjalid ja erialane kirjandus oli kättesaadav ning õppejõud soodustas üliõpilaste aktiivset osalust õppetundides. Kõige vähem (85%) oldi täiesti või üldiselt nõus väitega, et õppejõud abistas ja suunas piisavalt uurimistöö probleemide lahendamisel. Kokku hindasid doktorandid õppeainet 56%-l juhtudest hindegaga A („suurepärase“) ning 28%-l hindegaga B („väga hea“).

Tartu Ülikooli üliõpilaste tagasiside valitud küsimustele õpetamise ja õppeainete hindamise küsitluses 2010/2011. õppeaastal

Õppejõu tegevuse ja õpitu omandamise vaheline seos üliõpilaste tagasisides 2010/2011. õppeaasta küsitluse andmetel

Tartu Ülikool annab igal aastal üliõpilaste tagasiside alusel välja aasta õppejõu auhinnad, eesmärgiga tähtsustada head õpetamist ja tunnustada üliõpilastelt kõrgemaid hinnanguid saanud õppejõude. Igas valdkonnas tunnustatakse üht õppejõudu, kes on vastaval õppeaastal õppejõudude ja õppeainete hindamise küsitluses saanud üliõpilastelt kõige kõrgemad hinnangud ja kelle ühe või mitme õppeaine kohta on õppeaasta jooksul täidetud vähemalt 50 ankeeti.

Tartu Ülikooli 2010/2011. õppeaasta parimateks õppejõudeks tunnustati *humaniora* valdkonnas filosoofiateaduskonna inglise filoloogia assistent **Pille Põiklik**, *socialia* valdkonnas sotsiaal- ja haridusteaduskonna inglise didaktika lektor **Kristel Ruutmets**, *realia et naturalia* valdkonnas loodus- ja tehnoloogia-teaduskonna analüütilise keemia dotsent **Koit Herodes** ning *medicina* valdkonnas arstiteaduskonna meditsiinilise biokeemia professor **Mihkel Zilmer**.

2011. aasta alguses uuriti üliõpilaste arvamust ja eelistusi tagasiside andmisel. Suvel toimus esimene uue ja lühema õppeainete tagasiside küsimustiku prooviküsitlus. Aasta lõpus kehtestas rektor uue korra, millega reguleeritakse üle ülikooli tagasisideküsitluste korraldamist, tulemuste analüüsi, avalikustamist ja kasutamist. Kord semestris peavad teaduskondade ja kolledžite nõukogud arutama tagasisideküsitluse tulemusi ning dekaanid ja kolledžite direktorid esitama õppeprorektorile aruande, mis sisaldab hinnangut üliõpilaste tagasisidele ja tegevuskava ilmnenu puuduste kõrvaldamiseks.

126 üliõpilastuutorit andsid 2011. aastal oma panuse õppetöö arendamisse

Üliõpilastuutorite tegevuse vajalikkus on enast ülikoolis tõestanud. 2011/2012. õppeaastal esmakursuslaste seas korraldatud küsitlus näitas, et 71% vastanutest oli hankinud vajalikku informatsiooni õppekorralduse

kohta tuutoritelt. Tuutorite pakutava nõustamisega oli rahul 92% esimesel astmel õpinguid alustanud üliõpilastest. Tagasisides tunnustati tuutorite aktiivsust, sõbralikkust ja abivalmidust küsimustele vastamisel.

2011. aastal tegutses ülikoolis tuutorina 126 üliõpilast. Traditsiooniks kujunenud tänuüritusel anti tunnustus 93 uuele, 2011. aastal tuutorite koolitusprogrammi läbinud tuutorüliõpilasele.

Enda erivajadusest oli 2011/2012. õppeaastal ülikoolile teada andnud 77 üliõpilast, kellest 32 õppisid riigieelarvelisel õppekohal ning 13 ülejäänud 45-st olid riigieelarvelisel õppekohal õppemaksust vabastatud. Valdavalt õpivad erivajadusega üliõpilased täiskoormusega (72 üliõpilast) ning päevases õppes (43).

2009. aastal kaardistati Tartu Ülikooli õppehooned ratasooliga liikuja seiskohast ning tehti puuduste vähendamise või kõrvaldamise ettepanekud. Eeltöö tulemusena sai ülikool 2011. aastal Euroopa Liidu tõukefondide vahenditest toetuse 12 õppehoone juurdepääsetavuse parandamiseks. Euroopa Liidu tõukefondide programmi Primus raames

jätkus erivajadustega üliõpilaste toetamine: loeti sisse audio- ja digiõppematerjale, koolitati tugitudengeid ning osutati mitmesuguseid tugiteenuseid 18 üliõpilasele. Enne õppeaasta algust toimus esmakordselt sihtrühmadele erivajadusi ja erivajadusega üliõpilaste toetamise võimalusi tutvustav koolitus „Mitmekesine auditoorium: erivajadustega üliõpilaste märkamine ja toetamine“.

2011. aasta Tartu kevadiste tudengipäevade teema oli „Märkamine“. Üliõpilased soovisid juhtida tähelepanu heategevusele, abistamisele ja hoolivusele. Esimest korda oli programmis meelte päev, mille jooksul sai mängida ratasooliga saalihokit ja läbida takistusrada, õppida viipekeelt ja pimedate kirja, maalida pintsli varvas- te vahel hoides. Kuulata sai asjatundjate loenguid, toimus temaatiline ümarlaud ja iga-aastane heategevuskontsert.

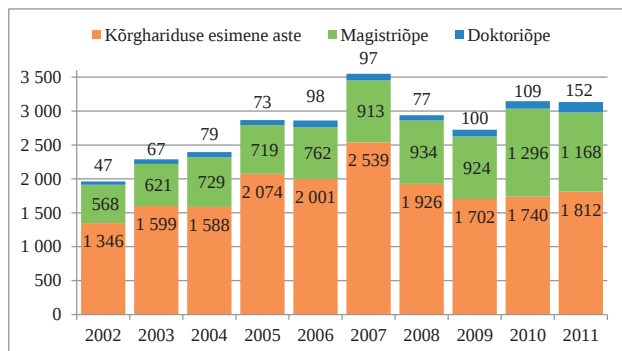

Pidulik tänuüritus „Üliõpilaselt ülikoolile“ haridus- ja teadusministeeriumi saalis 14. detsembril 2011

ÕPINGUTE LÕPETAMINE JA JÄTKAMINE

EESMÄRK: Ülikooli lõpetajad sisenevad edukalt tööturule, õpivad edasi magistri- ja doktoriõppes

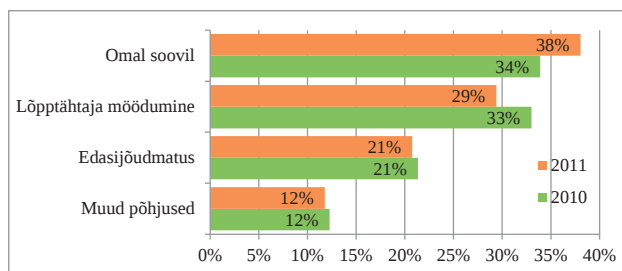
2011. aastal lõpetas ülikooli kokku 3132 üliõpilast. Üliõpilastest suurim osa (46%) lõpetas õpingud *socialia* valdkonnas ning vastavalt 23% *humaniora*, 20% *realia et naturalia* ning 11% *medicina* valdkonnas. *Cum laude* lõpetas 2011. aastal ülikooli 172 üliõpilast.

Tartu Ülikooli lõpetajate arv kõrghariduse kolme astme lõikes aastatel 2002–2011

2011. aastal katkestas õpingud ja eksmatrikuleeriti muul põhjusel kui lõpetamine 2360 üliõpilast, mida on 5% võrra vähem kui varasemal aastal. Peamiseks põhjuseks oli 2011. aastal omal soovil katkestamine (38%).

Aastate jooksul on sagedasemad põhjused olnud õppe lõpukuupäeva möödumine ja edasijõudmatus. Võrreldes 2010. aastaga kasvas omal soovil katkestajate ning õppeteenustasu maksmata jätmise pärast eksmatrikuleeritud üliõpilaste arv. Viimasel neljal aastal on vähenenud õppe lõpukuupäeva möödumise tõttu katkestajate arv. Viimase põhjuseks on õppekorralduslikud muudatused – võimalus õppida ka akadeemilise puhkuse ajal ning kasutada pikendusaastat. 2011.

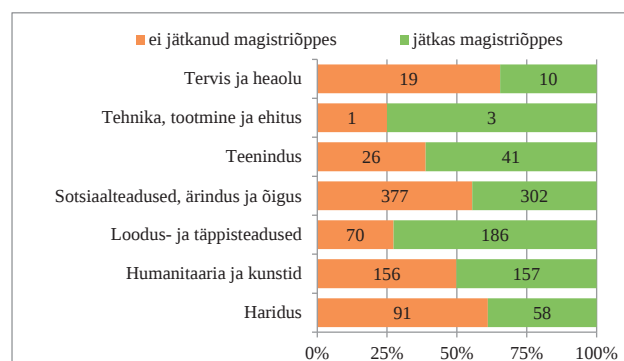
aastal langes 41% katkestajatest ülikoolist välja esimesel aastal, neist 62% õppis bakalaureuseõppes.

Üliõpilaste eksmatrikuleerimisel märgitud olulisemad põhjused 2010. ja 2011. aastal

Eelmisel õppeaastal Tartu Ülikoolis bakalaureuseõppe lõpetanute jätkas 2011/2012. õppeaastal siin magistriõppes õpinguid 51%.

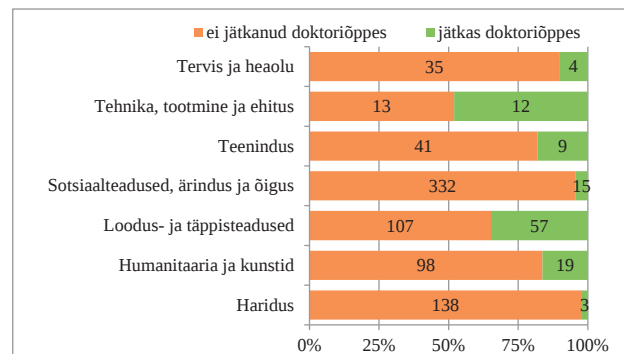
Sarnaselt varasematele aastatele jätkasid õpinguid magistriõppes kõige sagedamini loodus- ja täppisteaduste valdkonna ning teeninduse valdkonna lõpetajad (vastavalt 73% ja 61%).

Iga teine Tartu Ülikooli bakalaureuseõppe lõpetaja jätkas samal aastal õpinguid koduülikooli magistriõppes

2010/2011. õppeaastal Tartu Ülikooli bakalaureuseõppe lõpetanute arv, kes jätkasid 2011/2012. õppeaastal õpinguid Tartu Ülikooli magistriõppes

2010/2011. õppeaastal Tartu Ülikooli lõpetanud magistritest jätkas 13% õpinguid oma ülikooli doktoriõppes. Kõige suurem oli edasiõppijate osakaal tehnika, tootmise ja ehituse valdkonnas (48%) ning loodus- ja täppisteaduste valdkonnas (35%).

2010/2011. õppeaastal Tartu Ülikooli magistriõppe lõpetanute arv, kes jätkasid 2011/2012. õppeaastal Tartu Ülikooli doktoriõppes

DOKTORIÕPE

2011. aastal kasvas doktoriõppe lõpetajate arv 2010. aastaga võrreldes 39%. Esmakordselt ületas Tartu Ülikoolis doktoriõppe lõpetajate arv riikliku koolitustellimuse koguarvu: 2006/2007. õppeaastal võeti riikliku koolitustellimuse alusel vastu 149 doktoranti (kokku 216) ning 2011. aastal kaitsi Tartu Ülikoolis 152 doktorikraadi.

2011. aastal kaitses Tartu Ülikoolis väitekirja 152 uut doktorit, mis on senine rekord

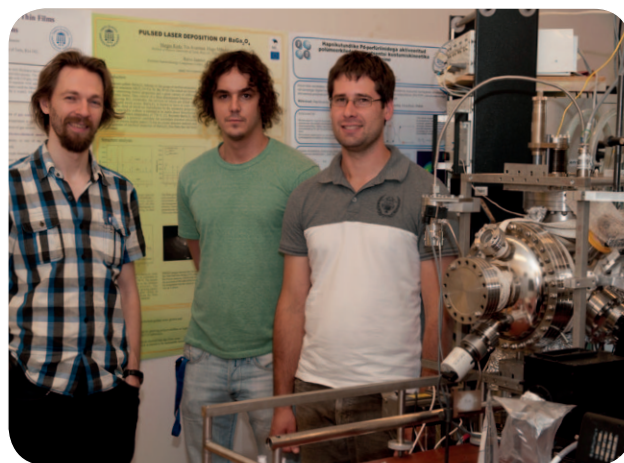
Kaitsmiste arvu hüppeline kasv oli osaliselt tingitud enne 2002. aasta 1. juunit registreeritud doktoriõppekavade sulgemisest 1. septembril 2011, mis motiveeris paljusid lõpetamise nimel pingutama. Sulgemisele kuulunud õppekavadel kaitses doktorikraadi 92 isikut. 18 doktoranti lõpetas õpingud õppekava nominaalajaga, 22 vähem kui viie aastaga ning kümme doktoranti vähem kui 5,5 aastaga. Euroopa Liidu tõukefondide rahastatud doktoriõppe jätkuprogrammi raames oli 2011. aasta lõpu seisuga pooleli jäänud õpingute jätkamiseks Tartu Ülikooli immatrikuleeritud kokku 47 doktoranti, nendest kaheksa jõudis 2011. aastal kaitsmiseni.

2011. aastal kaitsi Eesti avalikus ülikoolides kokku 251 doktorikraadi, mis on 68 võrra enam kui eelmisel aastal. Tartu Ülikoolis kaitsi ligi 61% ning Tallinna Tehnikaülikoolis ligi 24% doktorikraadidest.

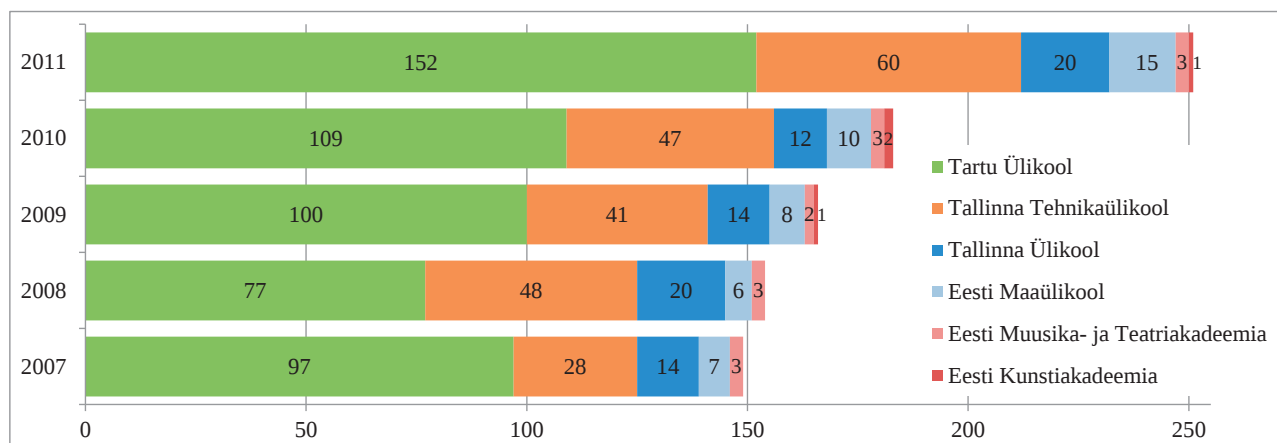
Kõik Tartu Ülikooli doktoriõppekavad läbisid 2011. aastal üleminekuhindamise. Vaid ühes õppekavagrupis (õpetajakoolitus ja kasvatusteadus) sai ülikool tähtajatu asemel tähtajalise õppe läbiviimise õiguse.

Doktoriõppekavadele kinnitati programmijuhid ning atesteerimine toimub alates 2011/2012. õppeaastast atesteerimiskomisjoni avaliku koosolekuna. 2011. aastal töötati välja teaduskraadide põhimääruse muudatus eesmärgiga toetada rahvusvahelist koostööd ning kaasata doktorantide juhendamisse lisaressurssi. Uus kord võimaldab sõlmida välisriigi ülikooliga ühisjuhendamise lepingu (Euroopas tuntud kui Cotutelle'i leping) ning väljastada välisülikoolis doktorikraadi kaitsmisel doktorandile mõlema ülikooli diplomi.

Euroopa Liidu tõukefondide toel tegutses Eestis kokku kolmteist doktorikooli, neist kaheksa Tartu Ülikooli juhtimisel. Ülikool osaleb partnerina kolmes doktorikoolis: Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia kultuuriteaduste ja kunstide doktorikoolis, Tallinna Tehnikaülikooli IKT doktorikoolis ning Tallinna Ülikooli haridus- ja kasvatusteaduste doktorikoolis.

Margus Kodust, Martin Järveküljest ja Sergei Vlassovist said esimesed materjaliteaduse eriala doktorid, kes kaitsesid väitekirja Eestis

Avaõiguslike ülikoolide doktoriõppe lõpetajate arv aastatel 2007–2011. Allikas: EHIS

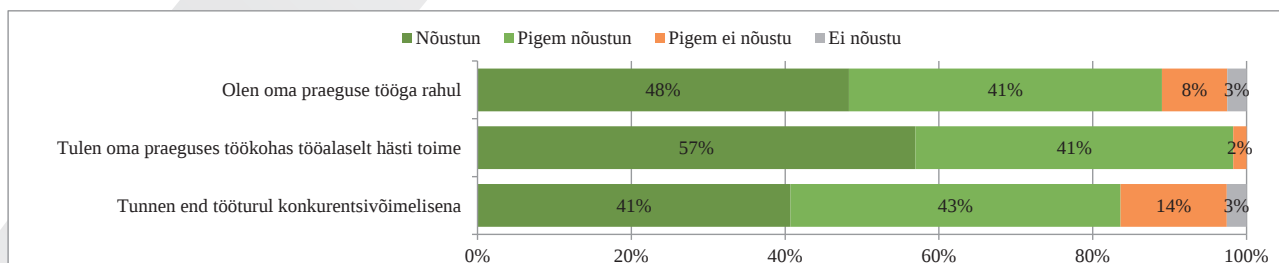
VILISTLASTE TAGASISIDE

2011. aasta sügisel korraldas Tartu Ülikooli sotsiaalteaduslike rakendusuuringute keskus (RAKE) küsitluse Tartu Ülikooli 2010. aastal lõpetanute seas. Küsitlusele vastas 1263 vilistlast (vastamismäär 42%) ning küsitluse tulemused näitasid, et 50% vilistlastest töötas, 14%

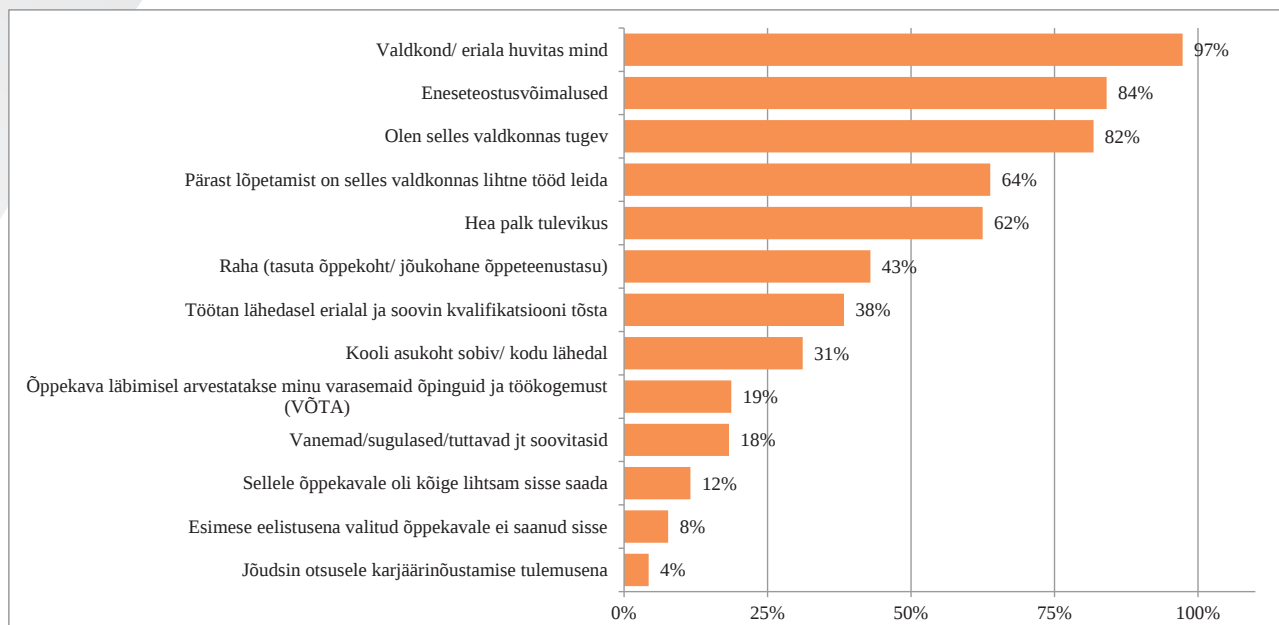
Oma tööga oli aasta pärast lõpetamist rahul 89% Tartu Ülikooli vilistlastest

õppis ning 30% õppis ja töötas samal ajal. Aasta pärast lõpetamist oli töötavaid vaid 1% vilistlastest.

Peaaegu kõik vilistlased leidsid, et nad tulevad oma praeguses töökohas tööalaselt hästi toime ning 84% vastanutest tundis end tööturul konkurentsivõimelisena.

Rahulolu tööga ja toimetulek tööturul, N=1153

Õppekava või eriala valimise põhjused. Vastajate osakaal, kes pidasid põhjust väga oluliseks või oluliseks, N=1263

Õpingutele tagasi vaadates nimetati sagedamini eriala valimise põhjustena huvipakkuvust, eneseteostusvõimalusi ja enda tugevust valitud valdkonnas. Olulised olid ka hea palk tulevikus ja töö leidmise lihtsus valitud valdkonnas. Lõpetanud andsid ühtlasi positiivse hinnangu õppekava eesmärkidele – 81% vastanutest oli õpinguid alustades teadlik õppekava eesmärkidest ning 76% kinnitas, et õpe oli vastavuses õppekavale seatud ootustega.

Valdavalt jäid vilistlased valitud eriala ja ülikooliga rahule. Samuti oldi rahul õpetamise, õppekava ning õppetöö korraldusega (rahul 76% kuni 83%). Seevastu õpingute ajal pakutud praktikavõimalustega jäid rahule vaid veidi enam kui pooled vastanutest. Samuti toodi esile vähest ülikooli tuge õpingutes ning suuremat vajadust nn ülekantavate oskuste õpetamise järele. Ülikooli rolli selliste oskuste arendamisel hinnati üldiselt kõrgeks, seejuures eriti kõrge hinnangu said oskus teoreetilisi teadmisi praktikas rakendada ning meeskonnatööoskus. Madalamalt hinnati ülikooli panust info- ja kommunikatsioonitehnoloogia kasutamise oskuse ning võõrkeeleoskuse parandamisel, samuti juhtimisoskuse, enesekehtestamise ja läbirääkimisoskuse ning ettevõtlikkuse ja algatusevõime suurendamisel. Oma ametikohal peeti kõige olulisemateks efektiivset ajakasutamist- ja planeerimisoskust ning suulist ja kirjalikku eneseväljendusoskust.

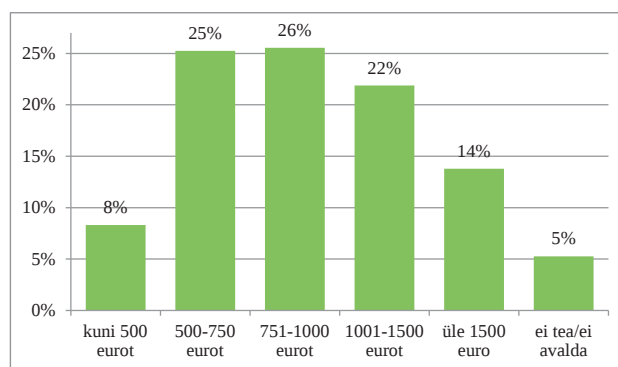
Õpingute ajal töötas 70% vastanutest, neist pooled töötasid juba enne õpinguid. Vastanute hinnangul töötamine valdavalt takistas õppimist ning sellele viitasid ka andmed: kui nendest üliõpilastest, kes õpingute ajal ei töötanud, lõpetas nominaalajaga kaks kolmandikku, siis õpingute ajal töötanutest sai sellega hakkama vaid iga teine.

Õpingute ajal töötamise peamise põhjusena nimetati majanduslikke tegureid (38%) või varasema töö olemasolu (27%), erialase töökogemuse saamiseks töötas oluliselt vähem vilistlasi (13%). Õpinguteaegne töö oli enamasti seotud õpitava erialaga, vaid viiendik vastanutest töötas õpingute ajal erialaga mitte-seotud ametikohal.

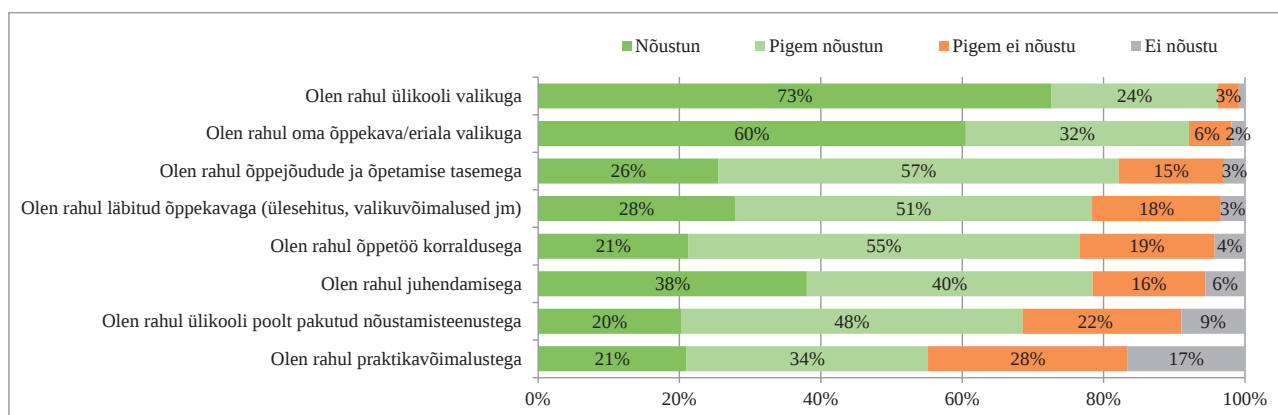
Aasta pärast lõpetamist oli Tartu Ülikooli vilistlaste keskmine brutokuupalk (1105 eurot) oluliselt kõrgem riigi keskmisest

Juhi, tippspetsialisti või kõrgema ametnikuna töötas kaks kolmandikku töötavatest vilistlastest. Ootuspäraselt ilmnnes, et mida kõrgem aste hariduses lõpetati, seda lihtsam

oli tööturul hakkama saada. Üldjuhul teenisid madalama õppeastme lõpetanud madalamat palka ja töötasid vähem nõudlikumatel ametikohtadel. Ühtlasi töötasid kõrgema astme lõpetanud sagedamini ametikohal, mis oli seotud õpitud erialaga.

Vilistlaste jaotus (% töötavatest vastanutest, N=951) põhikõrghariduse brutopalka järgi (teisendatuna täistööajale)

Rahulolu õpingutega seotud aspektidega, N=1153

ÕPPE-, ARENDUS- JA LOOMETÖÖ REGIOONIDES

EESMÄRK: Ülikool edendab teadmisi ja oskusi jaggas Eesti tasakaalustatud arengut

Ülikool on seadnud sihi arendada ja tugevdada ülikooli kolledžeid õppe-, arendus- ja loomekeskustena. Tartu Ülikooli kolm regionaalset kolledžit on spetsialiseerunud eri valdkondadele. Rakendades ülikooli teaduspotsentiaali, edendades kohalikku koostööd ja luues rahvusvahelisi sidemeid, aitavad ülikooli kolledžid tõsta oma regiooni sotsiaal-majanduslikku elukvaliteeti.

Ettevõtlikkus ja teenuste disain Pärnus

2011. aastal 15. aastapäeva tähistanud Tartu Ülikooli Pärnu Kolledži õppe- ja arendustöö keskmeks on teenuste disaini ja juhtimise ning ettevõtluse valdkond, mis tugineb spetsialiseerumisele eelkõige sotsiaal- ja turismisfääris.

2011/2012. õppeaastal asus Pärnu kolledži rahvusvahelisele õppekavale spaateenuste disaini õppima 10 välisüliõpilast Taist, Lõuna-Koreast, Kamerunist ja Euroopa riikidest.

Rahvusvahelise hotelli- ja turismikoolide ühenduse EUHOFA 50. aastakongress üllatas osalejaid teooria ja praktika sujuva ühendamise – selleks, et siduda ettekandeid turismihariduse mõjust inimeste heaolule ja elukvaliteedile praktikaga, toimus akadeemiline loeng Tervise Paradiisi spaahotellis.

Loomemajandus ja omakultuur Viljandis

Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia uurimis- ja arendustöö keskmeks on pärandkultuuri, käelise pärimuse, muusikalise, visuaalse ja emakeelse väljenduse sidumine tänapäeva ettevõtluse ja kultuurivormidega.

2011. aastal avati Viljandi Kultuuriakadeemias kiirprototüüpimise keskus. Keskus on mõeldud prototüüpide ehk tootnäidiste valmistamiseks. Arvutisse skaneeritud või arvutis kujundatud esemest ehitatakse 3D-printeris kipsisarnasest pulbrist erilise liimi abil kolmemõõtmeline värviline objekt.

2011. aasta suvel Leedus toimunud XVI üliõpilaste laulu- ja tantsupeol Gaudeamus esitati folkdzäss-ansambli Paabel saatel esmakordselt peo ajaloos tervikteos, Viljandi kultuuriakadeemia vilistlase, helilooja Tauno Aintsi poolt just selle ürituse tarbeks kirjutatud "Loomiselugu", mille sõnade autor on Viljandi kultuuriakadeemia direktor Anzori Barkalaja

Mitmekeelsus ja -kultuurilisus Narvas

Tartu Ülikooli Narva Kolledži teadustööd keskenduvad eelkõige mitmekultuurilisele ühiskonna, hariduse ning Narva uuringutele ning õppetöö keskmes on mitmekeelsete haridusasutuste õpetajate koolitus, seda nii tasemekoolituses kui ka ümber- ja täiendusõppes.

Narva kolledž on pühendanud palju energiat, et pakkuda koolilastele tasuta koolivaheajaprogramme, ekskursioone, viktoriine, joonistus- ning fotokonkursse, emakeele- ja kodanikupäeva üritusi.

2011. aastal alustas Narva kolledžis tegevust lastevanemate akadeemia eesmärgiga aidata vanemaid, kes on huvitatud oma laste kasvatamisest ja nende arengu toetamisest. Ürituste sari osutus nii populaarseks, et kavas on laiendada ka Sillamäele ja Rakverre.

25. augustil 2011. aastal kogunesid Jõhvi kontserdimajja Eesti mitmekeelsete haridusasutuste pedagoogid, kes said Narva kolledži eesvedamisel kokku juba kaheteistkümnendat korda. Traditsiooniliselt keskendus pedagoogiline konverents riigi hariduselu sõlmküsimustele, seekord riiklike õppekavade teemale.

Jaauari lõpus tähistab Narva kolledž juba üle kümne aasta tatjanapäeva – pime talveöö algab tõrvikurongkäiguga, mille käigus ristitakse üks Narva monument või asutus Narva kolledži auüliõpilaseks. Sel ööl, kui esimene eksamissessioon on seljataga, pannakse pähe Narva kolledži sini-kollased teklid ja loetakse üliõpilasvanne.

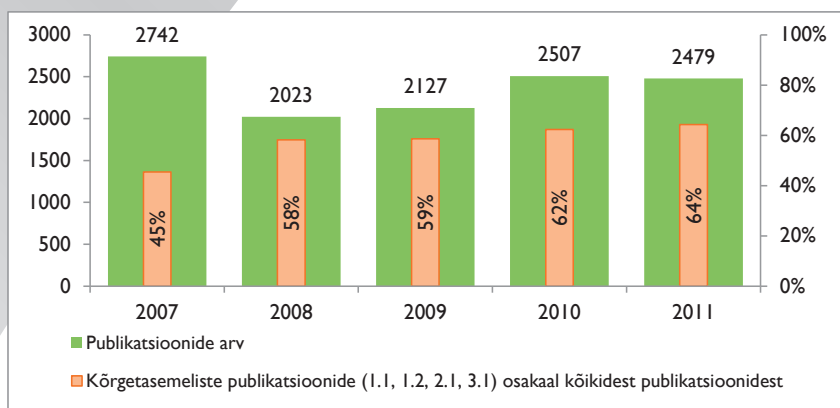
TEADUSTÖÖ

Andmebaasi Thomson Reuters Web of Science andmetel kuulus Tartu Ülikool 2011. aastal läbi aasta 1% kõige tsiteeritumate ülikoolide ja teadusasutuste hulka kliinilise meditsiini, keemia, keskkonnateaduse ja ökoloogia, taime- ja loomateaduse ja üldise sotsiaalteaduse valdkonnas ning erinevatel analüüsiperioodidel bioloogia ja biokeemia, maateaduste, materjaliteaduse ja tehnikateaduste valdkonnas.

EESMÄRK: Ülikooli teadus- ja arendustegevus on kõigis teadusvaldkondades rahvusvaheliselt tunnustatud ja Eestis parima tasemega

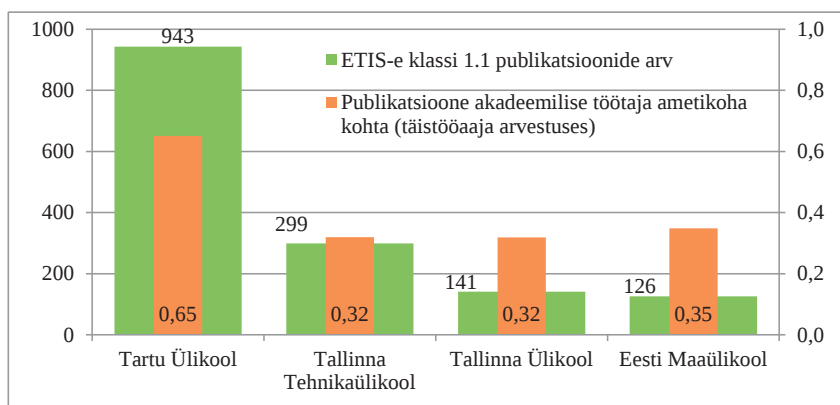
PUBLIKATSIOONID

Eesti Teaduse Infosüsteemi (ETIS) andmetel avaldasid Tartu Ülikooli liikmed 2011. aastal kokku 2479 publikatsiooni, mis on samal tasemel 2010. aastaga (2507). Ühe akadeemilise töötaja kohta (täistööaja arvestuses) avaldati 2011. aastal kokku keskmiselt ligi 1,7 publikatsiooni. Kõrgetasemeliste publikatsioonide (ETIS-e klassifikaatorid 1.1, 1.2, 2.1, ja 3.1) arv on ülikoolis aasta-aastalt suurenenud, moodustades 2011. aastal 64% kõikidest avaldatud publikatsioonidest. ETIS-e klassis 1.1 leidis 2011. aastal kajastamist kokku 952 Tartu Ülikooli töötajate publikatsiooni.

Tartu Ülikooli akadeemiliste töötajate publikatsioonide arv ja kõrgetasemeliste publikatsioonide osakaal aastatel 2007–2011

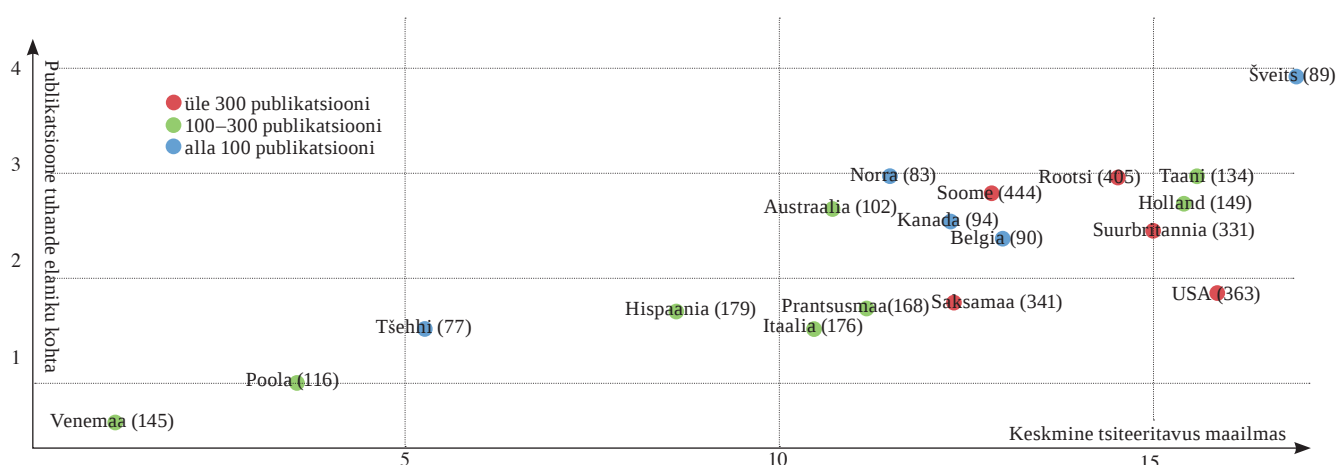
Nelja suurema avaõigusliku ülikooli võrdluses moodustasid ETIS-e klassi 1.1 publikatsioonidest Tartu Ülikooli publikatsioonid enam kui poole (62%). Ligi poole suurem oli ka Tartu Ülikoolis avaldatud ETIS-e klassi 1.1 publikatsioonide keskmine arv akadeemilise töötaja ametikoha kohta.

Nelja avaõigusliku ülikooli ETIS-e klassi 1.1 publikatsioonide üldarv ja keskmine arv akadeemilise töötaja ametikoha kohta 2010. aastal. Allikas: HTM, teaduse- ja arendusasutuste baasfinantseerimise alusandmed; ülikoolide personaliosakonnad

Andmebaasi Thomson Reuters Web of Science andmetel on viimase viie aasta jooksul (2007–2011) Tartu Ülikooli liikmete kaasautorlusel avaldatud ligi 4300 publikatsiooni. Publikatsioonide hulgas moodustavad suurema osa teadusajakirjades (78%) ja konverentsikogumikes (11%) avaldatud artiklid ning konverentsiteesid (10%). Ülikooli teadlaste peamiseks koostööpartneriteks on publitseerimisel olnud Soome, Rootsi, Ameerika Ühendriikide, Saksamaa ja Suurbritannia teadlased. Seejuures on vaadeldud ajavahemikul koostöös Helsingi ülikooli teadlastega avaldatud rohkem publikatsioone kui koostöös ühegi teise Eesti ülikooli teadlastega. Kokku on Tartu Ülikooli teadlased publitseerinud koos 108 riigi teadlastega.

Nagu näitas OECD analüüs, on rahvusvahelises koostöös kirjutatud artiklite arv viimastel aastatel suurenenud ning mida laiahaardelisem oli koostöö, seda suurem oli publikatsioonide keskmine tsiteeritavus. Seevastu ilma igasuguse institutsionaalse koostöötä (riigisisene või riikidevaheline) kirjutatud artiklitele tagab suurema mõjukuse publikatsioonide üldarvu ja riigi elanikkonna kõrgem suhtarv või autorite päritolu keskmiselt suuremast teadusasutusest, mida seletatakse avarate koostöövõimalustega.

Tartu Ülikooli töötajate väliskoostöös avaldatud publikatsioonide jaotumine koostööpartneri riigi järgi. Allikas: Thomson Reuters WoS; OECD Science, Technology and Industry Scoreboard 2011

Tartu Ülikooli teadlased, kes kuuluvad maailma 1% enimtsiteeritute hulka Thomson Reutersi andmebaasi Essential Science Indicators analüüsi andmetel (seisuga 03.01.2012)

	Teadusvaldkond	Publikatsioone	Tsiteeringuid
Marlon Dumas	Arvutiteadused	40	377
Ülo Langel	Bioloogia ja biokeemia / farmakoloogia ja toksikoloogia	60/24	1211/699
Jaan Liira	Keskkonnateadus ja ökoloogia	28	715
Martin Zobel	Keskkonnateadus ja ökoloogia	35	1038
Meelis Pärtel	Keskkonnateadus ja ökoloogia	32	531
Kaupo Kukli	Materjaliteadused	49	875
Richard Villems	Molekulaarbioloogia ja geneetika	38	1658
Toomas Kivisild	Molekulaarbioloogia ja geneetika	42	2472
Risto-Kalervo Näätänen	Neuro- ja käitumisteadused / psühhiaatria ja psühholoogia	97/22	2442/669
Jüri Allik	Psühhiaatria ja psühholoogia	44	779
Hannes Kollist	Taime- ja loomateadus	18	606
Urmas Köljal	Taime- ja loomateadus	19	1005
Leho Tedersoo	Taime- ja loomateadus	16	592
Mikael Brosche	Taime- ja loomateadus	22	719

TEADUSPREMIAD JA TUNNUSTUSED

2011. aastal pälvis pikaajalise tulemusliku teadus- ja arendustöö eest riigi teaduspreemia Tartu Ülikooli emeriitprofessor, füüsikateadlane ja akadeemik **Vladimir Hižnjakov**. Tartu Ülikooli teadlased pälvisid teaduspreemia viies valdkonnas. Riigi teaduspreemiad määrab Vabariigi Valitsus Eesti teadustöötajatele ja teaduskollektiividele silmapaistvate teadustöö tulemuste eest kaheksas teadusvaldkonnas. Igal aastal antakse välja kaks elutöö preemiat pikaajalise tulemusliku teadus- ja arendustöö eest.

Viimase viie aasta jooksul on neli Tartu Ülikooli teadlast pälvinud riigi teaduspreemia pikaajalise tulemusliku teadus- ja arendustöö eest

Nimi	Valdkond	Preemia pälvinud töö nimetus
Vladimir Hižnjakov		pikaajaline tulemuslik teadus- ja arendustöö
Gennadi Vainikko	täppisteadused	uurimuste tsükkel „Südamlikud Volterra integraalvõrrandid“
Eduard Maron	arstiteadus	uurimuste tsükkel „Paanikahäire teket ja kulgu mõjutavad neurobioloogilised tegurid“
Asko Lõhmus	põllumajandusteadused	uurimuste tsükkel „Metsakasvatuse ökoloogilise säästvuse edendamine“
Tiit Tammaru	sotsiaalteadused	uurimuste tsükkel „Rahvastikurühmade linnastumine, eeslinnastumine ja vastulinnastumine Eestis“
Valter Lang	humanitaarteadused	uurimuste tsükkel „Eesti ja Baltimaade pronksi- ja rauaaeg“

Väljapaistvate teenete eest eesti keele uurimisel, korraldamisel, õpetamisel, propageerimisel või kasutamisel annab Vabariigi Valitsus igal aastal välja Ferdinand Johann Wiedemanni keeleauhinna. 2011. aastal pälvis keeleauhinna Tartu Ülikooli emeriitprofessor **Tiit-Rein Viitso** eesti keele kujunemislöö uurimise ning hääliku- ja vormisüsteemi kirjeldamise ja võimalusterohkusele osutamise, põhimõtete kindla keelekorralduse, täpse toimetustöö ja veetleva akadeemilisuse eest.

Silmapaistvaks tunnustuseks noorteadlastele on olnud Vabariigi Presidendi Kultuurirahastu noore teadlase preemia. Alates preemia loomisest 2000. aastal on Tartu Ülikooli kuni 35-aastased teadlased selle pälvinud üheksal aastal. 2011. aastal pälvis noore teadlase preemia arvutiteaduse instituudi krüptoloogia professor **Peeter Laud**.

L'Oréal'i kontserni ja UNESCO korraldatav mainekas rahvusvaheline konkurss „Naised teaduses“ kroonib igal aastal ühe väljapaistva naisteadlase igalt kontinendilt ning valib igast piirkonnast kolm tulevikutalenti. 2011. aastal pälvis Euroopa ja Põhja-Ameerika regioonist auhinna Helsingi ja Tartu ülikooli teadlane **Triin Vahisalu**. Konkursi 13 toimumisaasta jooksul on see esimene kord, kui tunnustuse pälvis Balti riigi teadlane.

2011. aasta 7. detsembril valis Eesti Teaduste Akadeemia üldkogu seitse uut akadeemikut. Teiste hulgas valiti akadeemikuks arstiteaduse alal Tartu Ülikooli närvikliiniku juhataja, neurokirurgia professor **Toomas Asser**, biosüsteemaatika ja ökoloogia alal Tartu ülikooli loodusmuuseumi direktor, mükoloogia professor **Urmas Kõljalg** ning keeleteaduse alal Tartu ülikooli eesti keele ajaloo ja murrete professor **Karl Pajusalu**.

Kolm Tartu Ülikooli professorit pälvisid akadeemiku tiitli

Tartu Ülikooli loodusgeograafia ja maastikuökoloogia professor **Ülo Mander** pälvis Eesti Teaduste Akadeemialt maineka Karl Ernst von Baeri medali, mida antakse akadeemia kõrgeima tunnustusena Eesti teadlasele, kellel on silmapaistvaid saavutusi elu- ja maateaduste erialadel. Uut pronksist Baeri medalit antakse välja mitte sagedamini kui nelja aasta järel.

Tartu Ülikooli Balti poliitika professor **Andres Kasekamp** pälvis 2010. aastal ilmunud ajaloolase suurteose „Balti riikide ajalugu“ eest 2011. aastal Balti Assamblee teaduspreemia. Balti Assamblee auhind asutati 1994. aastal, et edendada kirjanduse, kunsti ja teaduse arengut Balti riikides ning tunnustada silmapaistvamaid saavutusi nendes valdkondades.

ARENGUFOND

Tartu Ülikooli aulas toimunud 28. maailma kultuurinõukogu (World Cultural Council) auhinnatseremoonial pälvis Albert Einsteini teadusauhinna Toronto ülikooli nanokeemia professor **Geoffrey Alan Ozin**. Leonardo da Vinci kunstide auhinna pälvis Ameerika Ühendriikide kunstnik, kirjanik ning leiutaja **Todd Siler**. Lisaks peaaauhindade üleandmisele tunnustas maailma kultuurinõukogu oma audiplomiga Tartu Ülikooli akadeemilise kogukonna teenekaid liikmeid nende panuse eest haridusse, teadusesse ja kultuuri. Tunnustuse pälvisid professor **Rein Taagepera**, professor **Urmes Varblane**, professor **Jüri Talvet**, professor **Kalle Kasemaa**, professor **Toomas Asser**, professor **Richard Villems**, professor **Jaan Einasto**, professor **Peeter Saari** ja dirigent **Vaike Uibopuu**. Rektor **Alar Karis** pälvis kultuurinõukogu teenetemedali oma panuse eest Eesti kõrghariduse tipp-taseme kindlustamisel.

Igal aastal maailma mõnes tippülikoolis toimunud maailma kultuurinõukogu auhinnatseremoonia leidis 2011. aastal esmakordselt aset Balti riikides ja Tartu Ülikoolis

Üliõpilaste teadustööde riiklikul konkursil pälvisid iga kuuenda preemia, sealhulgas 13 esimest preemiat Tartu Ülikooli üliõpilased

Eesti Panga teaduspree-mia võitis 2011. aastal Tartu Ülikooli majandusteaduskonna doktorant **Indrek Saar** uurimusega „Optimal alcohol taxation: Simulation results for Estonia“. Üheksandat korda toimunud Eesti Panga teadustööde konkursi eesmärk on väärtustada õpinguid teaduskraadi omandamiseks, ergutada teadustegevust majandusteaduse valdkonnas ning avaldada tunnustust silmapaistva uurimistöö eest.

Tartu Ülikooli arengufond loodi 2009. aastal eesmärgiga toetada potentsiaalseid rahvusvaheliseks tõmbekeskuseks kujunevaid õppe- ja teadussuundi ning muid innovaatilisi tegevusi ülikoolis. 2010. aastal kuulutas rektor välja esimese konkursi ning 2011. aasta märtsis otsustati eksperthinnangutele toetudes rahastada kuni 2015. aastani kolme projekti kogusummas 6,1 miljonit eurot: Euroopa Liidu – Vene uuringute keskus (1,6 mln eurot), siirdegenoomika keskus (3,5 mln eurot) ja haigusmodelite keskus (1 mln eurot).

Euroopa Liidu – Vene uuringute keskuse eesmärk on pakkuda rahvusvahelise suunitlusega õppekavasid ja lühikursusi, aga ka uurimistulemustele tuginevaid teadmisi poliitikakujundajatele, et rikastada ühiskondlikke arutelusid. Keskus kasutab hästi ära Eesti geograafilise positsiooni. Euroopas ei ole praegu Euroopa Liidu – Vene suhete teemalist akadeemilist keskust. Siirdegenoomika keskus liidab kolme Tartu Ülikooli teaduse tippkeskuse (genoomika, arvutiteadus ja siirdemeditiin) jõud, et luua Eesti geenivaramu baasil uus geneetilise informatsiooni ühest põlvkonnast teise ülekandumise andmebaas, mida rakendatakse inimese isiksuse olemuse ja haigestumise põhjuste paremaks mõistmiseks. Põhjamaade piirkonnas unikaalne haigusmodelite keskus hakkab biotehnoloogia valdkonnas pakkuma uusi võimalusi neurodegeneratiivsete haiguste uurimiseks ning ravimite arenduseks.

TEADUSE TIPPKESKUSED

Aastatel 2007–2013 juhib Tartu Ülikool nelja 2008. aastal ja kahte 2011. aastal Euroopa Liidu tõukefondide toetuse saanud tippkeskust. Lisaks osaleb ülikool partnerina neljas tippkeskuses. Teaduse tippkeskused on temaatiliselt lähedaste või üksteist täiendavate tippuurimisrühmade koostöökeskused, mille eesmärk on tõsta Eesti teadusuuringute taset ja tulemuslikkust ning rahvusvahelist konkurentsivõimet.

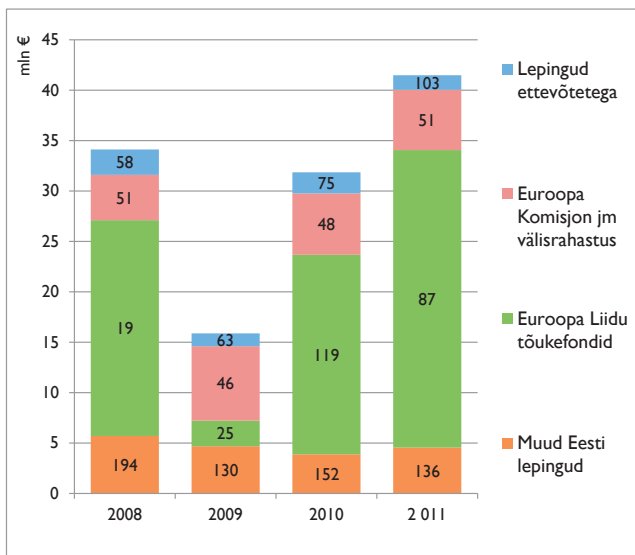
Tippkeskus	Tippkeskuse juht
Bioloogilise mitmekesisuse tippkeskus (2008)	Martin Zobel
Neuroimmunoloogia siirdeuuringute tippkeskus (2008)	Eero Vasar
Keemilise bioloogia tippkeskus (2008)	Tanel Tenson
Kultuuriteooria tippkeskus (2008)	Valter Lang
Mesosüsteemide teooria ja rakendused (2011)	Vladimir Hižnjakov
Kõrgtehnoloogilised materjalid jätkusuutlikuks arenguks (2011)	Enn Lust
Arvutiteaduse tippkeskus (2008)	Tarmo Uustalu (TTÜ)
Genoomika tippkeskuses (2008)	Maido Remm (Eesti Biokeskus)
Mittelineaarsete protsesside analüüsi keskus (2011)	Jüri Engelbrecht (TTÜ)
Keskonnamuutustele kohanemise tippkeskus (2011)	Ülo Niinemets (EMÜ)

TEADUS- JA ARENDUSTEGEVUSE VALDKONNA PROJEKTID

Teadus- ja arendustegevuse valdkonnas sõlmitud lepingute maht, mis ei hõlma riiklike teadus- ja arendustegevuse rahastusskeemide vahendeid, kasvas 2011. aastal ligi kolmandiku võrra, ulatudes 42 miljoni euroni. Kokku sõlmiti 2011. aastal 377 lepingut, mis on võrreldav tulemus 2010. aastaga (394 lepingut).

Suurim lepingute mahu kasv viimastel aastatel on tingitud Euroopa Liidu tõukefondide teadus- ja arendustegevuse ning kõrghariduse meetmete rakendamisest. Ülikooli projektidele 2011. aastal eraldatud tõukefondide toetustest (kasv ligi 50% 2010. aastaga võrreldes) moodustasid üle poole riikliku tähtsusega teaduse infrastruktuuri objektid: Genoomikakeskus, Eesti Teadusarvutuste Keskus, Riiklik siirdemeditsiini ja kliiniliste teadusuuringute keskus, Eesti e-varamu ja kogude säilitamine, Eesti Keskkonnaobservatoorium ja Loodusteaduslikud arhiivid ja andmehõrgustik.

Ülikool arendab koostöös Eesti suurima eksportööri ja Euroopa ühe suurima ehitusvahetute tootja Krimelte OÜ-ga välja uut isotsüanaadivaba ehitusvahetu, mis on maailmas ainulaadne

Tartu Ülikooli teadus- ja arendustegevuse valdkonna lepingute (v.a riiklikud rahastusskeemid) arv ja maht (mln eurot) lepingute sõlmimise järgi aastatel 2008–2011

KOOSTÖÖ ETTEVÕTJATEGA

EESMÄRK: Ülikooli iseloomustab suunatus innovatsioonile ja teadusmahuka ettevõtluse edendamisele

Jaanuaris korraldas Tartu Ülikool ettevõtjatele juba teise avatud uste päeva, et tutvustada koolitus-, koostöö- ja innovatsioonivõimalusi. Lisaks seminarile, kus praktikud rääkisid teadusmahuka ettevõtluse võimalustest ja võimalikusest Eestis, esitles ülikool esmakordselt viimaste aastate peamisi leiutisi. Kohapeal sai näha juba tuntust kogunud robotmannekeeni, aga ka koristusrobotit, silmakoe diag-

noosimise aparaadi prototüüpi, uut radiatsiooni detektorit ja suurima – surfilaudurite abivahendit tasakaalu saavutamiseks. Avatud uste päeval osales üle 160 inimese, kelle seas oli eelmise aastaga võrreldes rohkem alustavaid ja väikeettevõtjaid.

Võtmesektorites (bio-, nano- ja materjalitehnoloogia) on ülikoolil Eesti ettevõtetega juba lepingulised suhted olemas, eesmärk on laiendada koostööd ka keemia- ja toiduainetetööstuse ettevõtetega. Seni on koostööd rahastatud peamiselt eri toetusmeetmetest. Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse vahendatud toetustest on populaarseim innovatsiooniosakute meede, mille toel ülikooli ja ettevõtjate vahel sõlmitud lepingute arv ja kogumaht suurenesid 2011. aastal mullusega võrreldes enam kui kaks korda.

Mõne innovaatiliste koostöö näitena eksportturgudele orienteeritud Eesti väikese ja keskmise suurusega ettevõtete hulgas on esindatud mitmesugused valdkonnad: soola-aerosooli generaatori tootemaduste parandamine (Kokkonen OÜ), uuendusliku kaamerastabilisaatori arendus (HotShot Studios OÜ), rinnavähi distantse diagnoosimeetodi arendamine (Interspectrum OÜ), neuropsühholoogiliste arvutiprogrammide arendus (Cognuse OÜ), biomeetriliste ID turvasüsteemide väljatöötamine (Biometry OÜ). Samuti teeb Tartu Ülikool energiatõhusa ehituse valdkonnas koostööd Eesti juhtivate arhitektuuribüroodega, et tuua turule energiasäästlikud ehituslahendused nii projekteerimisel kui ka ehitamisel.

Kokku sõlmis ülikool 2011. aastal ettevõtjatega 103 uut koostöölepingut mahus 1,43 miljonit eurot, mis moodustab 70% aastal 2010 sõlmitud lepingute kogusummast. Ettevõtjatega sõlmitud lepingute mahu kõikumised on seletatavad tehnoloogia arenduskeskuste mitmeaastaste suuremahuliste lepingute sõlmimisega 2010. aastal.

IDEELABOR

2011. aasta lõpus käivitati Tartu Ülikoolis ideelabor, mis on eelkõige üliõpilastele mõeldud keskkond, arendamiseks loovust, interdistsiplinaarsust, särasilmset entusiasmi millegi omapärase ja huvitava asja või projekti algatamiseks või tegemiseks. Igal semestril valitakse välja meeskonnad, kellele leitakse 11 nädalaks valdkonna ja ettevõtluse mentorid. Vajadusel saavad meeskonnad oma projekti arendamiseks ligipääsu Tartu Ülikooli laboritele. Iga semestri lõpus antakse rahaline preemia igas ülikooli valdkonnas ning jagatakse ka neli eripreemiat.

21. jaanuaril 2011 toimus ettevõtjaile ja arendajaile avatud uste päev. Priit Priimägi tutvustamas leiutiste töötoas robot-tolmuimejat

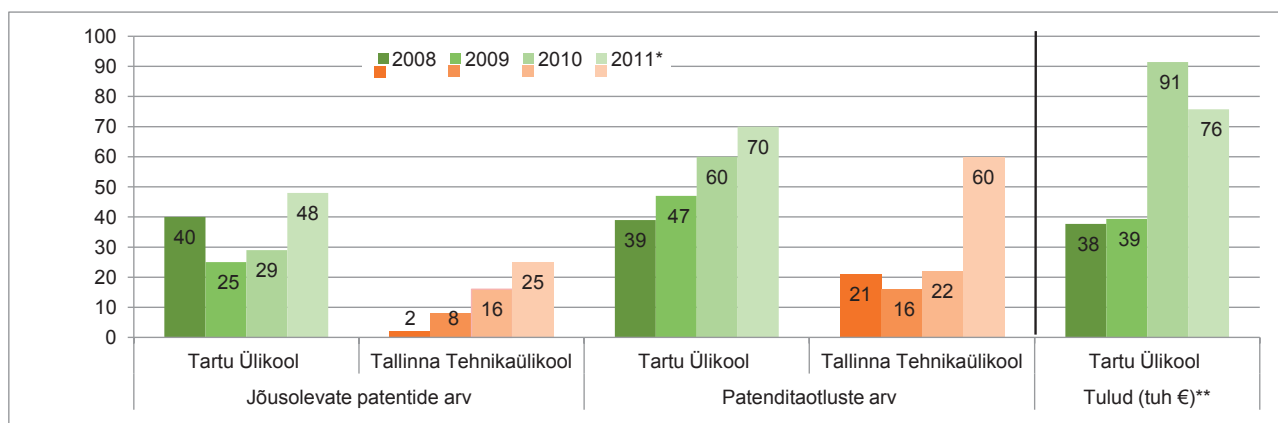
Tartu Ülikooli arvutiteadlased eesotsas vanemteadur Sathish Sriramaga demonstreerisid avalikkusele Eesti esimest koduhooldusrobotit, mis on mõeldud abistama eakaid ja südamehaigeid. Robot võimaldab jälgida patsientide seisundit hooldaja kohalolekuta, andes patsientidele võimaluse elada kodus iseseisvalt ja privaatselt

PATENDID, PATENDITAOTLUSED JA LEIUTISED

Tartu Ülikoolil oli 2011. aasta lõpuks 48 patendiga kaitstud leiutist. Igal aastal taotletakse kaitset keskmiselt seitsmele uuele leiutisele. Enne patendi taotlemist tuleb aga põhjalikult analüüsida, kui suure tõenäosusega sooviks mõni ettevõtja leiutist kasutada. Seetõttu on võimalikust leiutisest teatamisi alati rohkem kui esitatud patenditaotlusi.

Tartu Ülikooli intellektuaalomand on olnud oluline sisend mitmetele ülikoolist võrsunud ettevõtetele (AS Quattromed, OÜ Müomeetria, AS Regio, OÜ Positium, OÜ Kinasera, KPA Scientific OÜ jt) ning tehnoloogia arenduskeskustele. Enam kui 10-aastase töö tulemusena on märgatavalt kasvanud ülikooli tulud intellektuaalomandi kommersialiseerimisest. 2011. aastal olid tulud kokku 76 000 eurot. Kuni 2011. aasta lõpuni arvestas ülikool intellektuaalomandi tuludena ainult tööstusomandi objektide kasutusest laekunud summasid, arvestust ei peetud autoriõiguse tulude üle.

Tartu Ülikooli ja Tallinna Tehnikaülikooli patentide ja patenditaotluste arv aastatel 2008–2011 (*2011. aasta esialgsed andmed). Tartu Ülikooli tööstusomandi objektide kasutusse andmisest saadud tulu (** ei sisalda autoriõiguste kasutada andmisest saadud tulu)

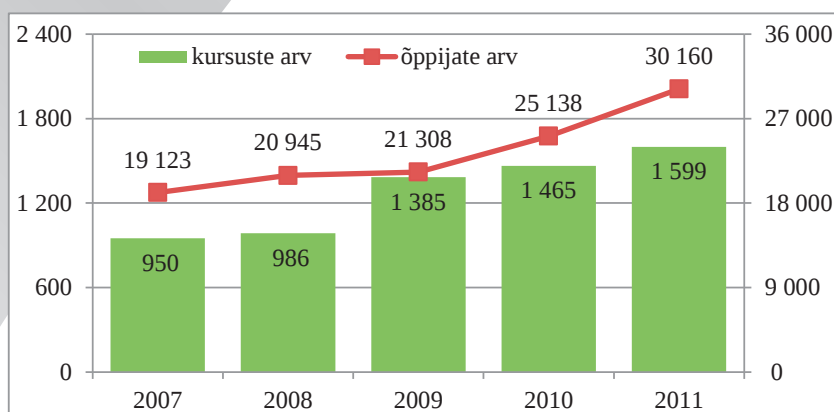
ÜLIKOOILT ÜHISKONNALE

TÄIENDUSÕPE

Tartu Ülikool on kasvanud suurimaks täiendusõppe pakkujaks Eestis

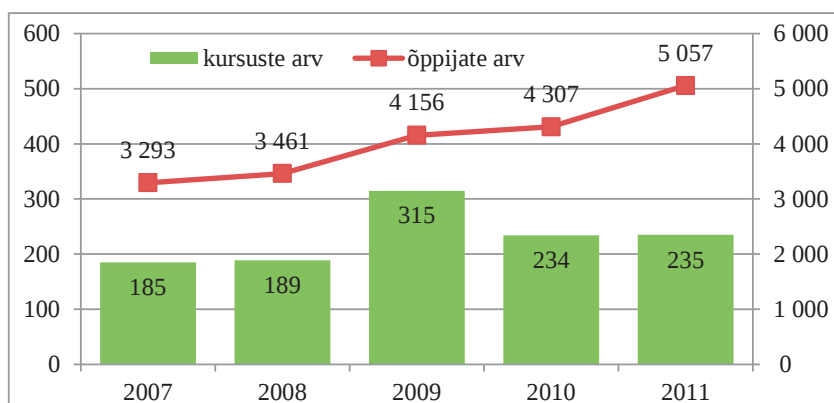
EESMÄRK: Ülikool kujundab elukestva õppe hoiaku, olles avatud eri sihtrühmadele

2011. aastal suurenes Tartu Ülikooli täiendusõppes osalejate arv varasema aastaga võrreldes 20%. Oma teadmisi ja oskusi täiendas kokku üle 30 000 õppija ligi 1600 kursusel. Tulud täiendusõppe korraldusest suurenesid 2010. aastaga võrreldes 16%, ulatudes 3,36 miljoni euroni. Lisaks toimus täiendusõppe veel mitmesuguste arendusprojektide toetusel.

Tartu Ülikooli täiendusõppekursuste ja õppijate arv aastatel 2007–2011

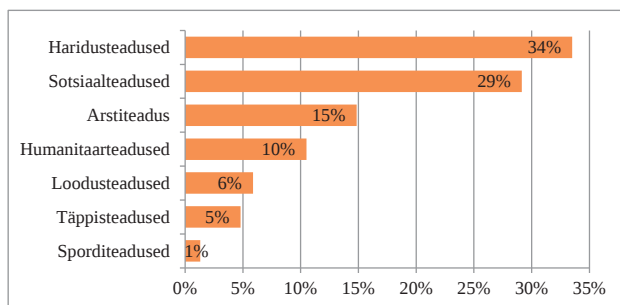
E-õppe toega täiendusõppekursustel osalejate arv on viimastel aastatel pidevalt kasvanud. 2011. aastal õppis täielikult veebipõhistel ja veebitoega koolitustel ning eri liiki kaugkoolituskursustel kokku üle 5000 õppija (17% enam kui 2010. aastal). Neist ligi 2000 õppijat osales 84 täielikult veebipõhisel koolitusel.

Tartu Ülikooli e-täiendusõppe kursuste ja õppijate arv 2007–2011

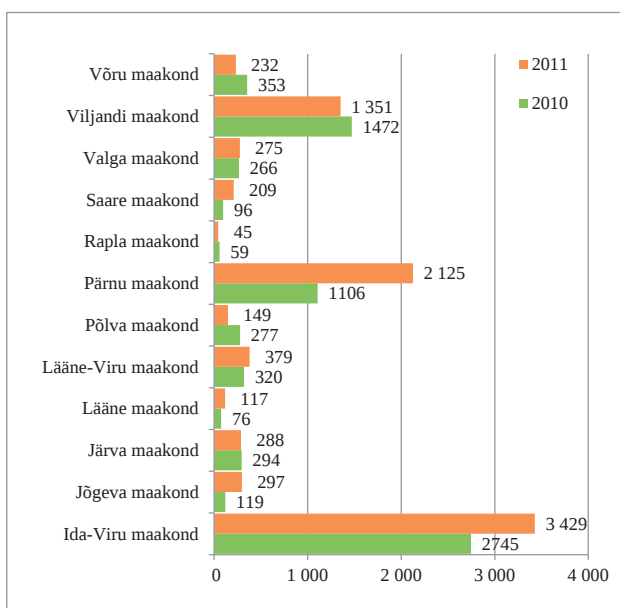
Kõige rohkem koolitusi korraldas 2011. aastal sotsiaal- ja haridusteaduskond, põhiosas õpetamise ja psühholoogia valdkonnas. Kõige rohkem õppijaid oli elukestva õppe keskuse korraldatud koolitustel (5190 õppijat), järgnesid sotsiaal- ja haridusteaduskond (4582), arstiteaduskond (4268), filosoofiateaduskond (2894) ja Narva kolledž (2583).

Kõige populaarsemateks koolitusteks, mis toimusid 2011. aastal viis ja enam korda, olid „Venemaa ja naabruspoliitika sihtriikide ärikeskkond ja ühiskond“, „Tunne iseennast: Praktiline sissejuhatus individuaalsete erinevuste psühholoogiasse“, „Vestluse juhtimise tehnikad“, „Välivaatlused ja kollektiivsed loodusharidused“, „Eesti õigekeelsus ja ametitekste koostamine“, „Mentorikoolitus – algajate õpetajate ja praktikantide juhendamine haridusasutustes“, „Parem õigusloome ja õigusaktide mõjude hindamine“ ning „Memode koostamine poliitika kujundamise protsessis“.

Tartu Ülikooli täiendusõppe temaatiline jaotus 2011. aastal

Ülikooli arengukava eesmärgiga kooskõlas korraldati täiendusõpet edukalt ka väljaspool Tartut. Tartumaa kõrval eristusid suurema osalejate arvuga koolituste toimumiskohana Harjumaa, Ida-Virumaa, Pärnumaa ja Viljandimaa. Need on piirkonnad, kus tegutsevad ülikooli kolledžid või asub ülikooli esindus.

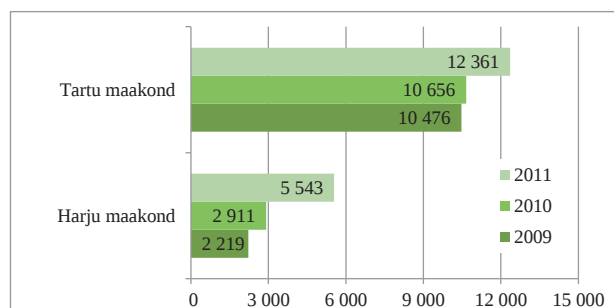

Tartu Ülikooli täiendusõppes osalejate arv kursuste toimumiskoha järgi 2011. aastal ja võrdluses 2010. aastaga, v.a Tartu ja Harju maakonnas, välismaal ning veebipõhiselt või kaugkoolitusena toimunud koolitused

Tallinnas ja Harjumaal kokku suurenes Tartu Ülikooli täiendusõppes osalejate arv aastaga 1,9 korda

2011. aastal osales Tallinnas ja Harjumaal ülikooli pakutud 312 täiendusõppekursusel veidi enam kui 5500 õppijat.

Tallinnas jätkati ürituste sarjaga „Tartu Ülikool Tallinnas!“, mille raames toimusid tasuta seminarid, lühikoolitused ja loengud. Ülikooli 2011. aasta tähtsamad koostööpartnerid olid Tallinnas Ericsson Eesti AS, OÜ Eesti Energia Jaotusvõrk, AS Eesti Post, majandus- ja kommunikatsiooniministeerium, rahandusministeerium ning Tallinna linnavalitsus. Lisaks tutvustati ülikooli teenuseid ja täiendusõppevõimalusi veel 53 ettevõttele ja organisatsioonile.

Tartu ja Harju maakonnas Tartu Ülikooli täiendusõppes osalejate arv aastatel 2009–2011

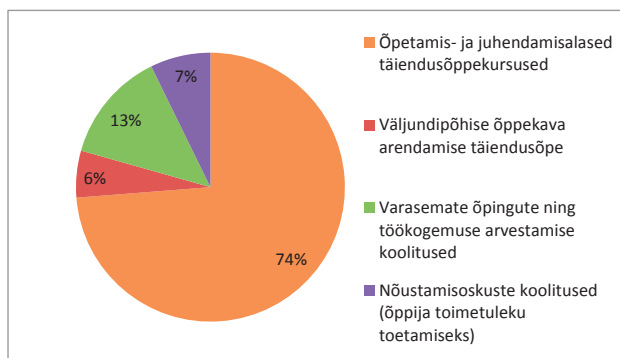
Euroopa Sotsiaalfondist rahastatava programmiga Primus on riik seadnud eesmärgiks arendada kõrgkoolipedagoogikat ning luua õppejõududele võimalused õpetamisalaseks täiendusõppeks. Õpetamis- ja juhendamiskursuste arendamist koordineeris ja korraldas 2011. aastal programmi ühe partnerina Tartu Ülikooli õppimise ja õpetamise arenduskeskus (teine koolituse korraldaja oli Tallinna Ülikool).

Tartu Ülikooli korraldatud õpetamiselastel täiendusõppekursustel osales 2011. aastal ligi 1000 õppejõudu, neist 55% teistest Eesti kõrgkoolidest

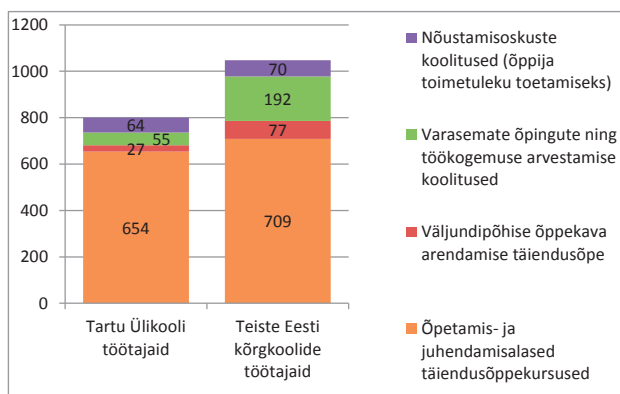

2011. aastal osalesid Tartu Ülikooli korraldatud õpetamis- ja juhendamisoskuste kursustel Eesti kõrgkoolide õppejõud ja õpetavad doktorandid ning õppetööd tegevad spetsialistid kokku 1363 korral: Tartu Ülikoolis õppetöö tegijaid 654 korral ja teiste Eesti kõrgkoolide töötajad 709 korral. Kokku osales Tartu Ülikooli korraldatud õpetamiselastel täiendusõppekursustel 998 õppejõudu, neist 448 Tartu Ülikooli töötajat ja 550 teiste Eesti kõrgkoolide töötajat.

Sama programmi raames pakkus Tartu Ülikool täiendusõppekursusi ka väljundipõhiste õppekavade arendajatele, varasemate õpingute ja töökogemuse arvestamisega tegelevatele spetsialistidele ning üliõpilaste nõustajatele ja õppekorraldusspetsialistidele. Neil kursustel osaleti 485 korda. Osalejatest 70% moodustasid teiste Eesti kõrgkoolide töötajad.

Programmi Primus vahendusel Eesti kõrgkoolide töötajatele Tartu Ülikooli korraldatud täiendusõppekursuste jaotumine 2011. aastal

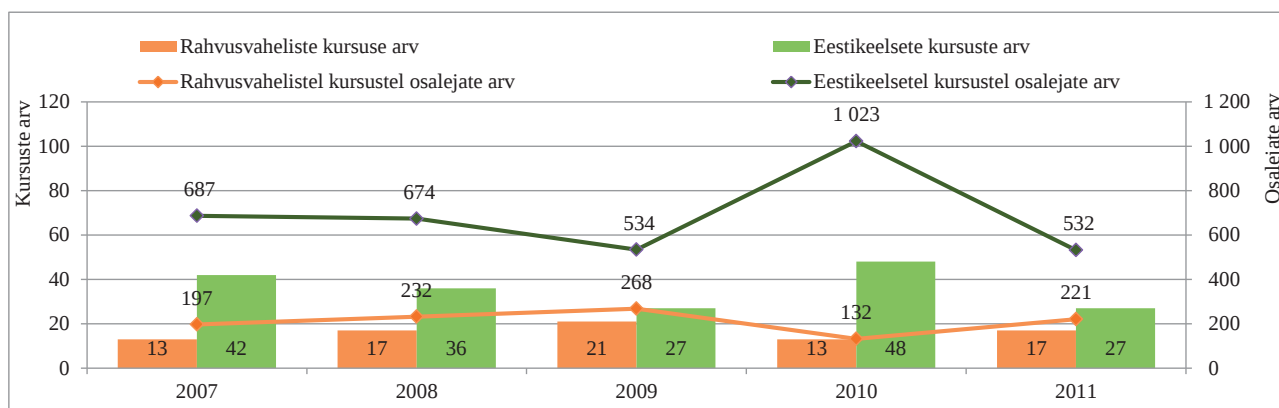
Programmi Primus vahendusel Eesti kõrgkoolide töötajatele Tartu Ülikooli korraldatud täiendusõppekursustel osalemine 2011. aastal

24.–26. jaanuaril 2011 toimus Tartus riigi ja kõrgkoolide koostöös korraldatud kolmepäevane rahvusvaheline konverents „Kas õpetamine on kunst või teadus?“, mille eesmärk oli kujundada Eesti õppejõudude valmisolekut oma õpetamisoskusi arendada ja uurida. Õhtusel vastuvõtul tunnustati Primus programmi 2010. aasta parimaid. Parimaks partneriks valiti Tartu Ülikool

Tartu Ülikooli suveülikoolis toimus kokku 44 kursust 753 osalejaga. 2011. aastal seati eesmärgiks pakkuda eestikeelses suveülikoolis vähem, kuid kitsamale sihtrühmale mõeldud kursusi, mistõttu nii suveülikooli kursuste kui ka osalejate arv 2010. aastaga võrreldes langes.

2011. aastal osales suveülikoolis 27 eestikeelse kursusel 532 õppijat, kellest kõige suurema osa moodustasid õpetajad ja haridustöötajad. Populaarsemad suveülikooli kursused olid „Enese ja suhete juhtimine töö“, „Huvijuhtide suveakadeemia – väärtustades huvijuhti“, „Õppejõudude suveakadeemia“, „Leinanõustamine ja leinateraapia“, „Kuni kolmeaastase lapse arengu toetamine“, „Jaapani hüppepakki“ ning „Toitumine, psüühika ja kultuurierinevused“.

Tartu Ülikooli talveülikooli 16 kursusel osales 234 õppijat Eestist ja Soomest. Tööalaselt kasulike koolituste kõrval avati täiendusõppeprogrammid ka laiemale huviliste ringile, sest viimastel aastatel on osalejad enam tundnud huvi teemade vastu, mis on seotud tervise, spordi, kultuuri ja kunstiga. Menukaimad talveülikooli kursused olid „Õigustõlge“, „Kultuuritöötajate talveakadeemia“, „Ametniku eetika ja andmekaitse“, „Narratiivide analüüs: võimalus uurida, kuidas jutustatakse elu ja ennast selles elus“, „Normaalne söömine“, „Andekate õpilaste arendamine loodusteadustes“, „Spordipsühholoogia töötuba spordiga tegelevate laste vanematele“ ja „Eesti keele kursus soomlastele“.

Tartu Ülikooli suveülikooli kursuste ja neil osalejate arv aastatel 2007–2011

2011. aastal oli rahvusvaheline suveülikool varasemast aastast edukam – 17 kursusel osales 221 õppijat 26 riigist. Esmakordselt toimusid rahvusvahelised suvekursused ka Pärnu kolledžis 29 osalejaga ning Viljandi kultuuriakadeemias 28 osalejaga. Välismaalaste seas olid endiselt populaarsed eesti keele kursused. Sotsiaalteaduste valdkonna programmide korraldamisel tehti koostööd Läti ülikooli, Vilniuse ülikooli, Peterburi riikliku ülikooli, Kiievi Mohyla akadeemia ning Utrechti ülikooliga. Õppetöö ja ekskursioonid toimusid Tallinnas, Tartus, Pärnus ning Saaremaal. Kolme ülikooli koolitusprogrammi raames toimus ühel nädalal õppetöö Tallinnas, seejärel Venemaal Peterburi riiklikus ülikoolis ning Ukrainas Kiievi Mohyla akadeemias. Üliõpilasi töid Tartu Ülikooli rahvusvahelisse suveülikooli San Diego State University Ameerika Ühendriikidest ning Shanghai ülikool, Southeasti ülikool ja Shanghai teaduse ja tehnoloogia ülikool Hiinast.

2011. aastal avas Tartu Ülikool suveülikooli programmid Hiina partnerülikoolidele

Eakate hulgas populaarse väärivate ülikooli vanim osaleja on olnud 97-aastane

Tartu ülikooli väärivate ülikool alustas Pärnu kolledži eestvedamisel 2010. aasta kevadsemestril tegevust Pärnus ja kutsuti seejärel ellu ka Tartus. 2011. aastal laienes väärivate ülikool Tallinnasse ja Saaremaale. Kui esimesel aastal osales väärivate ülikooli õppetöös 925 inimest, siis 2011. aastal osalejate arv kahekordistus (1723 osalejat). Väärivate ülikooli loengud toimusid Tartus, Tallinnas, Pärnus ja Saaremaal koostöös kohaliku omavalitsusega.

Tartu Ülikooli väärivate ülikooli lõpuaktus peahoone aulas 26. mail 2011

ÜLIKOOI MÄLUASUTUSTE TEGEVUS

EESMÄRK: Ülikooli mäluasutused pakuvad haridus-, kultuuri- ja infoteenuseid eri külastajarühmadele ning osalevad teadus- ja arendustegevuses ning teaduse populariseerimises

2011. aastal kasutas ülikooli raamatukogu 53 159 registreeritud lugejat, kellest 60% (31 398 lugejat) olid ülikooli liikmed. Võrreldes 2010. aastaga kasvas ülikooliväliste lugejate arv 2,5% võrra. Raamatukogu peamaja külastati 228 528 korral, laenutati 823 945 teavikut. Virtuaalkülastusi registreeriti 4 462 404 – ligi 70% enam kui eelmisel aastal. Ülikooli raamatukogu kogude suurus ületas 3,7 miljonit eksemplari. 2011. aastal olid Tartu Ülikooli arvutivõrgus kättesaadavad 113 teadusandmebaasi 20 823 e-ajakirjaga.

Tähtsal kohal oli raamatukogu tegevuses 2011. aastal digitaalkogude ja e-teenuste arendamine. Riigi infosüsteemide ameti toetusel osteti juurde teine robotskanner. Tänu sellele kasvas e-õpikute ning teadus- ja kultuurilooliselt oluliste vanaraamatu jt kogude kättesaadavus veebikeskkonnas. Eri otsimootorite (nt FirstSearch, Scientific Commons, Base) kaudu oli ülikooli digitaalarhiiv DSpace sidustatud rohkem kui 1200 sisutootja miljonite kirjade ja täistekstidega.

Raamatukogu hallatava Tartu Ülikooli digitaalarhiivi DSpace materjale kasutati 2011. aastal 3,55 miljonil korral

Projekt „Eesti e-va-ramu ja teavikute säilitamine (esime-ne etapp)“ nimetati Eesti teaduse infrastruktuuri teekaardi objektide nimekirja. Projekti

raames rajatakse muu hulgas ülikooli raamatukogu juurde paberi massneutraliseerimise keskus, mis on esimene Eestis ja kogu Põhja-Euroopas (tehnoloogia, mis võimaldab oluliselt pikendada liighappelistel paberil olevate trükiste säilivust).

Koostöös üliõpilasesindusega jätkati ööraamatukogu projektiga. Eksamiperioodil olid kuni südaööni tudengite kasutuses valdkonnasaalid, kojulaenutus ja kõik arvutitöökohad, pakuti kerget kehakinnitust ja vaimuvirgutust. Laste eest hoolitsesid lastetoas raamatukogu töötajad, naiskorporatsiooni korp! Filiae Patriae ning üliõpilasesinduse liikmed.

2011. aasta aprillis tähistas omal ajal üheks maailma astronoomia keskuseks peetud Tartu tähetorn 200. aastapäeva ning avas pärast põhjalikku renoveerimist moodsa muuseumina ukseid kõigile huvilistele. Tähetorni juhataja **Friedrich Georg Wilhelm Struve**

oli maailmas üks esimesi, kes mõõtis aastatel 1835–1836 tähe kauguse päikese süsteemist. 1816–1852 mõõdeti Struve ja **Carl Friedrich Tenneri** juhtimisel meridiaanikaar Põhja-Norrast Musta mereni. 2005. aastal kanti Struve geodeetiline kaar UNESCO maailmapärandi nimekirja ning üks oluline punkt sellel on Tartu tähetorn. Tähetorni restaureerimist ja muuseumiks seadmist toetas Euroopa Regionaalarengu Fond. Aastapäevaürituste korraldamisel olid toeks kultuuriministeerium, Tartu linnavalitsus, Eesti kultuurkapital ja hasartmängumaksu nõukogu.

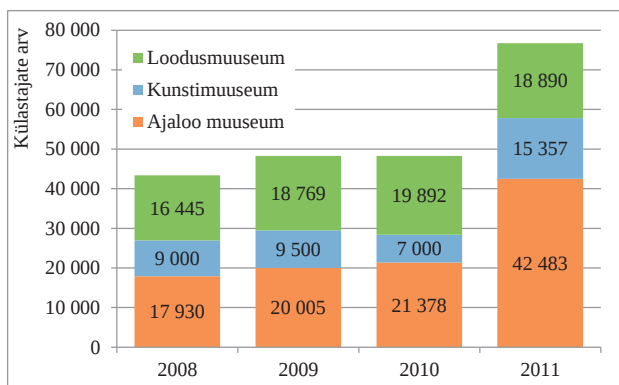
Tartu tähetorn avas oma 200. sünnipäeval ukseid muuseumina

Tartu tähetorni 200. aastapäeva tähistamine ja tähetorni muuseumi avamine Toomemäel 27. aprillil 2011

Tartu Ülikooli Muuseumi külastati 2011. aastal 76 730 korda. Külastatavus kasvas tänu restaureeritud ja uue ekspositsiooni saanud Tartu tähetorni avamisele, atraktiivsetele teadust ja ülikooli populariseerivatele üritustele, näitustele ning haridusprogrammide korraldamisele.

Tartu Ülikooli Muuseumide külastajate arv kasvas 2011. aastal varasemate aastatega võrreldes ligi 1,6 korda

Tartu Ülikooli Muuseumide külastajate arv aastatel 2008–2011

2011. aastal käis ülikooli ajaloo muuseumiga, sealhulgas tähetorni, toomkiriku tornide ja anatoomikumiga, tutvumas ligi 42 500 külastajat. Peale selle osales ülikooli ajaloo muuseumis korraldatud vastuvõttudel ja pidulikel üritustel enam kui 12 200 inimest.

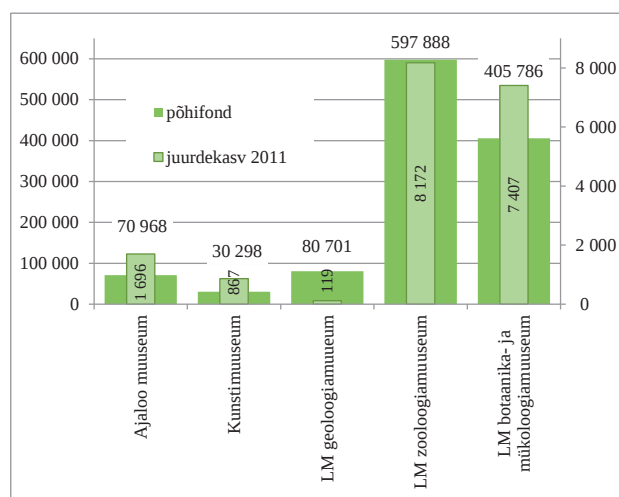
Ülikooli ajaloo muuseumis koostati 2011. aastal kaks suurt näitust, millest üks pühendus arheoloogiale ja teine ülikooli ajaloole. Näitust „Kukruse kaunitar ja tema kaasaegsed: Eesti rikkalikem kalmistu muinas- ja keskaja piirilt“ täiendasid loengud, noortele mõeldud haridusprogramm „Peidetud aarded“ ja vanematele õpilastele mõeldud programm „Surnud kõnelevad“. Näitusel „Moodne tudeng. Oh ajad, oh kombad!“ sai läbi Tartu ülikooli ajaloo, alates 17. sajandist kuni tänase päevani, näha, kuidas tudeng sai hakkama eluga, mis jäi väljapoole auditooriumi.

Ülikooli loodusmuuseumi juhtimisel käivitati Eesti teaduse infrastruktuuri teekaardi projekt „Loodusteaduslikud arhiivid ja andmevõrgustik“ (NATARC) ning jätkus sellega seotud elurikkuse informaatika arendamine (PlutoF pilv, e-elurikkus). NATARC leidis äramärkimist Euroopa Liidu uuringute ja innovatsiooni peadirektoraadi 2011. aasta analüüsis „National open Access and preservation policies in Europe“.

Lõppes Kesk-Läänemere INTERREG IVA programmi toel toimunud rahvusvaheline keskkonnaharidust populariseeriv projekt COBWEB (Communicating the Baltic). Sama programmi toetusel alustati loodusmuuseumis koostöös Soome riiklike instituutide, Läti ülikooli ja AHHA teaduskeskusega uut rahvusvahelist keskkonnahariduslikule teavitusele suunatud programmi FOODWEB (käsitleb Läänemere ja selle ümbruse keskkonnaprobleeme ja nendega seotud toidukvaliteedi küsimusi) ning Tartu Ülikooli, Rootsi ja Soome loodusmuuseumi ning Tallinna Tehnikaülikooli ja Eesti Maaülikooli looduse mitmekesisuse infosüsteemide arendamise koostööprojekti BalticDiversity.

Tartu Ülikooli loodusmuuseumi juhtimisel saavutati Eesti Teaduste Akadeemia egiidi all Eesti täieõiguslik liikmestatus organisatsioonis Consortium of European Taxonomic Facilities (CETAF), mis koondab Euroopa peamisi loodusmuuseumi ning osaleb Euroopa Liidu süstemaatikaalaste suurprojektide kavandamisel. Ülikooli loodusmuuseumi külastas 18 890 inimest, neist 6769 seoses õppetööga (õpilaste zooloogiaring ja õppeprogrammid ning õpilaste ja õpetajate koolitused).

Ülikooli kunstimuuseumis avati 2011. aastal näitus „Puisse lõigatud pildid. Albrecht Dürer ja Saksa puulõikekunst 16. sajandil“. Saksa maalikunstniku ja graafiku Albrecht Düreri 540. sünniaastapäeva tähistamiseks avatud virtuoossete puulõigete originaalide väljapanekut täiendasid tema kaasaegete tööd. Samuti eksponeeris väljapanek puulõiketehnikas illustreeritud raamatuid. Humanitaarteaduste ja ülikooli kunstivaramu populariseerimiseks toimusid esmakordselt kunstimuuseumis teadlaste öö ja kunstikolmapäevade sari. Kunstikolmapäevad, kus oma ala spetsialistid käsitlesid kunsti eri aspekte seotuna muuseumi näituse teemaga, toimusid iga kuu ja olid publikurohked. 2011. aastal käis kunstimuuseumis 15 375 külastajat ning giiditeenust pakuti kokku 274 rühmale viies keeles.

Tartu Ülikooli Muuseumide kogude suurus ja juurdekasv 2011. aastal, sealhulgas loodusmuuseumi kolme osakonna lõikes

Ülikooli botaanikaiaia kollektsioonidega tutvus 2011. aastal 16 746 piletiga külastajat, avamaakollektsioone külastas 113 900 inimest. Ülikooli botaanikaiaias kasvas 2010. aasta sügise inventuuri seisuga 7995 liiki ja sorti taimi. 2011. aastal rajati õppetöö paremaks toetamiseks ravimtaimede aed üldpindalaga 100 m² (100 taimeliiki) ning sõlmiti töövõtuleping Maanteeametiga aasnelgi (*Dianthus superbis*) taasasustamiseks põhimaantee nr 1 Tallinna–Narva–Loo–Maardu teelõigu ehitusobjektidel.

2011. aastal kiideti Eesti-Läti programmi raames heaks ja saadi Euroopa Liidu tõukefondide toetus Läti riikliku botaanikaia, Tartu Ülikooli Botaanikaia ja selle sõprade seltsi ning Läti keskkonnaarengu ühenduse ühisprojektile „Smart Botanic Gardens“. Projekti eesmärk on luua külastajatele interaktiivne kaart, topograafilised kaardid, ühine taimede andmebaas, vahetada kogemusi Eesti ja Läti botaanika-aedade töötajate vahel ning muuta seega botaanikaedade külastamine huvitavamaks.

TEADUSE POPULARISEERIMINE

EESMÄRK: Ülikool teeb tihedat koostööd keskkorraldust andvate õppeasutustega ning pakub süvaõpet andekatele õpilastele

Tartu Ülikool tutvustab eri üksuste eestvedamisel ja koostöös õpetatavaid erialasid, kaasab õpilasi ning populariseerib teadust üha nähtavamalt võttes. Loodus- ja tehnoloogiateaduskond, teaduskool ja Eesti Füüsika Selts käivitasid 2010. aastal füüsika, keemia ja bioloogia õpikodade programmi. Selle raames toimus praktiline õpe 2010/2011. õppeaastal 26 koolis ligi 600 osalejale. 2011/2012. õppeaastal registreerus programmile ligi 1200 õpilast 35 koolist.

Ülikooli teaduskooli kursustel asus 2011/2012. õppeaastal õppima taas enam kui 1300 õpilast, seekord 178 koolist. Kuuest ainevõistlusest suurim oli matemaatikavõistlus „Känguru“ enam kui 13 400 osalejaga 360 koolist. Teaduskooli kodulehe rubriik „Ülikoolilt õpilastele“ kogus 2011. aastal üle 1000 registreerunud liikme.

Lisaks arvukatele kursustele, võistlustele ja õppesessioonidele toimusid teaduskooli koordineerimisel üleriigilised olümpiaadid, mille eelvoorudes osalejate arv ulatus ligi 10 000 õpilasele. Teaduskoolis ettevalmistuse saanud võistkonnad, kuhu kuulus kokku 91 üliõpilast, osalesid 16 rahvusvahelisel ainevõistlusel, sealhulgas üheksal ülemaailmsel olümpiaadil, kahel Euroopa olümpiaadil, kolmel Balti olümpiaadil ning kahel Eesti-Soome võistlusel. Teaduskoolis ettevalmistuse saanud õpilased võitsid kokku 33 individuaalset ja võistkondlikku medalit, sealhulgas viis kuldmedalit, seitse hõbemedalit ja 21 pronksmedalit.

Tartu Hansapäevad. Teaduslinn „Maa ja ilma mõõtmine“ Toomemäel 22.–24. juulini 2011.aastal

Aktiivsed õpilastele ja õpetajatele mõeldud haridusprogrammide korraldajad olid ülikooli muuseumid ja botaanika-aed. 2011. aastal avati tähetornis Euroopa Liidu tõukefondide toel astronoomiat ja teisi sellega seotud teadusi populariseeriv ekspositsioon ning uuendati loodusmuuseumi püsiekspositsiooni ja õpikeskkonda. Ülikooli muuseumid korraldasid tõukefondide ja SA Keskkonnainvesteeringute Keskuse toel astronoomia, loodus- ja keskkonnahariduslikke teaduslaagereid, loenguid, viktoriine, vaatlusi, huviõhtuid ning koolitusi.

EESMÄRK: Ülikool tutvustab teadustulemusi ja tead-laskarjääri atraktiivselt laiemale avalikkusele

Lasteülikool alustas Narvas tegevust 2007. aastal, hiljem laienes tegevus ka Tartusse ja Tallinnasse. Narvas toimusid loengud terve õppeaasta jooksul nädalavahetustel, Tallinnas sügisvaheajal ja Tartus kevadvaheajal. Tartus kuulus poolsada 8–12-aastast last ülikooli nõukogu saalis loenguid. Toimus ka ekskursioon Tartust Narva.

Tartu Ülikooli Narva kolledži lasteülikooli Tartu loengud. Narva kolledži Eesti ajaloo lektori Kaarel Vanamöldri loeng ülikooli peahoone nõukogu saalis

Teadusuudiste portaali Novaator eesmärk on vahendada eesti-keelseid teadusuudiseid kõigile huvilistele kooliõpilastest tipp-teadlasteni. Lisaks teadusuudistele laiadest ilmast kajastab portaali iga nädal Tartu Ülikooli tipp- ja noorteadlaste teadussaavutusi.

Tudengitele ja üldhariduskoolide õpilastele mõeldud teadusvideote konkursi tarbeks loodi Novaatori videoportaal. Konkursi paremad tööd leidsid kajastamist ka Eesti Rahvusringhäälingu ETV saates „Ringvaade“. Tudengitele suunatud tegevustest on traditsiooniks kujunemas Novaatori doktorantide populaarteaduslike artiklite konkurss. 2011. aasta kahes voorus laekus kokku 35 artiklit.

Tartu Ülikooli teadusuudiste portaali Novaator külastab iga kuul ligi 60 000 lugejat

KULTUURI- JA SPORDITEGEVUS

EESMÄRK: Ülikool loob oma liikmeskonnale toetavad tingimused osaleda kultuuritegevuses ning tegeleda tervise ja saavutusspordiga

Loomingulisest kultuuritegevusest huvitatud inimeste tööd korraldab ja koordineerib MTÜ Tartu Üliõpilasmaja, mille liikmeteks on Tartu Ülikool ja Eesti Maaülikool. 2011. aastal tegutses üliõpilasmaja juures kolmteist kultuurikollektiivi, millest suurem osa liidab Tartu Ülikooli üliõpilasi, töötajaid ja vilistlasi.

Detsembris andsid **Tartu Ülikooli Akadeemiline Naiskoor** ja **Tartu Ülikooli Kammerkoor** ülikooli kunagises kirikuhoones ühise jõulukontserdi „Ootsin pühi tulevada“. Spetsiaalselt üheks õhtuks kokku pandud kontserdil laulsid ülikooli naiskoor ja kammerkoor kaunimaid jõululaule.

2011. aastal tähistas Tartu Ülikooli Kammerkoor 40. aastapäeva kontserdiga „Elu on alles uus“ ülikooli kunagises kirikuhoones

Rahvusvahelisel muusikapäeval jagasid Eesti Kultuurkapital ja Eesti Muusikanõukogu aastapreemiaid, tunnustades nii Eesti muusikuid. Alates 2001. aastast ülikooli kammerkoori peadirigendi ning 2005. aastast ülikooli naiskoori peadirigendina töötanud **Triin Koch** pälvis helikunsti sihtkapitali aastaauhinna silmapaistvate saavutuste eest dirigendi ja koorimuusika arendajana. Eesti muusika tipptasemel salvestamise eest pälvis tunnustuse **Maido Maadik**, kes on naiskoori auliige aastast 2005. Dirigent Triin Kochi nii Eesti kui ka välismaa kooriteoste tõlgendused on pälvinud paljudel konkurssidel žürii ja publiku vaimustuse. 2011. aastal toimunud XI noorte laulupeol oli Triin Koch neidude kooride liigijuht.

Ülikooli akadeemiline naiskoor võitis rahvusvahelisel koorifestivalil „Tallinn 2011“ naiskooride kategoorias esikoha ning pääses esinema grand prix' vooru. Lisaks pälvis Triin Koch Eesti dirigendi eripreemia. Tallinna koorifestival on Eesti ainus rahvusvaheline koorikonkurss. Festival tõi Tallinna kokku 35 koori ja 7 vokallansamblit. Riikidest olid esindatud Ameerika Ühendriigid, Island, Leedu, Läti, Norra, Rootsi, Saksamaa, Sloveenia, Soome, Šveits, Tšehhi, Ukraina ja loomulikult Eesti.

Tartu Ülikooli Akadeemiline Naiskoor tunnustati taas parimaks naiskooriks

Tartu Akadeemilise Meeskoori 2011. aasta oli tegevusrohke, kokku toimus ligi 30 esinemist. Tartu Akadeemiline Meeskoor ja Inseneride Meeskoor tähistasid oma peadirigentide **Alo Ritsingu** ja **Ants Üleoja** 75. eluaasta täitumist juubelikontsertide sarjaga. Sünnipäevi tähistasid kolme koori (kaasatud oli ka Eesti Rahvusmeeskoor) kontserdid Pärnus, Tartus, Tallinnas ja Jõhvis.

Tartu Ülikooli Rahvakunstiansambli (kunstiline juht Aveli Asber) üheks meeleolukaks sündmuseks oli 2011. aastal ühine kontsertetendus Läti ülikooli tantsuansambliga Dancis. Kontsertetendus oli osa Läti ühe tuntuma tantsuansambli Dancis 65. aastapäeva üritustest. Ülikooli rahvakunstiansambel astus kontserdil üles kõigi oma rühmadega 140 tantsija osavõtul. 66. tantsuhooajal tegutses ansamblis kaheksa koosseisu jagu tantsijaid: vilistlasrühm, tudengite segarühmad, neiduderühmad ja lasterühm.

Tartu Ülikooli puhkpilliorkester Popsid (dirigent Enno Tubli) kogus tuntust heatasemelise, huvitava repertuaariga, omanäolise ning oma ideid propageeriva kontsert- ja tantsuorkestrina. 2011. aasta oli Popside jaoks esinemisterohke. Lisaks Tartu Ülikooli ja kaitseliidu Tartu akadeemilise malevkonna esindamisele eri tähtsündmustel, toimusid mitmed kontserdid nii kodu- kui ka välismaal.

Tartu Ülikooli Sümfooniaorkestri kevadkontserdil sai nautida esmaesitust, Tauno Aintsi teost «Akadeemiline prelüüd sümfooniaorkestrile». Kontserdil kõlas seekord ka uuem filmimuusika. Esitlusele tulid tuntud meloodiad filmidest „Gladiaator“, „Titanic“, „Kariibi mere piraadid“, „Sõrmuste isand“ ja „Nimed marmortahvil“. Ülikooli sümfooniaorkestrit dirigeerib Lauri Sirp.

Tartu Üliõpilasteater alustas 2011. aastal oma 12. hooaega. Katsetel võeti vastu üheksa uut näitlejat. Uuslavastustena tulid välja A. Vvedenski „Ivanovite jõulupuu“ ning S. Mrožeki „Ulgumerel“, mida etendati nii Tartus kui ka Tallinnas. Tartu linna kultuuriosakond toetas üliõpilasteatri osalemist Valkas rahvusvahelisel teatrifestivalil „Talvils 2011“ lavastusega „Ivanovite jõulupuu“ (lavastaja teatri kunstiline juht Kalev Kudu).

Y galerii (galerist Kaisa Eiche) 2011. aasta programmis osales 81 kunstnikku ja loomeinimest. Lisaks traditsioonilise kunstikuu „Art ist KuKu Nu Ut“ korraldamisele jätkusid galeriis ka kohtumised ning kirjandusõhtute sari „Topofon“. Aasta jooksul toimunud näituste eesmärk oli tutvustada mitmete seni tundmatute, kuid ka juba tuntud kunstnike ja fotograafide töid.

Tartu Ülikooli Akadeemiline Spordiklubi oli 2011. aasta lõpu seisuga 19 spordialaliidu, Eesti Akadeemilise Spordiliidu ning Tartu Spordiliidu liige. Spordiklubi klubi liikmete arv oli aastalõpu seisuga 1261, nende hulgas saavutussportlased (372), noorsportlased (1004) ja treenerid (85). Saavutussportlaste arv kasvas aastaga hüppeliselt (23%) – lisandus kolm pallimängu võistkonda ning paljud spordikooli lõpetanud jätkasid klubis saavutussportlastena. Iga päev tegeleb spordiklubis harrastuspordiga keskmiselt 350 spordihuvilist.

Tartu Ülikooli Akadeemiline Spordiklubi tunnistati taas Eesti parimaks kergejõustikuklubiks

Ülikooli akadeemilise spordiklubi kergejõustiklased võitsid sise- ja välishooajal kokku kõikides vanuseklassides 89 Eesti meistritiitlit. 2011. aastal püstitasid spordiklubi kergejõustiklased 12 Eesti rekordit. Aasta naiskergejõustiklaseks valiti kõrgushüppaja **Anna Iljuštšenko** ja aasta treeneriks **Martin Kutman**. Suvel võitis Iljuštšenko pronksmedali ülemaailmsel universiaadil Shenzhenis. See oli talle esimeseks tiitlivõistluse medaliks.

Eesti Kergejõustikuliidu noorsooklassi parimaks naiskergejõustiklaseks valiti seitsmevõistluse Euroopa meister U-23 vanuseklassis **Grit Šadeiko** ja selle vanuseklassi aasta treeneriteks **Anne ja Taivo Mägi**. Juuniorideklassi parim ja edukaim rekordipüstitaja oli 400 meetri tõkkejooksja **Rasmus Mägi**.

Tartu Ülikooli talispordipäev Käärikul 4. märtsil 2011

Eesti Akadeemilise Spordiliidu aastapäevaturniiri võitis Tartu Ülikool

Korvpallimeeskond Tartu Ülikool/Rock (alates 2011. aastast sügisest kannab meeskond Tartu Ülikool nime) tuli 2011. aastal Eesti karikavõitjaks ning Eesti meistrivõistlustel hõbedale. Tartu Ülikooli korvpallinaiskond tuli eelmisel hooajal Eesti naiste meistrivõistlustel hõbedale

ning TÜ/Eedeni võrkpallinaiskond lõpetas hooaja kolmanda kohaga.

Eesti Akadeemilise Spordiliidu aastapäevaturniir tõi Tartu Ülikooli spordihoonesse üle paarisaja Eesti kõrgkoolide õppejõu ja töötaja. Peale kõrgkoolide õppejõudude ja spordiklubide töötajate osalesid turniiril ka Tartu ja Tallinna linnavalitsuse, kultuuriministeeriumi, haridus- ja teadusministeeriumi ning Eesti rahvusringhäälingu töötajad. Võistluste kavas oli korvpall, võrkpall, male ja lauatennis, mõõtu võeti ka sõudeergomeetritel.

Kevadel toimus Tähtvere puhkepargis teist aastat järjest ülikooli töötajate ja nende perede spordipäev. Osaleda sai jooksu-, rulluisu- ja kepikõnnirajal ning jalgrattakoolitusel algajatele ja kogenud liiklejatele. Põnevaid tegevusi jätkus ka lastele ning kõik osalejaid said kontrollida oma tervisenäitajaid. Spordipäevast, nii nagu ka kaks ülikooli töötajate spordipäeva, korraldas ülikooli akadeemiline spordiklubi.

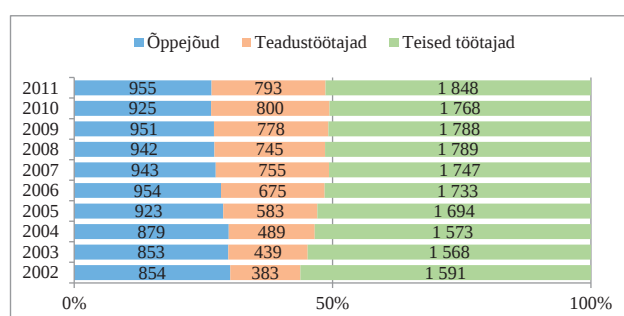
ORGANISATSIOON

TÖÖTAJAD

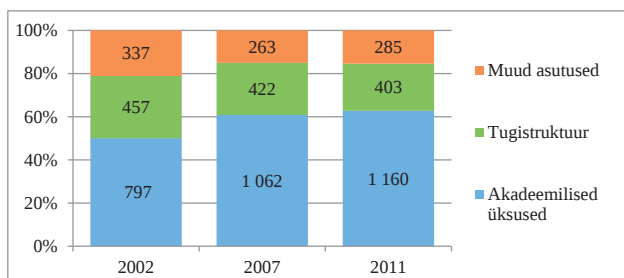
EESMÄRK: Ülikoolis töötab rahvusvaheline, kõrge kvalifikatsiooniga akadeemiline töötajaskond

Tartu Ülikoolis töötas 2011. aasta lõpus 3 596 töötajat, neist 126 välisriigi kodakondsusega. Akadeemilistel ametikohtadel on viimasel viiel aastal töötanud ligikaudu 49% ülikooli töötajatest. Mitteakadeemiliste töötajate arv oli madalaim (alla 1 600) aastatel 2002–2004 ja kasvas aastani 2008. Kasvu üheks põhjuseks võis pidada Euroopa Liidu tõukevahendite ja muude projektipõhiste rahastamis-meetmete arvu kasvu. 2011. aastal kasvas mitteakadeemiliste töötajate arv 80 võrra (veidi enam kui 4%).

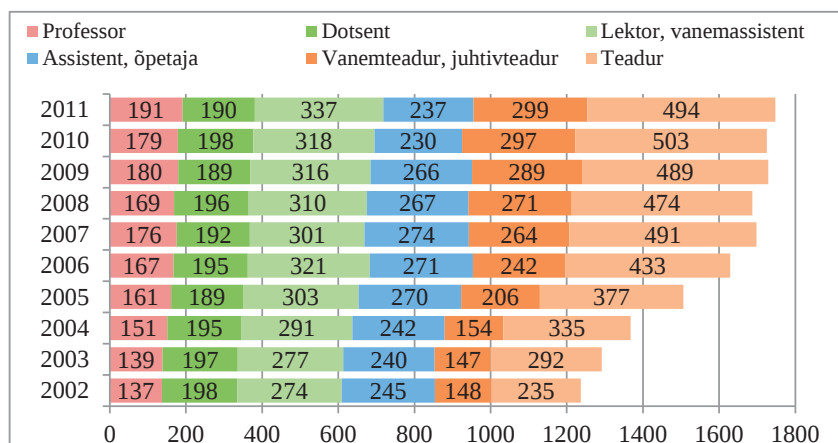
Tartu Ülikooli õppejõudude, teadustöötajate ning teistel ametikohtadel töötavate töötajate arv aastatel 2002–2011

Mitteakadeemilistest töötajatest 63% töötas 2011. aasta lõpus ülikooli akadeemilistes üksustes, 22% ülikooli tugistruktuuris ning 15% muudes ülikooli asutustes. Mitteakadeemiliste töötajate arv kasvas 2011. aastal 6% akadeemilistes üksustes ja 4% ülikooli asutustes ning jäi samale tasemele ülikooli tugistruktuuris.

Tartu Ülikooli mitteakadeemilistel ametikohtadel töötavate töötajate paiknemine ülikooli struktuuris aastatel 2002, 2007 ja 2011

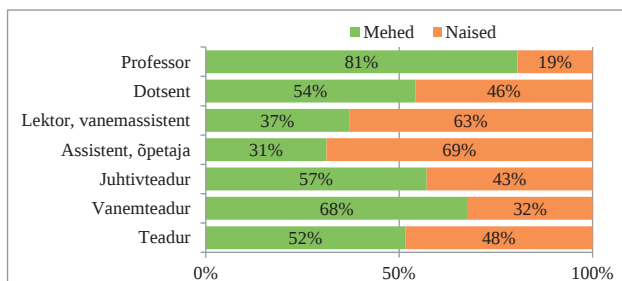

Tartu Ülikooli akadeemiliste töötajate arv ametikohtade lõikes aastatel 2002–2011

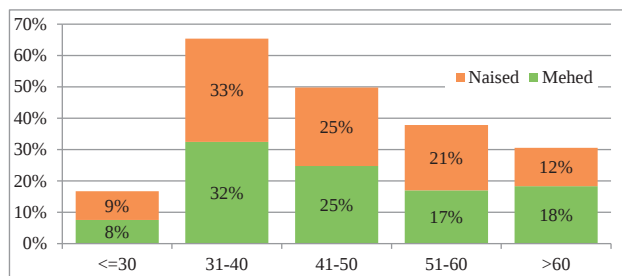
Õppejõudude ja teadustöötajate ametikohtade võrdluses töötas 2011. aasta lõpus ülikoolis kõige rohkem teadureid (494), mis on viimase kümne aasta lõikes kõige kiiremat kasvutempot näidanud ning absoluutarvult enim kasvanud akadeemiliste töötajate rühm.

Doktorikraadi või sellele vastava kvalifikatsiooni nõue on ülikoolis kehtestatud professori, dotsendi, juhtivteaduri ja vanemteaduri ametikohal töötamise puhul ning kohaldub alates 2018. aastast lektori ametikoha täitmisel. Kui 2007. aastal oli doktorikraad 55%-l, siis 2011. aastal juba 67%-l akadeemilistest töötajatest, sealhulgas 74%-l täiskoormusega töötavatest akadeemilistest töötajatest. Teaduskraad oli kõikidest akadeemilistest töötajatest 83%-l ning kõikidest ülikooli töötajatest 45%-l.

2011. aasta lõpus olid kõikidest töötajatest 58% ning akadeemilistest töötajatest 48% naised. Kõige suurem on naiste osakaal assistentide ja õpetajate (69%) ning lektorite ja vanemassistentide ametikohtadel (63%). Hea sooline tasakaal iseloomustab teadurite, juhtivteadurite ja dotsentide ametikohtadel töötavaid töötajaid. 2011. aasta lõpus töötas ülikoolis 37 naisprofessorit (19%), mis on nelja võrra rohkem kui 2010. aastal. Vaadates akadeemiliste töötajate soolist jaotumist vanuserühmade lõikes, võib märgata väiksemat naiste suhtarvu üle 60 aasta vanuste töötajate rühmas ja head soolist tasakaalu teistes vanusrühmades.

Tartu Ülikooli akadeemiliste töötajate sooline jaotus ametikohtade lõikes 2011. aastal

Tartu Ülikooli akadeemiliste töötajate jaotumine soo ja vanusrühmade lõikes 2011. aastal

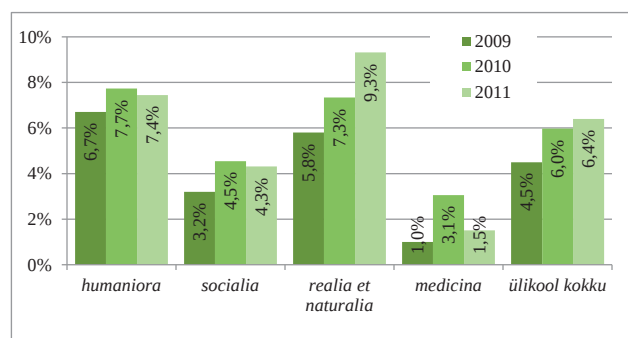
Tartu Ülikooli töötajate keskmine vanus oli 2011. aastal 44 aastat. Akadeemiliste töötajate keskmine vanus oli 46 aastat ning 15% akadeemilistest töötajatest olid vanemad kui 60 aastat. Tartu Ülikoolis töötav teadur oli keskmiselt 39 ning professor 54 aasta vanune.

Ülikooli töötajate keskmine kogupalk oli 2011. aastal 1 188 eurot kuus. Keskmine palk ülikoolis kasvas 2011. aastal 3,6%. Nagu tööturul üldiselt, on ka ülikoolis töötavate meeste palk mõnevõrra kõrgem kui samalaadset tööd tegevate naiste palk. Suures osas on palgaerinevus seletatav asjaoluga, et naised töötavad pigem madalamatel ametikohtadel ning madalamalt tasustatud valdkondades.

Välisõppejõud ja -teadustöötajad moodustavad veidi enam kui 6% Tartu Ülikooli akadeemiliste töötajate arvust

Ülikooli töötajaskond on rahvusvaheliselt mitmekesine. 2011. aasta lõpu seisuga töötas ülikoolis 126 välisriigi kodakondsusega töötajat 34 riigist. 2011. aastal

sõlmiti välisöötajatega 24 esmakordset lepingut. 2011. aastal kasvas välisriigi kodakondsusega teadustöötajate ja õppejõudude arv 2010. aastaga võrreldes ligi 9% (103-lt 112-ni), moodustades veidi enam kui 6% ülikooli akadeemiliste töötajate koguarvust.

Välisõppejõudude ja -teadustöötajate osakaal Tartu Ülikooli valdkondade lõikes ning ülikoolis kokku aastatel 2009–2011

Aastate jooksul on *humaniora* valdkonda iseloomustanud kõige suurem (6% ja enam) ning *realia et naturalia* valdkonda kõige kiiremini kasvav välisõppejõude ja -teadustöötajate osakaal. 2011. aastal kasvas välisõppejõudude ja -teadustöötajate osakaal viimati nimetatud valdkonnas – ülikooli välisest teadlastest ja -õppejõududest 57% (64) töötas *realia et naturalia* valdkonnas. Välisõppejõududest ja -teadustöötajatest kõige suurem osa töötas teaduri ametikohal (44%). Vanemteaduri ametikohal töötas 21 ja professori ametikohal 17 välismaalast.

EESMÄRK: Ülikool soodustab töötajate enesetäiendamist ja rännet ning arendab rahvusvahelisele töötajaskonnale mõeldud tugiteenuseid

Ülikooli töökeskkonda ja Eesti kultuuriruumi sisseelamise ning sujuva töötamise toetamiseks pakutakse ülikoolis töötavatele välismaalastele, teistest riikidest saabunud külalisõppejõududele ning nende pereliikmetele eesti keele õppimise võimalust. 2011. aastal osales eri taseme eesti keele kursustel 34 välismaalasest õppejõudu või teadustöötajat ning kaheksa pereliiget. Teist aastat järjest toimus spetsiaalselt ülikooli välis- ja töötajatele ning pereliikmetele kokku pandud Eesti kultuuri ja maa tundmise kursus.

Õppeaasta alguses sügissemestril oli ülikooli rahvusvaheline kogukond oodatud rektori vastuvõtule ning järgnevale linnaekskursioonile. Alates 2002. aastast korraldatakse välis- ja õppejõududele klubiõhtute sarja „Dor-pater Dotzentenabend“, mille eesmärk on pakkuda ülikooli rahvusvahelisele kogukonnale, aga ka teistele ülikoolipere liikmetele, kultuurilist meelelahutust ning suhtlusvõimalust.

2011. aastal osales ülikooli sisekoolitustel vähemalt ühel korral 1 061 töötajat (30% töötajatest). Akadeemilised töötajad võtsid kõige enam osa õpetamiskursuste koolitustest ning mitteakadeemiliste töötajate puhul oli osalus-kordade arv suurim tugijüksuste korraldatud infoseminaridel. Ühtlasi korraldati ülikoolis mitmeid sisekoolitussarju, mille esmane sihtrühm olid õppejõud ja teadustöötajad ning akadeemiliste struktuuriüksuste juhid (intellektuaalomandi seminarisari, juhtimisseminaride sarjad „Muutuv ülikool“ ja „Eduka juhtimise põhimõtted“). Varasemast süsteemsemalt ja suuremas mahus pakuti ülikooli töötajatele inglise keele kursusi.

Programmi Primus toetusel töötas ülikoolis 14 mentor-õppejõudu, kellelt sai pikaajalise mentorsuhte kaudu õpetamise arendamisel tuge 26 algajat õppejõudu. 2011. aasta sügisel käivitati ülikoolis juhtimismentorluse programm, mille raames alustas tööd seitse juhendaja ja juhendatava koostööpaari töötuskliga kuni üks aasta. Mentoritena osales programmis endisi prorektoreid, dekaane ning teisi rikkaliku kogemuspagasiga juhte.

Töökeskkonna rahulolu uuring näitas, et ülikooli töötajad peavad oma tööd oluliseks ja huvitavaks ning on uhked, et töötavad Tartu Ülikoolis

Ülikooli sisekoolitustel osales 2011. aastal peaaegu iga kolmas ülikooli töötaja

2011. aastal toimusid esmakordselt üleülikoolilised uuringud, mille eesmärk oli selgitada ülikooli töötajate rahulolu töökeskkonnaga ja juhtide rahulolu tugijüksuste tööga. Töö-

keskkonna rahulolu uuringusse olid kaasatud kõik ülikooli e-posti aadressiga töötajad (3 250 töötajat) ning küsitlusele vastas neist veidi enam kui 36% (1 185 töötajat). Uuringus hinnati töötajate rahulolu juhtimise, tööühkkonna, tööruumi ja -tingimuste, töö- ja palgakorralduse, info liikumise ja arenguvõimalustega. Ülikooli

töötajad olid oma tööga kokkuvõttes rahul – sellise väitega oli täiesti, üldiselt või pigem nõus ligi 94% vastanutest. Samuti pidasid ülikooli töötajad oma tööd oluliseks (98%) ja huvitavaks (98%) ning olid uhked, et töötavad Tartu Ülikoolis (94%). Tugijüksuste tööga rahulolu uuringus andis 69 juhist tugijüksuste töö kohta tagasisidet 31 juhti (45% vastamiskutse saanutest). Uuriti tugijüksuste pakutavate lahenduste asjatundlikkust, kokkulepetest kinnipidamist, teenuste kättesaadavust, suhtlemisotsust ning pakutava vastavust üksuse vajadustele. Väitega „kokkuvõttes olen üksuse tööga rahul“ nõustus keskmiselt üheksa vastajat kümnest.

2011. aasta sügisel toimus Tartu Ülikooli teine perepäev, mille raames oodati kõiki ülikoolipere liikmeid tööle koos laste, abikaasa või elukaaslase, õdede-vendade, ema-isa, vanavanemate ja teiste lähedaste või kolleegide-sõpradega. Philosophicumis, Chemicumis, botaanika-aias ning ülikooli muuseumides toimusid ekskursioonid, töötoad ja loengud nii suurtele kui ka väikestele.

PARTNERLUS JA RAHVUSVAHELISTUMINE

Tartu Ülikool tõusis esimesena Baltimaade ülikoolidest maailma 3% paremate ülikoolide sekka

Vastavalt edetabeli Times Higher Education World University Ranking aastate 2011–2012 tulemustele paigutus Tartu Ülikooli parimate ülikoolide nimekirjas vahemikku 351–400. Tegemist on iga-aastase edetabeliga, milles tuuakse välja 200 parima ülikooli

pingerida ja järgmised 200 ülikooli rühmitatult. 2011. aastal märgiti esmakordselt eraldi ära ülikoolid, mis on viimastel aastatel läbi teinud suure tõusutee ning kelle puhul avaldatakse lootust, et nad jõuavad lähiaastatel maailma parima 200 hulka. Tšehhi, Poola, Türgi, Iraani ja India ülikoolide kõrval ennustatakse peatset jõudmist 200 esimese hulka ka Tartu Ülikoolile.

Edetabel	Võrdlusülikoolide arv	Tunnused, mille alusel edetabel koostatakse	Eesti ülikoolide positsioon edetabelites
Times Higher Education World University Rankings (THE)	200 parima pingerida, järgmised 200 rühmitatult	13 tunnust, mis kirjeldavad õppekeskkonda, teadustulemuste mõjukust, teadustöö mahtu, mainet küsitlustulemuste põhjal ja tulusid, innovatsiooni ja rahvusvahelistumise ulatust.	THE 2011–2012 edetabelis: Tartu Ülikool vahemikus 351–400
QS World University Rankings (QS)	Analüüsitakse ligi 2000 ülikooli andmed. 400 parimat reastatakse individuaalselt, kuni 700. rühmitatult	6 tunnust: akadeemiliste liidrite ja tööandjate eksperthinnang, töötajate ja üliõpilaste suhtarv, tsiteeringute arv töötaja kohta, välisüliõpilaste ja akadeemiliste töötajate arv	QS 2011 edetabelis: Tartu Ülikool vahemikus 501–550, eluteadustes (bioloogia, meditsiin, psühholoogia) 301.–350. kohal.
Hollandi Leideni ülikooli edetabel	Thomson Reutersi teadusveebis indekseeritud publikatsioonide alusel reastatakse 500 suurema publikatsioonide arvuga ülikooli	Edetabli koostamisel kasutatakse ainult publitseerimisnäitajaid. 2010.a. koostati viie tsiteeritavust iseloomustava tunnuse alusel eraldi edetabelid, 2011.a. muudeti metoodikat ja lisati publikatsioonide mõjukust hindavatele näitajatele institutsioonidevahelist koostööd mõõtvad näitajad.	2011. a edetabelisse saamise eelduseks oli 3200 publikatsiooni olemasolu ajavahemikul 2005–2009, seega jäi TÜ pinge-reast välja. 2010. a edetabelis oli TÜ indikaatori „publikatsioonide mõjukus“ alusel 216. kohal Euroopa ja 396. kohal maailma ülikoolide võrdluses.
Webometrics Ranking	Umbes 12 000	4 tunnust: ülikooliga seotud veebilehete arv, nendel olevate failide arv, otsingumootorite poolt leitud publikatsioonide ja tsiteeringute arv, ülikooli lehele suunavate välislinkide arv	Jaanuar 2012 seisuga: TÜ 501., TTÜ 764., EMÜ 1486., TLÜ 1645. Pingerida sisaldab 35 Eesti kõrgkooli.

Märkus: TÜ – Tartu Ülikool; TTÜ – Tallinna tehnikaülikool; TLÜ – Tallinna Ülikool; EMÜ – Eesti Maaülikool. Tabelist puudub edetabel Academic Ranking of World Universities (ARWU), milles Eesti ülikoolide kohta teave puudub.

2011. aastal külastasid Tartu Ülikooli Poola Vabariigi president, Tema Ekstsellents **Bronisław Komorowski** ning Leedu Vabariigi president **Dalia Grybauskaitė**. Kevadel tutvusid Läti ülikooli rektor **Marcis Auziņš** ja Vilniuse ülikooli rektor **Benediktas Juodka** Tartu Ülikooliga, arutasid rektor **Alar Karisega** edasisi koostöövõimalusi ning allkirjastasid memorandumid, kus on kirjas kolme ülikooli ühised eesmärgid teaduses, õppetöös, rahvusvahelistumises ja ülikoolide turundustegevuses. Ühisavalduse peamine eesmärk on juhtida kolme riigi valitsusjuhi tähelepanu kolme teadusülikooli olulisele positsioonile ühiskonnas.

Augustis külastas Tartu Ülikooli Hiina Tongji ülikooli kõrgetasemeline delegatsioon eesotsas ülikooli asepresidendi prof **Chen Xiaolongi** ja Tongji ülikooli Sino-Soome kes- kuse asepresidendi prof **Lou Yongqiga**. Visiidi eesmärk oli tutvuda kohapeal Tartu Ülikooliga ning allkirjastada insti- tutsionaalne koostööleping. Tongji ülikool, mis on Hiina ha- ridusministeeriumi otsealluvuses, on koostöös välisriikide ülikoolidega avanud kaheksa koostöökeskust, mille kaudu toimub ühisõppekavade ja -programmide loomine ja mille eesmärk on arendada riikide vahel ka ettevõtlussuhteid.

21. aprillil 2011. aastal allkirjastasid Tartu Ülikooli rektor Alar Karis, Läti ülikooli rektor Marcis Auziņš ja Vilniuse Ülikooli rektor Benediktas Juodka kolme ülikooli ühiseid eesmärgi sätestava memorandumid

Septembris külastas Tartu Ülikooli dr **Robert Gallo** – vi- roloog ja HI-viiruse üks avastajaid, esimene, kes tõestas, et viirus põhjustab AIDSi. Gallo esines ka avaliku loengu- ga. Üliõpilastele pidasid loengu ka matemaatik, Stanfordi ülikooli teadlane **Keith Devlin** ja maailma üks tuntumaid politolooge, 2011. aastal Johan Skytte preemia pälvinud **Ronald Inglehart**.

Oktoobris toimus Tartu Ülikoolis rahvusvaheline sümposium „Keel ja identiteet“, mis sai teoks Coimbra grupi rakkerühma „Culture, Arts and Humanities“ ning keeleteaduse, semiootika ja filosoofia doktorikooli koostöös. Sümposiumi peateema oli Euroopa väikeste keeleruumide ellujäämisvõimalused üleilmastavas maailmas ning ülikoolide keelepoliitika. Viieteistkümnendat korda toimunud Saksa-Eesti akadeemiline nädal Academica tõi 2011. aastal Tartusse Tartu Ülikooli partnerülikoolide hulka kuuluva Greifswaldi ülikooli.

ARENDUSTEGEVUS

Eesmärk: Ülikool uuendab protsesside ja üksuste juhtimist

Riigikogu võttis 2011. aastal vastu Tartu Ülikooli seaduse muudatused, millega täpsustati Tartu Ülikooli kui rahvusülikooli ülesandeid ning muudeti alates 2012. aastast ülikooli juhtimisstruktuuri. Seadusega sätestati muude ülesannete hulgas Tartu Ülikoolil kohustus edendada eesti keele ja kultuuri säilimise ja arengu eesmärgil Eestit ja tema rahvast uurivaid teadusi ning eestikeelset haridust, säilitada ülikooli omandis olevat rahvuslikku kultuuripärandit ning pakkuda avalikkusele selle ülesandega seonduvaid teenuseid. Ülikooli kõrgeima otsustuskoguna asub alates 2012. aastast tööle 11-liikmeline nõukogu, millesse kuulub viis liiget ülikoolist ja kuus liiget väljastpoolt ülikooli. Ülikooli akadeemilise otsustuskoguna, kes vastutab ülikooli õppe- ning teadus- ja arendustegevuse eest, hakkab tegutsema õppejõudude ja teadustöötajate ning üliõpilaste esindajatest koosnev 22-liikmeline senat. Senati esimees on rektor. 2011. aastal tehti ülikoolis ettevalmistused Tartu Ülikooli seaduse muudatuste rakendamiseks – korraldati senati valimised, nimetati nõukogu ülikoolipoolsed liikmed ja valmistati ette ülikooli põhikirja muutmise kavand.

2011. aastal jätkati ülikoolis tulemusjuhtimise meetodite juurutamist. Esma-kordselt seadsid kõik teaduskonnad, kolledžid ja tugiüksused oma eesmärgid ühtse metoodika alusel (tulemuskaardid).

2011. aastal võttis ülikooli nõukogu vastu Tartu Ülikooli turunduspõhimõtted, mis aitavad siduda ülikooli turundustegevust sihtrühmade soovide ja vajadustega, kaugenedes õppekava-, teenuse- või struktuuriüksusepõhisest lähenemist. 2011. aasta kevadel korraldati esmakordselt Eesti venekeelsele elanikkonnale kavandatud turunduskampaania eesmärgiga suurendada sisseastujate hulgas vene õppekeelega koolide lõpetanute osakaalu ning pöörata tähelepanu ülikooli venekeelsele kodulehele. Kahe kuu jooksul kogus ülikooli venekeelne koduleht ligi 42 000 külastust (ligi 29 000 esmakülastajat).

TNS Emori korraldatud Eesti ülikoolide maineuuring Eesti 15–74-aastaste elanike hulgas (uuringus osales 1018 inimest) kinnitas, et sarnaselt kahele varasemale aastale oli 2011. aastal Eesti mainekaim kõrgkool jätkuvalt Tartu Ülikool. Tartu Ülikool kuulus 72% ning Tallinna Tehnikaülikool 42% küsitluses osaleja hinnangul kahe kõige mainekama Eesti kõrgkooli hulka. Tartu Ülikooli maineprofiilis, mille koostamiseks paluti vastajatel asutust iseloomustada etteantud omadussõnade abil, olid esiplaanil sellised omadused nagu kõrgetasemeline, akadeemiline, rahvusvaheline, traditsiooniline ja ainsana kõrgkoolidest ka prestiižne. Keskmisest pisut kõrgemal oli maineprofiilis ka usaldusväärsuse komponent.

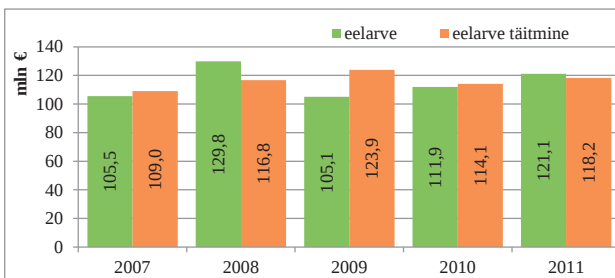

FINANTSTEGEVUS

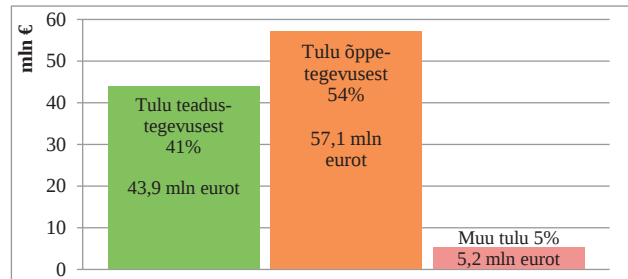
EESMÄRK: Ülikooli finantsstrateegia toetab ülikooli missiooni, visiooni ja arengukavas püstitatud eesmärkide saavutamist

Tartu Ülikooli konsolideerimisgruppi kuulusid 2011. aasta lõpus lisaks ülikoolile kümme juriidilist isikut ning konsolideerimisgrupi 2011. majandusaasta tegevustulud kokku moodustasid 127 miljonit eurot. 2011. aastal likvideeriti Tartu Ülikooli osaühing Tartu Tehnoloogiapark.

Tartu Ülikooli nõukogu kinnitas ülikooli 2011. aasta eelarve kogumahu 128,9 miljonit eurot. Reaalselt laekus ülikooli eelarvesse 118,2 miljonit eurot – 4,1 miljonit eurot rohkem kui 2010. aastal. Ülikooli sissetulek akadeemilise töötaja kohta kasvas 2010. aastaga võrreldes 3%.

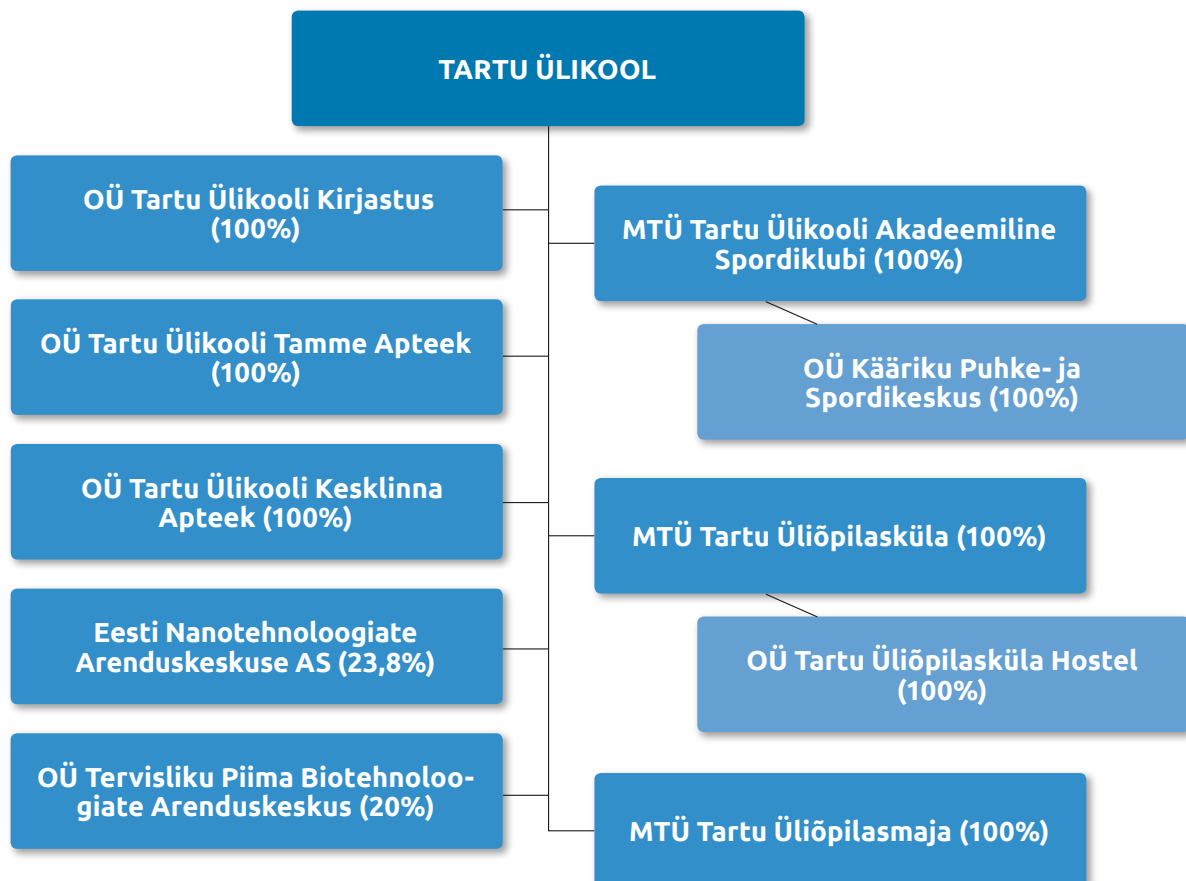

Tartu Ülikooli eelarve ja eelarve täitmine aastatel 2007–2011 (mln eurot)

Tartu Ülikooli põhieelarve tulu jaotus 2011. aastal

Ülikooli õppetegevuse tulust moodustas riiklik koolitustelimus 2011. aastal veidi enam kui 56%. Riikliku koolitustelimumuse mahu kasv 0,8 miljoni euro võrra tulenes üliõpilase baasmaksumuse väiksest tõusust ja ülikooli edukaimast aastast doktoritööde kaitsmises. Eesti inimeste huvi kõrghariduse omandamise vastu Tartu Ülikoolis oli jätkuvalt suur – tasulise õppe tulud on üldisele raskele majanduslikule olukorrale vaatamata olnud viimasel neljal aastal stabiilsed.

TÄHTSAMAD NÄITAJAD (KONSOLIDEERITUD)

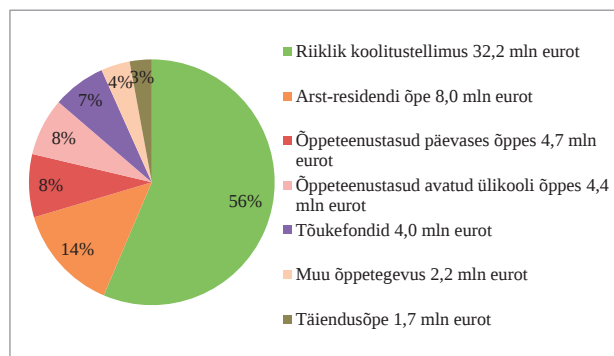
	2007	2008	2009	2010	2011
FINANTSNÄITAJAD					
Tegevustulud	96 819,86	140 043 204	129 836 514	118 098 960	127 016 281
Tegevuskulud	91 757 954	112 279 984	117 367 351	127 218 304	129 010 250
Finantstulud ja -kulud	-300 385	-287 602	57 520	-244 463	-354 567
Aasta tulem	4 767 809	27 475 618	12 526 683	-9 438 967	-2 348 536
Bilansimaht	225 294 952	259 781 678	259 142 561	248 026 146	251 068 082
Käibevarad	26 318 817	33 854 000	31 016 323	34 134 013	35 196 814
Põhivarad	198 976 135	225 934 069	228 132 629	213 892 133	215 871 269
Lühiajalised kohustused	27 245 536	27 922 999	20 803 242	17 083 933	19 725 480
Pikaajalised kohustused	15 076 758	20 688 201	14 642 159	16 677 297	19 426 222
Netovara	182 972 659	211 176 869	223 703 552	214 264 916	211 916 380
Laenud pankadelt	18 617 463	22 503 291	20 055 475	18 938 965	22 033 722

SUHTARVUD					
Tegevuskulud / Tegevustulud	94,8%	80,2%	90,4%	107,7%	101,6%
Laenud / Tegevustulud	19,2%	16,1%	15,4%	16,0%	17,3%
Käibevara / Lühiajalised kohustused	96,6%	121,2%	149,1%	199,8%	178,4%
Põhivarad / Bilansimaht	88,3%	86,9%	88,0%	86,2%	86,0%
Laenud / Bilansimaht	8,3%	8,7%	7,7%	7,6%	8,8%
Netovara / Bilansimaht	81,2%	81,3%	86,3%	86,4%	84,4%

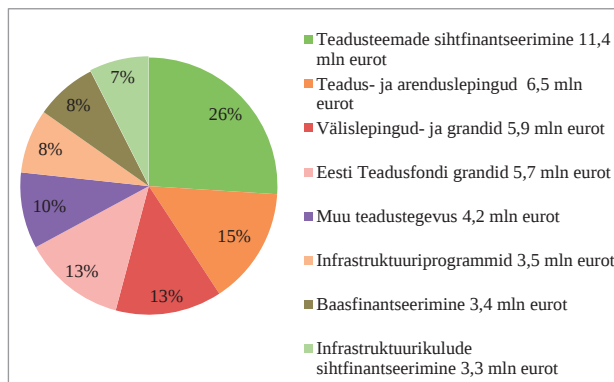
Seoses riigi konservatiivse eelarvepoliitikaga jäid riigi finantseeritavad teadustegevuse tuluread (teadusteemade sihtfinantseerimine, baasfinantseerimine, infrastruktuuri-kulude sihtfinantseerimine) samale tasemele 2010. aastaga. Olulise panuse ülikooli tulude kasvu andsid Euroopa Liidu tõukefondid. Kokku laekus 2011. aastal ülikooli eelarvesse tõukefondide meetmetest 13,8 miljonit eurot, mis moodustas ligi 12% laekumistest. Teadustegevuse tuludest moodustasid tõukefondide vahendid enam kui 21%.

Tartu Ülikool tegi 2011. aastal väljamakseid summas 127,2 miljonit eurot. Ülikooli eelarvejäägid vähenesid 2011. aastal üheksa miljoni euro võrra. Negatiivsed rahavood olid tingitud tõukefondide vahendite menetlemise loogikast – kõigepealt tuleb ülikoolil teha kulutused ning pärast aruande esitamist ja kontrollimist need kulud hüvitatakse. Kuna tõukefondide osakaal ülikooli tuludes oli suur, siis mõjutas see olulisel määral üldisi rahavooge.

Teadus- ja arendustegevuse tulu kasvas 2010. aastaga võrreldes 2,8%, moodustades veidi enam kui 41% ülikooli põhieelarvest (43,9 mln eurot). Välislepingute ja -grantide maht moodustas ligikaudu 13% teadus- ja arendustegevuse tulust. Keskmiselt teenis ülikool 2011. aastal teadus- ja arendustegevusest tulu akadeemilise töötaja kohta 25 093 eurot.

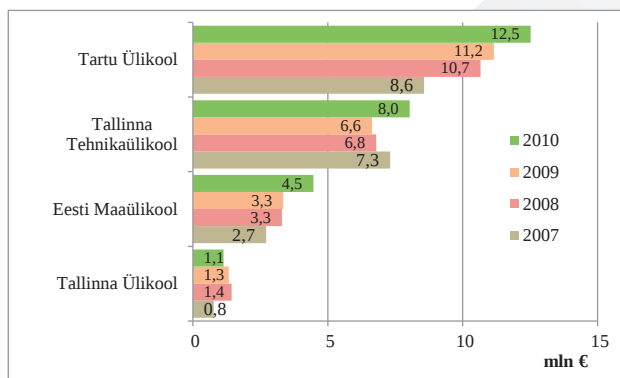

Õppetulu jaotus Tartu Ülikooli põhieelarves 2011. aastal

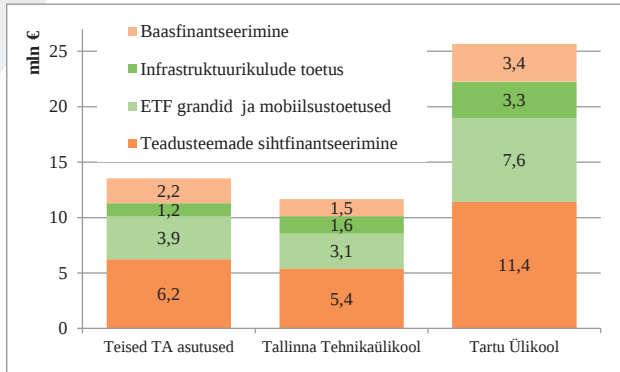
Teadus- ja arendustegevuse tulu jaotus ülikooli põhieelarves 2011. aastal

Viimaste aastate riikliku baasfinantseerimise alusandmed näitavad, et Tartu Ülikooli teadus- ja arendustegevuse tulemuslikkuse näitajana arvesse võetud lepingute kogumaht on aasta-aastalt kasvanud.

Nelja Eesti avaõigusliku ülikooli teadus- ja arendusasutuste riigisiseste ja rahvusvaheliste teadus- ja arendustegevuse grantide ning teadus- ja arendustegevusega otseselt seotud lepingute tulu ning litsentside ja patentide müügi tulu (mln eurot) aastatel 2007–2010. Allikas: Haridus- ja Teadusministeerium, baasfinantseerimise alusandmed

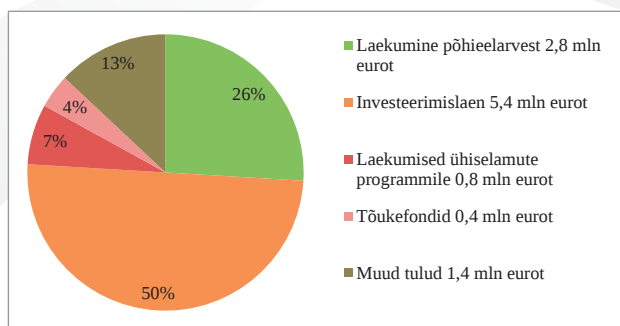
Eesti teadus- ja arendusasutustele eraldati 2011. aastal riiklikku teadusraha kokku 52,1 miljonit eurot, millest Tartu Ülikoolile eraldatud vahendite maht moodustas 50%. Tartu Ülikooli kõrval oli teine suurima riikliku rahastamisega teadus- ja arendusasutus Tallinna Tehnikaülikool (ligi 23%).

Tartu Ülikoolile ja teistele teadus- ja arendusasutustele eraldatud vahendid 2011. aastal (mln eurot). Allikas: Haridus- ja Teadusministeerium

EESMÄRK: Ülikooli põhitegevusteks on loodud atraktiivne õpi-, töö- ja loomekeskkond

2011. aastal laekus ülikooli kapitalieelarvesse 7,9 miljonit eurot (ilma siirdeta põhieelarvest), mis on ühe miljoni euro võrra vähem kui 2010. aastal. Ülikooli infrastruktuuri arengut ja teadusaparatuuri oste toetatakse suurel määral Euroopa Liidu tõukefondide vahenditest.

Laekumised Tartu Ülikooli kapitalieelarvesse 2011. aastal

2011. aastal renoveeriti täies mahus kaks tähtsat õppehoonet: filosoofiateaduskonna õppehoone Philosophicum (Jakobi 2) ning sotsiaal- ja haridusteaduskonna õppehoone (Lossi 36). Kahes õppehoones kokku renoveeriti 12 698 m² pinda. Mõlemad õppehooned finantseeriti ülikooli põhitegevuse tulude arvelt ja laenude toel. 2011. aastal jätkus Narva kolledži uue õppehoone ehitus, samuti füüsikahoone ja siirdemeditiinikeskuse uue hoone projekteerimine ning ehitustegevuse ettevalmistamine. Nimetatud projekte on finantseeritud suures osas Euroopa Liidu tõukefondide toel. Tartu Ülikool on viimase viie aasta jooksul investeerinud ehitistesse enam kui 70 miljonit eurot.

Õppe- ja teadustöö tegemiseks oli Tartu Ülikooli teaduskondade ja kolledžite kasutuses 2011. aasta lõpuks 43 õppehoonet ja õppeotstarbel kasutatavat üüripinda kokku üldpinnaga 164 751 m².

2011. aastal võõrandas ülikool kaheksa kinnisasja (Baeri 6, Lätte 4, ülikooli residents Pühajärvel ja viis korterit) ning loobus kahe kinnisasja valdamisest (Veski 6 ja Türi kolledži õppehoone Viljandi mnt 13b). Aasta lõpu seisuga oli ülikooli omandis kokku 77 kinnisasja 10 asulas üldpindalaga 204,5 ha. Ülikooli valduses oli ruume 108 hoones üldpinnaga ligi 281 500 m². Ülikooli omandis oli 16 arhitektuuri- ja ajaloomälestiseks kuulutatud hoonet.

Tartu Ülikooli filosoofiateaduskonna renoveeritud õppehoone Jakobi 2 avamine 23. septembril 2011. aastal

Tartu Ülikooli eelarve tulud ja kulud (tuhandetes eurodes)

TULUD	2008	2009	2010	2011
1. Tulud õppetegevusest				
1.1. Riiklik koolitustellimus	32 471,2	33 129,2	31 369,1	32 175,8
1.2. Õppeteenustasud	4 386,2	4 821,1	4 851,7	4 743,5
1.3. Õppeteenustasud avatud ülikoolis	4 258,7	4 391,9	4 389,1	4 363,2
1.4. Täienduskoolitus	1 764,7	1 410,9	1 367,4	1 654,0
1.5. Residentide koolitus	7 748,2	7 212,6	7 778,8	7 997,9
1.6. Tõukefondid	3 290,4	1 372,3	2 150,5	4 002,8
1.7. Muu õppetegevus	2 366,5	2 080,7	2 756,6	2 161,6
Kokku tulud õppetegevusest	56 286,0	54 418,7	54 663,2	57 098,8

2. Tulud teadustegevusest				
2.1. Teadusteemade sihtfinantseerimine	12 056,2	11 573,9	11 247,2	11 405,6
2.2. Eesti Teadusfondi grantid	4 981,7	5 076,8	5 095,8	5 688,1
2.3. Teadus- ja arenduslepingud	5 686,5	5 109,5	5 825,6	6 476,3
2.4. Välislepingud ja -grantid	5 356,8	5 460,1	6 158,7	5 871,8
2.5. Infrastruktuurikulude sihtfinantseerimine	3 528,3	3 304,9	3 242,5	3 282,4
2.6. Baasfinantseerimine	3 815,0	3 716,1	3 414,1	3 402,0
2.7. Muu teadustegevus	6 424,6	4 346,5	7 692,1	7 738,0
Kokku tulud teadustegevusest	41 849,0	38 587,9	42 675,9	43 864,2

3. Muud laekumised				
3.1. Õppetoetused	5 075,9	2 315,4	2 207,5	2 462,9
3.2. Investeeringulaen	5 752,0	0,0	4 320,0	5 400,0
3.3. Tõukefondide toetus ehitustele	61,4	18 620,6	1 778,0	359,8
3.4. Muud laekumised	7 728,8	9 961,5	8 487,5	8 991,6
Muud laekumised kokku	18 618,0	30 897,5	16 792,9	17 214,2
EELARVE TULUD KOKKU	116 753,1	123 904,2	114 132,0	118 177,3

KULUD	2008	2009	2010	2011
1. Tegevusvaldkonnad				
1.1. <i>Humaniora</i>	9 973,1	10 517,2	10 906,7	12 442,9
1.2. <i>Medicina</i>	20 389,0	21 355,6	23 193,7	22 734,3
1.3. <i>Realia et naturalia</i>	31 904,2	33 407,0	36 593,0	40 112,8
1.4. <i>Socialia</i>	14 212,6	13 574,3	13 621,6	15 447,4
Tegevusvaldkonnad kokku	76 479,0	78 854,2	84 315,1	90 737,3
2. Asutused	5 479,9	5 900,2	5 880,8	6 245,6
3. Tugiüksused	8 576,9	9 415,7	8 999,4	9 456,0
4. Liikmemaksud	1 085,6	1 122,1	1 066,8	1 212,4
5. Investeeringud ehitustesse	23 495,5	16 360,8	5 504,4	11 666,6
6. Laenude tagasimaksud	1 947,8	1 641,8	2 275,4	2 251,6
7. Õppetoetused	4 906,1	2 597,0	2 474,2	2 378,1
8. Muud kulud	2 653,2	2 581,1	2 473,2	3 205,8
EELARVE KULUD KOKKU	124 624,0	118 473,0	112 989,4	127 153,4

Märkus: Tartu Ülikooli eelarve koostamise ja täitmise põhimõtted on kehtestatud Tartu Ülikooli nõukogu kinnitatud määrusega „Eelarve eeskiri“ ning need erinevad raamatupidamise aastaaruande arvestus-põhimõtetest, seetõttu ei ole andmed omavahel võrreldavad.

TARTU ÜLIKOOL AASTAARUANNE 2011

Ülikooli 18
50090 Tartu
EESTI

Infotelefon
E-post
Koduleht

737 5100
info@ut.ee
www.ut.ee

Twitter
Facebook
YouTube

www.twitter.com/tartuuniversity
www.facebook.com/tartuulikool
www.youtube.com/TartuUniversity

Tartu Ülikool. Aastaaruanne 2011

Toimetajad: Annika Tina, Katrin Pajuste-Kuul, Ave Tintson
(rektoraadi büroo)

Tegevusaruannet aitasid koostada: Kersti Roosimäe, Ülle Tensing, Kaja Karo, Margit Raudsepp, Tiia Ristolainen, Ene Voolaid, Yvyan Merzin, Vahur Valdna, Jane Saatre, Aitel Käpp, Jelena Frolova, Kristi Tenno, Kalle Hein, Kristin Männik, Helen Valdma, Mariann Raisma, Malle Ermel, Erki Tamm, Heiki Tamm ja paljud teised.

Keeletoimetaja: Marika Kullamaa (kantselei)
Kujundaja: Maarja Roosi (multimeedia talitus)

Fotod: Ove Maidla, Andres Tennus, Maarja Roosi (multimeedia talitus); Urmas Volmer (Viljandi kultuuriakadeemia), Laur Kaarna, Jaak Nilson, Narva kolledži ja Pärnu kolledži kogud

Autoriõigus Tartu Ülikool 2012

ISSN 1406-7072